

Ḙsin Isilaamu

Eleyii ni akḙsilḙ soki kan nipa ḙsin Isilaamu gḙḙ bi o ṣe wa
ninu Alikuraani alapḙnle pḙlu Sunnah Anḙbi

Tira pataki to ko alaye nipa ḙsin Isilaamu sinu, to nṣalaye
eyi ti o pataki ju ninu awḙn ipilḙ, ḙkḙ ati awḙn ḙwa rḙ lati inu
awḙn iwe-ḙri ipile; eyi tii ṣḙ Alikuraani alapḙnle ati Sunnah
Anḙbi. Tira yii eyi ti a fi nba gbogbo ḙniti o ti balaga sḙrḙ, yala o
jḙ musulumi tabi kii tiḙ ṣḙ musulumi, to si wa ni ede onikaluku
wḙn, ko le baa wulo ni gbogbo asiko, aaye ati oniruuru iṣesi tabi
ipo ti wḙn ba wa.

**Ḙda kan niyi ti o ko awḙn ḙri lati inu Alikurani ati Sunnah
Anḙbi sinu**

٢٠١٤٤٣ هـ جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالربوة ،

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

السحيم ، محمد بن عبدالله
الإسلام: نبذة موجزة عن الإسلام كما جاء في القرآن الكريم
والسنة النبوية (نسخة مشتملة على الأئمة من القرآن والسنة النبوية)
باللغة البوربا. / محمد بن عبدالله السحيم. - الرياض ، ١٤٤٣ هـ
٦٧ ص. : .سم

ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٣٦٦-٨٨٠٢

١- الإسلام - مبادئ عامة ألعنوان

٢١١ نيوي ١٤٤٣/١٠٢٥٧

رقم الإيداع: ١٤٤٣/١٠٢٥٧

ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٣٦٦-٨٨٠٢

(ملاحظة): لا يتم طباعة الجزء الأسفل مع طباعة الفهرسة

تامل مكتبة الملك فهد الوطنية تطبيق ما ورد في نظام الإيداع بشكل
معياري موحد ، و من هنا يتطلب تصوير الجزء الأعلى بالإيداع
المقننة نفسها خلف صفحة العنوان الداخلية للكتاب ، كما يجب طباعة
الرقم الدولي المعياري ردمك مرة أخرى على الجزء السفلي الأيسر
من الغلاف الخلفي الخارجي .
و ضرورة إيداع نسختين من العمل في مكتبة الملك فهد الوطنية فور
الإنهاء من طباعته، بالإضافة إلى إيداع نسخة إلكترونية من العمل
مخزنة على قرص مدمج (CD) وشكراً ،،،

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الربوة

دار الإسلام

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900

ceo@rabwah.sa

P.O.BOX: 29465

RIYADH: 11557

www.islamhouse.com

◆ **Ḥsin Isilaamu ni iṣe naa ti Allah fi ranṣe si gbogbo eniyan. Paapaajulo Oun ni iṣe ayeraye ti o siṣe opin awon iranṣe Oluwa Allah**

Ḥsin Isilaamu ni leta Allah si gbogbo eniyan patapata. Allah ti o la Re ga julo so pe: A o ran o nise a fi si gbogbo eniyan patapata; **(o je)** oniroo-idunnu ati olukilo sugbon opolopo awon eniyan ko mo. Suratu Sabai: 28 Allah ti o la Re ga julo tun so pe: Ire Anabi so pe mo pe eyin eniyan **(ki e mo wipe)** dajudaju Emi ni iranṣe Allah si gbogbo yin patapata Suratul A'raf: 158 Allah ti o la Re ga julo tun so pe: Eyin eniyan, dajudaju Ojise naa ti de ba yin pelu ododo lati ododo Oluwa yin. Nitoni naa, ki e gba a gbo lo dara julo fun yin. Ti e ba si sai gbagbo, dajudaju ti Allahu ni ohunkohun to wa ninu awon sanmo ati ile. Allahu si ni je Onimo, Ologbon. Suratu Nisai: 170

Ḥsin Isilaamu ni ifiranṣe Allah ti o je ti ayeraye, Oun naa ni igbeyin awon ifiranṣe Oluwa wa. Allah ti o la Re ga julo so pe: **(Anabi)** Muhammad ki i se baba eni kan kan ninu awon okunrin yin, sugbon **(o je)** Ojise Allahu ati opin awon Anabi. Allahu si ni je Onimo nipa gbogbo nikan. Suratul Ahzab: 40

◆ **Ḙsin Isilaamu kii ṣe Ḙsin adayanri fun awon eya tabi awon ijo kan pato. Ṣugbon O je Ḙsin Allah fun gbogbo eniyan patapata**

Ḙsin Isilaamu kiiṣe Ḙsin adayanri fun awon eya tabi awon ijo kan pato. Ṣugbon O je Ḙsin Allah fun gbogbo eniyan patapata. Akoko aṣe ti Allah pa ninu Alikuraani alaponle ni gbolohun Re ti o la Re ga julọ to so pe; Ḙyin eniyan, e josi fun Oluwa yin, Eni ti O da eyin ati awon to siwaju yin, nitori ki e le so ra (**fún iyà Iná**). Suratul Baqara: 21 Allah ti o la Re ga julọ tun so pe: Mo pe gbogbo eyin eniyan, e paya Oluwa yin Eni ti O da yin lati ara emi kan so so, ti O si tun da iyawo re lati ara re, ti O wa mu jade ni yanturu lati ara awon mejeeji olopo olopo okunrin ati obinrin Suratun Nisai: 1 Egbawa oro wa lati enu Ibnu Umar ki Allah yonu si awon mejeeji pe Anabi- ki ike ati o la Allah maa ba a- ba awon eeyan so ro lojo ti o si ilu Makkah, O so pe: Mo pe eyin eniyan, dajudaju Olohun ti gbe igberaga awon keferi alaimokan to ti siwaju ati fifi babanla se iyanran kuro l'ori yin. Leni, gbogbo eniyan je iran meji: eniire, olupaya Olohun ti yoo je alaponle lo do Allah, ati obileje eniyan, oloriburuku ti yoo je eni-yepere

---

lọdọ Ọlọhun. Gbogbo eniyan jẹ arọmọdọmọ Aadamọ, bẹẹ Ọlọhun si da Aadama latara erupe. Allah sọ pe: Mo pe gbogbo eyin eniyan, dajudaju Awa ni A da'yin l'ọkunrin l'obinrin, bẹẹ nii a si şe yin ni iran-iran ati idile-idile ki ẹ le fi maa da ara yin mọ. Dajudaju alapọnle eniyan julọ laarin yin ni ẹni naa ti o ba npaya Ọlọhun julọ. Dajudaju Ọlọhun ni Onimimọ julọ Oloye julọ. Suratul Hujuraat: 13. Tirimidhi lo gbaa wa, nọmba **(3270)** O o lee ri ofin kan to nşe adayanri awọn eeyan kan tabi awọn ijọ kan latara wiwo iran wọn tabi ijọ wọn tabi ẹya won, yala ninu awọn ofin Alikuraani alapọnle tabi awọn aşe Anọbi alapọnle **(ki ikẹ ati ola Allah maa ba a)**.

◆ **Isilaamu ni ifiranşe Allah, eyi ti O wa lati pe awọn işe awọn Anọbi ati awọn ojişe to ti koja, eyi ti O fi ran wọn si awọn ijọ wọn, ki ikẹ ati ola Allah maa ba awọn ojişe Ọlọhun wọnyii.**

Isilaamu ni ifiranşe Allah, eyi ti O wa lati pe awọn işe awọn Anọbi ati awọn ojişe to ti koja, eyi ti O fi ran wọn si awọn ijọ wọn, ki ikẹ ati ola Allah maa ba awọn ojişe Ọlọhun wọnyii. Olohun ti ola Re ga so pe: Dájúdájú Àwa **(fi imísí)** ránşé sí ọ gégé bí A şe fi ránşé sí **(Ànábì)** Nūh àti àwọn Ànábì **(mìíràn)**

léyìn rẹ̀. A fi ìmísí ránṣẹ́ sí (**àwọn Ànábì**) 'Ibrōhīm, 'Ismō'īl, 'Ishāk, Ya'kūb àti àwọn àrómọ̀dómọ (**rẹ̀**), àti (**Ànábì**) 'Īsā, 'Ayyūb, Yūnus, Hārūn àti Sulaemōn. A sì fún (**Ànábì**) Dāwūd ní Zabūr. Suratul Nisai: 163 Ẹ̀sin yii ti Ọ̀lọ̀hun fun Ojìṣẹ́ Nla Muhammad- ki ikẹ́ ati aanu Allah maa ba a- ni imisi rẹ̀, Oun naa ni ẹ̀sin ti Ọ̀lọ̀hun Ọ̀ba ẹ̀ ni ilana ẹ̀sin fun awọn Anọ̀bi ti won ti koja, ti O si pa'wọn lasẹ́ rẹ̀. Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ́ sọ pe: (**Allāhu**) ẹ̀ ní òfin fun yín nínú ẹ̀sìn (**'Islām**) ohun tí Ó pa ní àṣẹ́ fún (**Ànábì**) Nūh àti èyí tí Ó fi ránṣẹ́ sí ọ̀, àti ohun tí A pa láṣẹ́ fún (**Ànábì**) 'Ibrōhīm, (**Ànábì**) Mūsā àti (**Ànábì**) 'Īsā pé kí ẹ̀ gbé ẹ̀sìn naà dúró. Kí ẹ̀ sì má ẹ̀ pín sí ijọ̀ ọ̀tọ̀ọ̀tọ̀ nínú rẹ̀. Wàhálà l'ó jẹ́ fún àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ́ nípa n̄nkan tí ò n pè wọn sí (**níbi mímú Allāhu ní ọ̀kan ṣoṣo**). Allāhu l'Ó n ẹ̀ṣẹ̀à ẹ̀ni tí Ó bá fẹ́ sínú ẹ̀sìn Rẹ̀ (**tí ò n pè wọn sí**). Ó sì n fi ọ̀nà mọ́ ẹ̀ni tí ó bá n ẹ̀rí padà sí ọ̀dọ̀ Rẹ̀ (**nípasẹ̀ ìronúpiwàdà**). Suratul Shura: 13 Eleyii ti Ọ̀lọ̀hun fún Ojìṣẹ́ Nla Muhammad- ki ikẹ́ ati aanu Allah maa ba a- ni imisi rẹ̀ jẹ́ ajẹri fun awọn tira Ọ̀lọ̀hun to ti koja gege bii Taoreta ati Injila ko too di pe madaru wọnu awọn mejeeji. Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ́ sọ pe Ohun tí A fi ránṣẹ́ sí ọ̀ nínú Tírà, òhun ni òdodo tí ó n fi ohun t'ó jẹ́ òdodo rinlẹ́ nípa èyí t'ó ńwájú rẹ̀. Dájúdájú Allāhu ni Onímò-ìkòkò, Olùríràn nípa àwọn ẹ̀rúsìn Rẹ̀. Suratul Fatir: 31

◆ **Gbogbo awọn Anṣibi patapata- ki ike ati aanu Allah maa ba wọn- ẹsin kan soṣo ni ẹsin wọn, bo tilẹ jẹ pe ilana iṣẹsin wọn ya loṣoṣo.**

Gbogbo awọn Anṣibi patapata ki ike ati aanu Allah maa ba wọn, ẹsin kan soṣo ni ẹsin wọn, bo tilẹ jẹ pe ilana iṣẹsin wọn ya loṣoṣo. Allah ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe: A sọ Tírà (**al-Kur’ān**) kalẹ fún ọ pẹlú òdodo. Ó n jẹrì sí èyí t’ó jẹ òdodo nínú èyí t’ó síwájú rẹ nínú Tírà. Ó n wá ààbò fún àwọn òfin inú rẹ. Nítorí náà, fi ohun tí Allāhu sòkalẹ dájọ láààrin wọn. Má ẹ tẹlé ifẹ-inú wọn t’ó yapa sí ohun tí ó dé bá ọ nínú òdodo. Olúkùlùkù nínú yín ni A ti ẹ òfin àti ilànà fún. Àti pé tí ó bá jẹ pé Allāhu bá fẹ, ìbá ẹ yín ní ijọ kan soṣo (**sínú ’Islām**), ṣùgbọn nítorí kí Ó lè dan yín wò nínú ohun tí Ó fun yín ni. Nítorí náà, ẹ gbawájú níbi iṣẹ rere. Ọ̀dò Allāhu ni ibùpadàsí gbogbo yín pátápátá. Ó sì máa fun yín ní ìró nípa ohun tí ẹ n yapa ẹnu sí. Suratul Maidat: 48 Ojise Olohun— ki ike ati ola Olohun maa ba a – so pe: Emi gan-an ni mo lẹto si Isa ọmọ Maryam julọ laarin awọn eeyan laye ati lorun. Beẹ, apejuwe awọn Anṣibi da geṣe bi awọn ọmọ ọbakan, ti iya wọn yatọ, ṣugbọn ọkan soṣo ni ẹsin wọn. Imam Bukhari lo gbaa wa, nomba (**3443**)

◆ **Geḡe bi gbogbo awon Anabi: Nuha, Ibrahim, Musa, Sulayman ati Dawuda se pepe, beḡe naa ni Isilaamu se pepe si inigbagbo pe eni to nje Oluwa ni Allah, Aḡeda, Olufunilarisiki, Ayeni, Apani, Oloḡa-gongo, Oun naa nii Oludari gbogbo nkan, Oun nikan yii naa ni Alaanu, Onike to ga julḡ.**

Geḡe bi gbogbo awon Anabi: Nuha, Ibrahim, Musa, Sulayman ati Dawuda se pepe, beḡe naa ni Isilaamu se pepe si ninigbagbo pe eni to nje Oluwa ni Allah, Aḡeda, Olufunilarisiki, Ayeni, Apani, Oloḡa-gongo, Oun naa nii Oludari gbogbo nkan, Oun nikan yii naa ni Alaanu, Onike to ga julḡ. Allah ti ḡa Re ga julḡ so pe: Eyin eniyàn, e rantí idera Allāhu lóri yín. Nje elédàá kan yàtò sí Allāhu tún wà tí ó n pèsè fun yín láti inú sánmò àti ilè? Kò sí ḡlḡhun tí ijḡsin tḡ sí àfi Òun. Nítorí náà, báwo ni wḡn se n se yín lóri kúrò níbi òdodo? Suratu Fatir: 3 Allah ti ḡa Re ga julḡ tun so pe: So pé: **“Ta ni Ó n pèsè fun yín láti inú sánmò àti ilè? Ta ni Ó ní ikápá lóri igbḡrò àti iríran? Ta ni Ó n mú alààyè jáde láti ara òkú, tí Ó tún n mú òkú jáde láti ara alààyè? Ta si ni Ó n se ètò ḡrò (ḡdá)?”** Wḡn yòò wí pé: "Allāhu" Nígba náà,

sọ pé: "Şé ẹ ò ní bèrù (**Rẹ**) ni?" Suratu Yunusa: 31 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: (**Şé ibòrìşà l'ó dára jùlọ ni**) tàbí (**jíjòsìn fún**) Ẹni tí Ó pilẹ̀ işẹ́dá ẹ́dá, léyìn náà, tí Ó máa dá a padà (**léyìn ikú**), tí Ó sì n pèsè fun yín láti sánmò àti ilẹ̀? Şé ọlọhun kan tún wà pẹ̀lú Allāhu ni? Sọ pé: "Ẹ mú ẹ̀rì yín wá tí ẹ bá jẹ olódodo." Suratu Naml: 64

Gbogbo awọn Anọbi ati ojişẹ pata ni a gbe dide pẹlu iponlogo sisin Allah nikan soşo. Allah ti ọla Rẹ ga ju sọ pe Dájúdájú A ti gbé Ọjísẹ́ dide nínú ijọ kòòkan (**láti jíşẹ**) pé: "**Ẹ jòsìn fún Allāhu. Kí ẹ sì jìnnà sí àwọn òrìşà.**" Nítorí náà, ó wà nínú wọn, ẹni tí Allāhu tọ sí ọ̀nà. Ó sì wà nínú wọn, ẹni tí işìnà kò lé lórí. Nítorí náà, ẹ rìn kiri lórí ilẹ̀, kí ẹ sì wòye sí bí àtubòtán àwọn t'ó pé àwọn Ọjísẹ́ ní ọ̀pùrọ̀ şe rí? Suratul Nahl: 36 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: A kò rán ọjísẹ́ kan níşẹ́ şíwájú rẹ àfi kí A fi ìmísí ránşẹ́ sí i pé: "**Dájúdájú kò sí ọlọhun tí ijòsìn tọ sí àfi Èmi (Allāhu). Nítorí náà, ẹ jòsìn fún Mi.**" Suratul Anbiyaa: 25 Allah fun wa niro nipa Nuha- ki ikẹ ati igẹ Allah maa ba a- pe Oun naa jişẹ pe: "Ẹyin ijọ mi, ẹ jòsìn fún Allāhu. Ẹ ò ní ọlọhun mìíràn léyìn Rẹ. Dájúdájú mò n bèrù iyà Ọjọ́ Nlá fun yín." Suratul A'raf: 59 Beş nii aayo Ọlọhun tii şe Ibrahim- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba a- geşẹ bi Allah şe fun wa niro nipa rẹ pe o sọ pe: (**Rántí Anábi**) 'Ibrōhīm. Nígba tí ó sọ fún ijọ rẹ pé: "**Ẹ jòsìn fún Allāhu.**

Kí ẹ̀ sì páyà Rẹ̀. Ìyẹn lóore jùlọ fun yín tí ẹ̀ bá mọ̀.” Suratul Ankabut: 16 Anṓbi Salihu- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba a- geḡe bi Allah ẹ se sọ nipa re pe o sọ pe: "Èyin ijo mi, ẹ jòsìn fún Allāhu. Ẹ ẹ ní ọlọhun mīràn léyìn Rẹ̀. Iṣẹ̀ ìyanu kúkú ti dé ba yín láti ọ̀dọ̀ Olúwa yín; èyí ni abo ràkún mí Allāhu. (Ó jẹ) àmì kan fun yín. Nítorí náà, ẹ fi sílẹ̀, kí ó máa jẹ kiri lórí ilẹ̀ Allāhu. Ẹ má ẹ se fi ọwọ̀ aburú kàn án nítorí kí ìyà ẹlẹta-eléro má baà jẹ yín. Suratul A'raf: 73 Anṓbi Shuaib- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba a- geḡe bi Allah ẹ se sọ nipa re pe o sọ pe: "Èyin ijo mi, ẹ jòsìn fún Allāhu. Ẹ ẹ ní ọlọhun mīràn léyìn Rẹ̀. Dájúdájú ẹrì t'ó yanjú ti dé ba yín láti ọ̀dọ̀ Olúwa yín. Nítorí náà, ẹ wọ̀n kóngò àti ọ̀şùwọ̀n kún. Ẹ má ẹ se dín ñhkan àwọ̀n ènìyàn kù. Ẹ sì má ẹ se ìbàjẹ lórí ilẹ̀ léyìn àtúnşe rẹ̀. Ìyẹn sì lóore jùlọ fun yín tí ẹ̀ bá jẹ onígbaḡbọ̀ ọ̀dodo. Suratul A'raf: 85

Ni igba akọkọ ti Ọlọhun ba Anṓbi Musa- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba a- sọrọ, Ọba ti mimọ n be fun sọ fun un pe: Àti pé Èmi ẹ̀ ọ lẹ̀şà. Nítorí náà, fi etí sí ohun tí A máa fi ránşẹ sí ọ nínú ìmísí. Dájúdájú Èmi ni Allāhu. Kò sí ọlọhun tí ijòsìn tọ sí àfi Èmi. Nítorí náà, jòsìn fún Mi. Kí o sì kírun fún ìrántí Mi. Suratulu Ta-ha: 13-14. Beḡe nii Allah sọrọ leni ti n fun ni niro nipa Anṓbi Musa- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba a-, O sọ pe Oun gan-an paapaa fi Ọlọhun wa işọ, O sọ pe "Dájúdájú ẹ̀mi sá di Olúwa mi àti Olúwa

---

yín kúrò lówó gbogbo onígbèéràgà, tí kò gba Ọjọ ìsírò-ìṣẹ́ gbọ. Suratu Ghafir: 27 Allah fun wa niro nipa Al-Masiihu- ki ike ati igẹ Allah maa ba a- pe Oun naa so pe: Dájúdájú Allāhu ni Olúwa mi àti Olúwa yín. Nítorí nàà, ẹ jòsìn fún Un. Èyí ni ọ̀nà tààrà." Aal Im'raan/51 Allah fun wa niro nipa Al-Masiihu- ki ike ati igẹ Allah maa ba a- pe o so pe: Mo pe ẹyin ọmọ Israẹli, ẹ maa sin Allah tii ẹ Oluwa mi ati tiyin naa. Dajudaju ẹnìkẹni ti o ba mu orogun pọ mọ Ọlọhun dajudaju Ọlọhun ti ẹ Alijannah ni eewọ fun irufe ẹni naa, ibugbe rẹ si ni inu Ina ko si ni si oluranlọwọ kankan fun awọn oṣẹbọ alabosi naa. (**Suratul-Maa'idah : 72**)

Koda gan-an paapaa, to fi mọ Taoreta ati Injila, ikanpamọ sisin Ọlọhun nikan soṣo jẹyọ ninu awọn mejeeji. Ọrọ Anọbi Musa- ki ike ati aanu Allah maa ba a- jẹyọ ninu iwe Deuteronomy pe Gbọ ire Israẹli, Oluwa Ọlọhun wa Oluwa ọkanṣoṣo nii Ikanpamọ ọrọ imọlọhun lọkan jẹyọ ninu iwe Maaku nibi ti Messiah- ki ike ati aanu Allah maa ba a- ti nsọ pe: Dajudaju akọkọ ofin ni pe: Gbọ, ire Israẹli, Oluwa Ọlọhun wa Oluwa ọkanṣoṣo nii

Ọlọhun ti ọla ati iyi Rẹ gbongbon ṣalaye pe gbogbo awọn Anọbi ni a fi iṣẹ pataki tii ẹ ipepe sibi imọlọhun lọkan ran. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe Dájúdájú A ti gbé Ọjísẹ̀ dide nínú

ijọ kòòkan (**látí jíṣé**) pé: “**È jòsìn fún Allāhu. Kí ẹ̀ sì jìnnà sí àwọn òrìṣà.**” Nítorí náà, ó wà nínú wọn, ẹ̀ni tí Allāhu tọ̀ sí ọ̀nà. Ó sì wà nínú wọn, ẹ̀ni tí ị̀ṣìnà kò lé lóri. Suratul Nahl: 36 Allah tun sọ̀ pe: Sọ̀ pé: “È sọ̀ fún mi nípa ñ̀hkan tí ẹ̀ ní pè lẹ̀yìn Allāhu; ẹ̀ fi wọn hàn mí ná, kí ni wọn ̀ṣẹ̀dá nínú (**ohun t’ó wà lóri**) ilẹ̀. Tàbí wọn ní ị̀pín kan (**pẹ̀lú Allāhu**) nínú (**ìṣẹ̀dá**) àwọn sánmò? È mú Tírà kan wá fún mi t’ó ̀ṣíwájú (**al-Kur’ān**) yìí tàbí orípa kan nínú ìmò tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo.” Suratul Ahqaf: 4 Alufa agba Saadi-ki Allah ba ni kẹ̀ ẹ̀- sọ̀ pe: O jẹ̀ ki a mọ̀ wípe iyan ti awọn oṣẹ̀bọ̀ nja nipa awọn orìṣa wọn, won o ni ẹ̀ri tabi itọ̀ka lori rẹ̀, ̀ṣugbọn wọn kan ngbara le aba irọ̀ lasan, irori to ti kúta ati laakai to ti bajẹ̀ ni i. Ohun ti yoo tọ̀ka ailẹ̀ṣẹ̀ nlẹ̀ rẹ̀ fun Ọ̀ naa ni nigba ti a ba jọ̀ ị̀ṣesi wọn yẹ̀bẹ̀yẹ̀bẹ̀, ti a tọ̀ gbogbo imọ̀ wọn ati awọn ị̀ṣẹ̀ wọn ti a si woye si ị̀ṣesi awọn nkan ti wọn nlo igbesi aye wọn le lori lati maa sin, nje awọn nkan yii ̀ṣe wọn ni anfaani kankan laye tabi lọ̀run Tayseer Alkareem Almannan: oju-ewe 779

◆ Ọ̀lọ̀hun Allah ti mimọ̀ n bẹ̀ fun-un ti ọ̀la Rẹ̀ sí ga julọ̀ ni Aṣẹ̀da, Oun naa ni O lẹ̀tọ̀ si ijọ̀sin ni Oun nikan, ati wípe a o gbọ̀dọ̀ sin eyikeyi nkan miran mọ̀ Ọ̀n.

Ọlọhun ni ẹni naa ti o ẹto si ki a maa sin-In ni Oun nikan ti a o gbodo si sin ẹlomin mo Ọn. Allah ti o la Re ga julọ so pe: Ẹyin ẹniyàn, ẹ jòsìn fún Olúwa yín, Ẹni tí Ó da ẹyin àti àwọn t'ó síwájú yín, nítorí kí ẹ lè sọra (**fún iyà Iná**). (**Ẹ jòsìn fún**) Ẹni tí Ó ẹ ilẹ fun yín ní ìtẹ, (**Ó se**) sánmò ní àjà, Ó so omi òjò kalẹ látí sánmò, Ó sì fi mú àwọn èso jáde ní ije-ìmu fun yín. Nítorí náà, ẹ má ẹ bá Allāhu wá akẹgbé, ẹ sì mọ (**pé kò ní akẹgbé**). Suratul Bakarat: 21-22 Ẹni ti O da wa ati awon iran eniyan to ti koja, ti O si se ile ni perese to tun nso omi kale lati sanmo to si fi nmu oniranran irugbin ti a fi nse arisiki jade, Oun nikan naa lo ẹto si ijosin. Allah ti o la Re ga julọ so pe Ẹyin ẹniyàn, ẹ rántí ìdèra Allāhu lórí yín. Njé ẹlédàá kan yàtò sí Allāhu tún wà tí ó n pèsè fun yín látí inú sánmò àti ilẹ? Kò sí ọlọhun tí ijòsìn tọ sí àfi Ọun. Nítorí náà, báwo ni wón ẹ n ẹ yín lórí kúrò níbi òdodo? Suratu Fatir: 3 Ẹni to nda ẹda to si tun npese ije-ìmu Oun nikan so so lo ẹto si ijosin. Allah ti o la Re ga julọ so pe ẹyẹn ni Allāhu, Olúwa yín; kò sí ọlọhun kan tí ijòsìn tọ sí àfi Ọun, Ẹlédàá gbogbo nńkan. Nítorí náà, ẹ jòsìn fún Un. Ọun sì ni Olùṣọ lórí gbogbo nńkan. Suratul An'am: 102

Gbogbo nkankinkan ti awon eniyan ba nsin leyin Ọlọhun ko ẹto si ijosin nitori nkan be ko nikapa nkankan to se deede omonaagun yala ninu sanmo tabi l'ori ile, be nkan kii se

---

amugbalegbẹ fun Allah nibi nkankan, kii sii ẹ oluranlọwọ tabi onigbunwọ fun Ọlọhun. Bawo wa ni wọn yoo ẹ wa maa pe nkan mọ Ọlọhun tabi ki won o maa gbe e sipo amugbalegbẹ fun-Un. Allah ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe: Sọ pé: **“Ẹ pe àwọn tí ẹ sọ pé (wọ̀n jẹ olúwa) léyìn Allāhu.”** Wọn kò ní ìkápá òdiwọ̀n ọmọ-íná igún nínú sánmọ̀ tàbí nínú ilẹ̀. Wọn kò sì ní ipín kan nínú méjèjì. Àti pé kò sí olùrànlọwọ̀ kan fún Allāhu láààrin wọn. Suratu Sabai: 22

Allah ti mimọ mbe fun ti ọla Rẹ sí ga ni Ẹni ti O da gbogbo ẹda, ti O si mu-un jade latara aisi. Dajudaju mimaabe awon nkan yii je eri pataki to ntoka bibẹ Rẹ (**Oun Allah**), to si ntoka jije oludari ati lilẹto si ijosin Rẹ. Ó wà nínú àwọn àmì Rẹ pé, Ó ẹ̀dà yín láti ara erùpẹ̀. Léyìn náà, nígbà náà ẹyin di abara tí ẹ́ n fónká (**lórí ilẹ̀ ayé**). Ó wà nínú àwọn àmì Rẹ pé, Ó ẹ̀dà àwọn aya fun yín láti ara yín nítorí kí ẹ̀ lè rí ifàyàbalẹ̀ lódò wọn. Ó sì fi ifẹ̀ àti ikẹ̀ sí ààrin yín. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iye fún ijọ́ t’ó láròjinlẹ̀. Ó wà nínú àwọn àmì Rẹ̀, dídá àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ àti ọkan-ò-jọkan àwọn èdè yín àti àwọn àwọ̀ ara yín. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iye fún àwọn onímọ̀. Nínú àwọn àmì Rẹ̀ ni oorun yín ní alẹ̀ àti ní ọsán àti wíwá tí ẹ́ n wá nínú oore Rẹ̀ (**fún ije-ìmu**). Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iye fún ijọ́ t’ó n gbọ̀rọ̀. Nínú àwọn àmì Rẹ̀ tún ni fífi mọ̀nàmọ̀ná hàn yín ní ti ẹ̀rù àti

ìrètí. Ó sì n sọ omi kalẹ láti sánmò. Ó n fi ta ilẹ jí lẹyìn tí ilẹ ti kú. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú ìyẹn fún ijọ t'ó n ẹ làákàyè. Àti pé nínú àwọn àmì Rẹ ni pé sánmò àti ilẹ dúró pẹlú àşẹ Rẹ. Lẹyìn náà, nígbà tí Ó bá pè yín ní ìpè kan nígbà náà ni èyin yóò máa jade láti inú ilẹ. TìRẹ ni àwọn t'ó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ. Èni kòòkan ni olùtélé-àşẹ Rẹ. Oun **(Allah)** yii naa ni Èni naa ti O pile işeda beş ti yoo si tun da a pada **(lẹyin igba ti wọn ba ti ku ti wọn parẹ mọlẹ)** koda dida wọn pada rọrun fun-un pupọ ju bibere işeda gan-an lọ Suratú Rum: 20-27

Namuruusu jìyan nipa bibẹ Oluwa Rẹ, ni Anọbi Ibrahim- ki ikẹ ati igẹ Allah maa ba a- geşẹ bi Allah şe fun wa niro nipa rẹ ba sọ fun-un pe: Anọbi Ibrahim si sọ fun-un pe, dajudaju Olọhun lo nmu Oorun jade lati ibuyọ rẹ, irẹ mu-un jade lati ibuwo rẹ, irọ alainigbagbo yii ba han gbangba, beş Allah kii fi ọna mọ awọn alabosi eniyan. Suratul Bakarát: 258 Gege bee naa ni Anọbi Ibrahim- ki ikẹ ati igẹ Allah maa ba a- se fi ẹri rinlẹ fun awọn eeyan rẹ pe dajudaju Allah ni Èni naa ti O fi ọna mọ oun, Oun ni O n fun oun ni jijẹ ati mimu, to si n fun oun ni alaafia nigba ti oun ba şe aare, beş Oun nikan naa ni O mu oun şemi ti yoo si mu oun kuro l'ayé **(nigba ti asiko ba to)** O sọ pe: **(Òun ni)** Èni tí Ó şedá mi. Nítorí náà, Ó máa fi ọnà mọ mí; Èni t'Ó n fún mi ní jíjẹ, t'Ó n fún mi ní mímu; Àti pé nígbà tí ara mi

---

kò bá yá, Òun l'Ó n wò mí sà; Èni tí Ó máa pa mí, léyìn náà, Ó máa sọ mí di aláàyè; Suratu shuaraa: 78- 81 Ọlọhun tun sọrọ ni Eni ti n fun ni niro nipa Anọbi Musa- ki ikẹ ati igẹ Allah maa ba a- wipe Oun gan-an ba Faraoh ẹ ifẹrijian to si sọ fun-un pe: Oluwa re Oun naa nii Èni ti O yanju fun gbogbo nkan eto iṣẹda rẹ bẹ ti O si fun-un ni oḡbọn atinuda rẹ. Suratu Ta-ha: 50

Ọlọhun wa tẹ gbogbo nkan to mbẹ ninu sanmọ ati ilẹ loriba fun oḡoniyan, O si fi oriṣiriṣi idera rokirika rẹ nitori ki oḡoniyan le maa sin Ọlọhun nikan lai nii ẹ keferi si I. Allah ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe: **شَهِدَ عَلَيْنَا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لِمَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمِنَ الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُ بِشَيْءٍ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ** Sẹ ẹ ò rí i pé dájúdájú Allāhu rọ ohunkóhun t'ó wà nínú àwọn sánmọ àti ohunkóhun t'ó wà nínú ilẹ fun yín, Ó sì pé àwọn ikẹ Rẹ fun yín ní gbaṅgba àti ní kòrò? Ó sì wà nínú àwọn èniyàn ẹni t'ó n jiyàn nípa Allāhu láì ní ìmọ (**al-Kur'ān**) àti ìmọnà (**nínú sunnah Ànábì s.a.w.**) àti tírà (**onímò-ẹ̀sìn**) t'ó n tan ìmólẹ (**sí ọ̀rọ ẹ̀sìn**). Suratu Lukman: 20 Gege bi Allah ẹ tẹ gbogbo nkan to n bẹ ninu sanmọ ati ilẹ loriba fun oḡoniyan, gege bẹ naa ni O da a ti O si pese gbogbo nkan ti o le ni bukata si gege bi igbọran, iriran ati ironu oḡan ki o le baa kọ imọ eyi ti yoo ẹe lanfaani ti yoo si toka Oluwa ati Aṣẹda rẹ si i. Allah ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe: Allāhu l'Ó mu yín jáde láti inú ikùn àwọn iyá yín nígbà tí ẹyin kò tí ì dá nṅkan kan mọ. Ó sì ẹ igbórò, àwọn iríran

---

àti àwọn ọkàn fun yín nítorí kí ẹ̀ lè dúpẹ́ (**fún Un**). Suratu Nahl: 78

Dajudaju Ọlọhun ti mimọ ati giga julọ n bẹ fun ni O da gbogbo awọn agbaye yii, ni O si da ọmọniyan ti O si pese gbogbo nkan to le bukata si gẹgẹ bi awọn orikerike ati okun-ara, bẹẹ naa ni O pese gbogbo awọn nkan ti yoo maa ran-an lẹwọ lati lanfaani ọṣe ẹsin ati riri orilẹ gbe fun-un, bẹẹ ni O si rọ gbogbo nkan to n bẹ ninu sanmọ ati ilẹ fun-un.

Allah si fi ọṣe da gbogbo awọn eda ti o tobi wọnyii ẹ ẹri to ntọka jije Oludari ati Alamojuto Re, eyi to ntọka si pipondandan mimaa sin-In. Oun (**Allah**) ti mimọ ati giga julọ n bẹ fun sọ pe: Sọ pé: **"Ta ni Ó n pèsè fun yín láti inú sánmọ àti ilẹ? Ta ni Ó ní ikápá lóri ìgbọ̀rò àti ìrìran? Ta ni Ó n mú alààyè jáde láti ara òkú, tí Ó tún n mú òkú jáde láti ara alààyè? Ta sì ni Ó n ẹ ètò ọ̀rò (ẹ̀dá)?"** Wọn yòò wí pé: "Allāhu" Nígbà náà, sọ pé: "Sé ẹ̀ ọ̀ ní bẹ̀rù (**Rẹ**) ni?" Suratu Yunus: 31 Ọba ododo ti mimọ n bẹ fun-Un tun sọ pe Sọ pé: "Ẹ sọ fún mi nípa ñhkan tí ẹ̀ n pè lẹ̀yìn Allāhu; ẹ̀ fi wọn hàn mí ná, kí ni wọn ẹ̀dá nínú (**ohun t'ó wà lóri**) ilẹ. Tàbí wọn ní ipín kan (**pẹ̀lú Allāhu**) nínú (**iṣẹ̀dá**) àwọn sánmọ? Ẹ mú Tírà kan wá fún mi t'ó ọ̀wájú (**al-Kur'ān**) yí tàbí orípa kan nínú ìmò tí ẹ̀ bá jẹ olódodo." Suratul Ahqaf: 4 Allah ti

ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: O da sanmọ laini opo kankan gẹgẹ bi
 ẹyin ẹ n ri i, O si fi awon oke nlanla ti ilẹ ki o ma baa mi tabi yẹ
 gẹrẹ mọ yin lẹsẹ, O si fọn orişirişi daaba sori rẹ, A si nsọ omi
 kalẹ lati sanmọ ti a fi nmu oniranran eso didun jade ninu rẹ
(ilẹ). Eleyii ni iṣẹda ti Allah ẹ, ẹ wa fi han mi eyikeyi nkan ti
 awon to yatọ si I da. Too, ọrọ naa ni pe awon alabosi ti wa l'ori
 anu to han gbangba Suratu Lukman: 10-11 Ọba ododo ti mimọ
 n bẹ fun-Un tun sọ pe Tàbí wọn ẹ̀dà wọn láì sí Aṣẹ̀dà? Tàbí
 àwọn ni wọn ẹ̀dà ara wọn ni? Tàbí àwọn ni wọn ẹ̀dà àwọn
 sánmò àti ilẹ̀? Rárá o, wọn kò màmò dájú ni. Tàbí lódò wọn ni
 àwọn àpótí ọ̀rọ̀ Olúwa rẹ wà? Tàbí àwọn ni olùborí? Suratu Tur:
 35-37 Onimimọ agba Sa'diy sọ pe: Eleyii gan-an ni fífi ẹri loṣe
 fun wọn labẹ nkankan ti wọn o le ni ọna kankan ju ki wọn o ju
 ọwọ silẹ fún ododo ọ̀rọ̀, Lai sí bẹẹ wọn yoo di ẹni ti o tapa si
 nkan ti o ba laakai ati ẹsin mu. Tafsiri Ibnu Sa'di: oju ewe 816

**◆ Allah ni O da gbogbo nkan to n bẹ ninu
 Aye yala awon nkan ti a ri tabi eyi ti a ko
 ri. Gbogbo nkan to ti yatọ si I (Allah) ni
 yoo maa jẹ ẹda kan ninu awon ẹda Rẹ, O
 si da sanmọ ati ilẹ ni ijo mefa**

Allah ni O da gbogbo nkan to n bẹ ninu Aye yala awọn nkan ti a ri tabi eyi ti a ko ri. Gbogbo nkan to ti yatọ si I (**Allah**) ni yoo maa jẹ ẹda kan ninu awọn ẹda Rẹ, Olohun ti ola Re ga so pe: Sọ pé: **“Ta ni Olúwa àwọn sánmò àti ilẹ?”** Sọ pé: **“Allāhu ni.”** Sọ pé: **“Şé lẹyìn Rẹ ni ẹ tún mú àwọn aláfẹyìnti kan, tí wọn kò ní ikápá oore àti inira fún ẹmí ara wọn?”** Sọ pé: **“Şé afójú àti olùrìran dọgba bí? Tàbí àwọn òkùnkùn àti ìmọlẹ̀ dọgba? Tàbí wọn yòò fún Allāhu ní àwọn akegbé kan tí àwọn náà dá ẹ̀dá bíi ti ẹ̀dá Rẹ, (tó bẹ̀ẹ̀ gẹ) tí ẹ̀dá fi jọra wọn lójú wọn?”** Sọ pé: **“Allāhu ni Ẹ̀lẹ̀dàá gbogbo ǹnkan. Ọ̀un sì ni Ọ̀kan ọ̀so, Olùborí. Suratú Ra'd: 16 Allah ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe: {Oun (Allah) a si tun maa da nkan ti ẹ o mọ} Suratú Nahl: 8**

Allah si da sanmọ ati ilẹ ni ojo mefa. Allah ti ọ̀la Rẹ ga julọ sọ pe: Ọ̀un ni Ẹ̀ni tí Ó ẹ̀dà àwọn sánmò àti ilẹ̀ fún ojo mefa. Lẹyìn náà, Ó gúnwà sí orí Itẹ-ọ̀lá. Ó mọ ǹnkan t'ó n wọ inú ilẹ̀ àti ǹnkan t'ó n jáde láti inú rẹ, àti ǹnkan t'ó n sọkalẹ̀ láti inú sánmò àti ǹnkan t'ó n gùnkè sínú rẹ. Àti pé Ó wà pẹ̀lú yín ní ibikíbi tí ẹ bá wà (pẹ̀lú ìmọ Rẹ). Allāhu sì ni Olùrìran nípa ohun tí ẹ n ẹ níşẹ. Suratul Hadid: 4 Allah ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe: **Dájúdájú A ẹ̀dà àwọn sánmò, ilẹ̀ àti ǹnkan tó wà láààrin àwọn méjèjèi fún ojo mefa. Kò sì rẹ Wá rára (ámbòsibòsí pé A ọ̀ò sinmi ní ojo keje). Suratú Qaf: 38**

◆ Allah ti mimọ ati giga ọla n bẹ fun-Un ko ni igbakeji yala nipa ọla tabi iṣẹda tabi idari tabi ijọsin bo tii wu ko mọ

Allah ti mimọ ati giga ọla n bẹ fun-Un ni Olukapa gbogbo ọla ti ko ni orogun nibi iṣẹda tabi ọla tabi idari bo tilẹ wu ki o mọ, Olohun ti ola Re ga so pe: Sọ pé: "È sọ fún mi nípa ñ̀nkan tí ẹ̀ ní pè lẹ̀yìn Allāhu; ẹ̀ fi wọ̀n hàn mí ná, kí ni wọ̀n ṣ̀ẹ̀dá nínú (ohun t'ó wà lórí) ilẹ̀. Tàbí wọ̀n ní ìpín kan (pèlú Allāhu) nínú (iṣ̀ẹ̀dá) àwọ̀n sánmọ̀? È mú Tírà kan wá fún mi t'ó ṣ̀íwájú (al-Kur'ān) yìí tàbí orípa kan nínú ìmọ̀ tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo." Suratul Ahqaf: 4 Alufa agba Saadi- ki Allah ba ni kẹ ẹ- sọ pe: Itumọ ọrọ yii ni pe, sọ fun awọn ti wọn mu awọn oriṣa ati ere ti wọn o lagbara kankan lati ṣe geṣe bii anfaani tabi inira tabi ipani tabi iyeni tabi ijini dide ni orogun fun Allah, sọ fun wọn lati ṣalaye lilẹ awọn oriṣa wọn, ati wipe awọn oriṣa naa ko lẹto si nkankan ninu ijọsin, sọ fun wọn pe "ẹ fi eyikeyi nkan ti wọn ba da l'ori ilẹ tabi ninu sanmọ han mi, tabi ti wọn ni ifowokun kankan nibi dida sanmọ". Njẹ wọn tilẹ da nkankan ninu sanmọ ati ilẹ bi? Se wọn da oke ni? Nje wọn tilẹ sọ pe ki odo o maa ṣan? Nje awọn ni wọn fọn awọn ẹranko sori ilẹ? Nje awọn ni wọn tilẹ jẹ ki awọn igi o maa hu jade? Ewo gan-an ni

---

ikunlọwọ wọn n bẹ nibẹ ninu awọn nkan wọnyii? Ko si ikunlọwọ wọn kankan nibẹ gẹgẹ bi awọn funra wọn ẹ gba bẹẹ ka ma tiẹ tii sọ nipa ijẹri awọn miran. Eleyii gan-an ni ẹri laakai to muna doko l'ori wipe sisin awọn nkan miran yatọ si Allah, irufẹ ijọsin bẹẹ otubantẹ nii, ko l'ẹsẹ nlẹ.

Lẹyin naa lo tun wa sọ pe koda ko tun si ẹri imisi to n gbe ero ati işe wọn lẹyin. Oun (Allah) sọ pe {E mu Tira kan şiwaju eleyii wa} Iyẹn ni pe tira ti o njeri si imorogun pọ mọ Ọlọhun "tabi oripa ẹri to jẹ ti mimọ" ti a jogun lati ọdọ awọn ojişẹ to pàşẹ bẹẹ. Ohun ti a mọ pẹlu ẹri to ntọka si i ni pe wọn o to bẹẹ lati mu u wa lati ọdọ eyikeyi ojişẹ Ọlọhun, koda gan-an paapaa a tun nfi ọwọ rẹ sọya to si dani l'oju pe gbogbo ojişẹ pata lo n pepe sibi imo Ọlọhun wọn lọkan ti wọn si n kọ imorogun pọ mọ Ọlọhun fun awọn eeyan. Eleyii gan-an naa nii eyi to tobi ju ninu imọ ti ẹgbawa rẹ wa lati akata wọn. Tafsiri Ibnu Sa'di: oju ewe 779

Allah ti mimọ ati giga ọla n bẹ fún, Oun ni Olukapa gbogbo ọla, ko si igbakeji fun-Un ninu ọla Rẹ. Allah ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe: Sọ pe mo pe Irẹ Ọlọhun Olukapa gbogbo ọla, Irẹ ni O n fi ọla fun ẹni ti o ba wu Ọ, bẹẹ ti O si ma n gba ọla kuro lọwọ ẹni ti o ba wu Ọ, Irẹ lo n gbe iyi fun ẹni ti o ba wu Ọ bẹẹ ti O si ma

---

nrẹ ẹni ti o ba wu Ọ niṣẹ, lọwọ Rẹ ni gbogbo oore n bẹ, dajudaju Irẹ ni Alagbara lori gbogbo nkan. Aal Im'raan/26 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọrọ ti O si nṣalaye pe ti E ni ọla ti o pe nṣe lojọ Alukiyamọ: **Ní ojọ tí wọn yòò yọ jáde (láti inú sàrèè), kiní kan kò sì ní pamọ nípa wọn fún Allāhu. (Allāhu yó sì sọ pé): "Ti ta ni ijọba ní ojọ òní? Ti Allāhu, Ọkan ṣoṣo, Olùborí ni." Suratu Ghafir: 16**

Allah ti mimọ ati giga ọla n bẹ fun-Un ko ni igbakeji yala nipa ọla tabi iṣẹda tabi idari tabi ijọsin bo tii wu ko mọ, Olohun ti ola Re ga so pe: **Kí o sì sọ pé: "Gbogbo ọpẹ n jẹ ti Allāhu, Ẹni tí kò fi ẹnì kan ṣe ọmọ. Kò sì ní akegbé nínú ijọba. Kò yẹpẹyẹ ámbòsibòsì pé Ó máa wá bùkátà sí olùrànlọwọ."** Gbé títóbi fún Un gan-an. Suratul Israa: 111 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: **(Òun ni)** Ẹni tí Ó ni ijọba àwọn sánmò àti ilẹ. Kò mú ẹnì kan kan ní ọmọ. Kò sí akegbé fún Un nínú ijọba **(Rẹ)**. Ó dá gbogbo ñhkan. Ó sì yan òdíwọn **(irisí, iṣẹmí àti àyànmọ)** fún un níwọn-níwọn. Suratul Furqan: 2 Oun nikan ni O ni ikapa gbogbo nkan, gbogbo nkan miran yatọ si I si jẹ ẹda ọwọ Rẹ, Oun naa ni O n dari gbogbo iṣesi ati alaamọri. Ẹni ti O ṣe pe bayii ni iroyin Rẹ, Oun gan-an ni o di ọranyan lati maa jọsin fun, bẹẹ jijọsin fun nkan miran yatọ si I jẹ iwa aipe laakai ati imorogun mọ Ọlohun eleyi ti yoo ba aye ati orun ẹda je. Allah ti

ọla Rẹ ga julọ sọ pe Wọn wí pé: “**È jẹ yehudi tàbí nasara kí ẹ mọ̀nà.**” Sọ pé: "Rárá, ẹ̀sìn (**Ànábì**) 'Ibrōhīm (**lẹ̀sìn**), olùdúró-déédé, kò sì sí nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ." Suratul Bakarar: 135 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Ta l'ó dára ní ẹ̀sìn ju ẹ̀ni tí ó jura rẹ̀ sílẹ̀ fún Allāhu, olùṣe-rere sì tún ni, ó tún tẹ̀lé ẹ̀sìn (**Ànábì**) 'Ibrōhīm, olùdúró-déédé-nínú-'Islām? Allāhu sì mú (**Ànábì**) 'Ibrōhīm ní àyànfẹ̀. Suratu Nisai: 125 Ọlọhun ododo ti mimọ n bẹ fun Un tun ṣalaye pe ẹnikeni to ba n tẹle ọna miran yatọ si ilana ẹsin Anọbi Ibrahim aayo Ọlọhun- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba a- pe iru ẹni bẹẹ lo wu'wa agọ si ẹmi ara rẹ. Allah ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe: Ta si ni ó máa kọ ẹ̀sìn (**Ànábì**) 'Ibrōhīm sílẹ̀ àfi ẹ̀ni tí ó bá gọ ẹ̀mí ara rẹ̀. A kúkú ti ṣà á lẹ̀ṣà n'ílẹ̀ ayé. Dájúdájú ó tún wà nínú àwọn ẹ̀ni rere ní ọ̀run. Suratul Bakarar: 130

◆ Ati pe Alloohu Oba ti mimo n be fun Un, ko bi omo, won ko si bi I, ko si si akegbe ati alafijo Kankan fun Un.

Ati pe Alloohu Oba ti mimo n be fun Un, ko bi omo, won ko si bi I, ko si si akegbe ati alafijo Kankan fun Un, Oba Ododo ti ola Re ga ti mimo si n be fun Un so pe: Sọ pé: "Òun ni Allāhu, Ọkan soṣo. Allāhu ni Aṣíwájú (**tí ẹ̀dá ní b̀kátà sí, tí Òun kò sì ní b̀kátà sí wọ̀n**). Kò bímọ. Wọ̀n kò sì bí I. Kò sì sí ẹ̀ni kan tí ó jọ

Ó." Suuratul Ikhlāas: 1-4. Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Olúwa àwọn sánmọ àti ilẹ̀ àti ohun tí ń bẹ láààrin àwọn méjèèjì. Nítorí naà, jòsìn fún Un, kí ó sì ẹ̀ sùúrù lórí ijòsìn Rẹ̀. Njẹ́ o mọ́ ẹnì tí ó tún ń jẹ́ orúkọ Rẹ̀? Suuratu Maryam: 65. Oba Ododo ti ipò Re gbongbon so pe: **(Òun ni)** Olùpilẹ̀dá àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀. Ó ẹ̀dà àwọn obìnrin fun yín láti ara yín. Ó tún ẹ̀dà àwọn abo ẹ̀ran-òsìn láti ara àwọn akọ ẹ̀ran-òsìn. Ó ń mu yín pọ̀ sí i **(nípa ị̀ẹ̀dá yín ní akọ-abo)**. Kò sí kiní kan bí irú Rẹ̀. Òun sì ni Olùgbọ̀, Olùríran. Suuratu Shuuroh: 11.

◆ **Ati pe Alloohu ti mimo n be fun Un ti ola Re si tun ga O ki n sokale si inu nkankan, ko si ki n di abara si inu nkankan ninu eda Re.**

Ati pe Alloohu ti mimo n be fun Un ti ola Re si tun ga O ki n sokale si inu nkankan, ko si ki n di abara si inu nkankan ninu eda Re, ko si di ẹyọkan pelu nkankan; iyen sele nitori pe dajudaju Alloohu ni Oba adeda, ati pe nkan ti o ba yato si I eda ni, ati pe Oun ni Oba ti yoo seku, ti nkan ti o ba si yato si I yoo pada di titan. Nitori naa Alloohu O ki n sokale si inu nkankan ninu eda Re, ati pe nkankan o le sokale si inu paapa Re, mimo fun Un, ati pe Oba Alloohu ti mimo n be fun Un tobi ju gbogbo nkan lo, O si

tun kanka ju gbogbo nkan lo, Oba Alloohu ti ola Re ga sọ ni Ẹni ti n tako eniti o ba n lero wipe Alloohu sokale si inu Al-Masiih (Eesa): Wọn kúkú ti di kẹfèrí, àwọn t’ó wí pé: **“Dájúdájú Allāhu ni Moṣīh ọmọ Moṣyam.”** Sọ pé: **“Ta si l’ó ní ìkápá kiní kan lódò Allāhu tí (Allāhu) bá fẹ pa Moṣīh ọmọ Moṣyam, àti iyá rẹ àti àwọn t’ó n bẹ lóri ilẹ ayé run pátápátá?”** Ti Allāhu ni ijọba àwọn sánmò, ilẹ àti ohunkóhun tí n bẹ láààrin àwọn méjèjì. (Allāhu) n ṣedàá ohunkóhun tí Ó bá fẹ. Allāhu si ni Alágbára lóri gbogbo n̄nkan. Suuratul Maaidah: 17. Allah ti ọla Re ga julọ tun sọ pe: Ti Allāhu ni ibùyo òòrùn àti ibùwò òòrùn. Nítorí náà, ibikíbi tí ẹ bá dojú kọ ibẹ yẹn náà ni kiblah Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Olùgbààyè, Onímò. Wọn wí pé: **“Allāhu sọ ẹnì kan di ọmọ.”** Mímò ni fún Un! Ọrò kò rí bẹẹ, (àmọ) tiRẹ ni ohunkóhun t’ó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ. Ẹni kòòkan si ni olùtèlé-àṣe Rẹ. Olùpilẹdá àwọn sánmò àti ilẹ ni (Allāhu). Nígbà tí Ó bá si pèbùbù kiní kan, Ó kàn máa sọ fún un pé: **“Jẹ bẹẹ.”** Ó si máa jẹ bẹẹ. Suuratul Bakorah: 115-117. Allah ti ọla Re ga julọ tun sọ pe: Wọn wí pé: “Àjoké-ayé fi ẹnì kan ṣe ọmọ.” (88). Dájúdájú ẹ ti mú n̄nkan aburú wá. Àwọn sánmò fẹrẹ fàya pérepèrẹ nítorí rẹ, ilẹ fẹrẹ fàya pérepèrẹ, àwọn àpáta si fẹrẹ dà wó lulẹ gbì fún wí pé wọn pe ẹnì kan ní ọmọ Àjoké-ayé. (91). Kò si yẹ fún Àjoké-ayé láti fi ẹnì kan ṣe ọmọ. Kò sí ẹnì kan nínú àwọn sánmò

àti ilẹ̀ àyàfi kí ó wá bá Àjoké-ayé ní ipò ẹ̀rúsin. Dájúdájú (**Allāhu**) mọ̀ wọ̀n. Ó sì ka ò̀nkà wọ̀n tààrà. Gbogbo wọ̀n yó sì wá bá A ní Ojọ̀ Àjínde ní ikò̀kan. Suuratu Maryam: 88-95. Allah tun sọ̀ pe: Allāhu, kò sí ọ̀lọ̀hun kan tí ìjọ̀sin tọ̀ sí àfi Ọ̀un, Alààyè, Alámòjúútó-ẹ̀dá. Ọ̀gbé kì í ta Á. Àti pé oorun kì í kùn Ún. TiRẹ̀ ni ohunkóhun t'ó wà nínú àwọ̀n sánmọ̀ àti ohunkóhun t'ó wà nínú ilẹ̀. Ta ni ẹ̀ni tí ó máa ẹ̀pẹ̀ lódò Rẹ̀ àfi pẹ̀lú ìyò̀nda Rẹ̀? Ó mọ̀ ohun tí ń bẹ̀ níwájú wọ̀n àti ohun tí ń bẹ̀ lẹ̀yìn wọ̀n. Wọ̀n kò sì ní ìmọ̀ àmòtán nípa kiní kan nínú ìmọ̀ Rẹ̀ àfi ohun tí Ó bá fẹ̀ (**fi mọ̀ wọ̀n**). Àga Rẹ̀ gbààyè ju àwọ̀n sánmọ̀ àti ilẹ̀. Ẹ̀sọ̀ sánmọ̀ àti ilẹ̀ kò sì dá A lágara. Allāhu ga, Ó tóbi. Suuratul Baqorah: 255. Nitori naa, Eni ti O ba ri bayii, ti ẹ̀da Rẹ̀ naa si ri báyií, bawo ni yoo se wa sokale si ara okan ninu won? Tabi ki o mu un ni omo? Tabi ki o se e ni olujosin fun pelu Re?

◆ **Alloohu ti mimo n be fun Un ti ola Re si tun ga je Aláàánú Onike si awon eru Re, fun idi eyi O ran awon ojise, O si tun so awon tira kale**

Alloohu ti mimo n be fun Un ti ola Re si tun ga ni Alaaanu Onike awon eru Re, ati pe ninu ike Re si awon eru Re ni pe O ran awon ojise si won, O si tun so awon tira kale; lati fi yo won

---

kuro nibi awon okunkun aigbagbo ati imaa se orogun, lo si ibi imole ṣiṣe Ọlọhun lokan ati imona, Alloohu ti ola Re ga so pe: Ọun ni Ẹni t'Ó n sọ àwọn āyah t'ó yanjú kalẹ́ fún ẹrúsìn Rẹ nítòrí kí ó lè mu yín kúrò nínú àwọn òkùnkùn wá sínú ìmólẹ̀. Dájúdájú Allāhu ni Aláàánú, Àṣàkẹ̀-òrun fun yín. Suuratul Hadiid: 9.

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: A kò sì fi iṣẹ̀ ìmísí rán ọ bí kò ṣe pé kí o lè jẹ̀ ìkẹ́ fún gbogbo ẹ̀dá. Suuratul Anbiyaah: 107. Ati pe Oba Alloohu tun pa anabi Re lase ki o fun awon erusin ni iro wipe Oun ni Oba Alaforijin Onike, nitori naa, Oba Alloohu ti ola Re ga so pe: Fún àwọn ẹrúsìn Mi ní ìró pé dájúdájú Ẹmi ni Aláforìjìn, Àṣàkẹ̀-òrun. Suuratul Hijr: 49. Ati pe ninu aanu Re ati ike Re ni pe Oun naa ni O maa n mu inira kuro ti O si maa n so oore kale fun awon eru Re, Oba Alloohu ti ola Re ga so pe: Tí Ó Allāhu bá mú ìnira bá ọ, kò sí ẹni tí ó lè mú un kúrò àfi Ọun. Tí Ó bá sì gbèrò oore kan pẹ̀lú rẹ, kò sí ẹni tí ó lè dá oore Rẹ padà. Ó n ṣoore fún ẹni tí Ó bá fẹ́ nínú àwọn ẹrúsìn Rẹ. Ọun ni Aláforìjìn, Àṣàkẹ̀-òrun. Suuratu Yuunus: 107.

◆ **Alloohu Oun ni Oluwa Onike, Oun nikan ni Ẹni tí yóò ṣe iṣiro gbogbo ẹda ni ojo igbende nigba ti Yóò gbe gbogbo wọn dide lati inu saare wọn, ti Yíò sí san èyàn**

kọọkan ní ẹsan pẹlu nkan ti o ba ẹ ninu dáadáa tàbí aidara, ẹnití o ba sì ẹ àwọn iṣẹ olóore ti o si jẹ Mu'mini, idẹkùn gbere n bẹ fún un, ati pe ẹnití o ba ẹ aigbagbo ti o si tun ẹ awọn iṣẹ aburu, iya ti o tobi n bẹ fún un ni oṣo ikehìn.

Alloohu Oun ni Oluwa Onikẹ, Oun nikan ni Ẹni tí yíò ẹ iṣiro gbogbo ẹda ni oṣo igbedide nigba ti Yóò gbe gbogbo dide lati inu saare wọn, ti Yíò sí san èyàn kọọkan ní ẹsan pẹlu nkan ti o ba ẹ ninu dáadáa tàbí aidara, ẹnití o ba sì ẹ àwọn iṣẹ olóore ti o si jẹ Mu'mini, idẹkùn gbere n bẹ fún un, ati pe ẹni tí o ba ẹ aigbagbo ti o si tun ẹ awọn iṣẹ aburu, iya ti o tobi n bẹ fún un ni oṣo ikehìn. Ati pe ninu pipe déédéé Ọlọhun ti mimọ n bẹ fún Un ti ọla Rẹ sì tún ga ati ọgbọn Rẹ ati ikẹ Rẹ pẹlu awọn ẹda Rẹ ni wipe O ẹ ayé yíí ni ilé iṣẹ, ti O sí ẹ ilé keji ni nkan ti ẹsan ati iṣiro máa wáyé ni ibẹ; titi ti olusedaadaa o fi gba ẹsan dáadáa rẹ, ti olùṣe aidaa, alabosi ati olukoja ààlà o si jẹ iyá ikoja ààlà ati abosi rẹ; ati pe dajudaju àlámọrí yíí awọn ẹmi kan le máa ro wipe ko sunmọ ki o ẹlẹ, nitori naa, Ọlọhun ti fi awọn ẹri ti o pọ lele ti wọn tọka sí wipe dajudaju igbedide òdodo ni ko si iyemeji ni inú rẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Nínú àwọn àmì Rẹ tún ni pé

dájúdájú ìwọ yòò rí ilẹ ní asálẹ̀. Nígba tí A bá sì sọ omi kalẹ̀ lé e lórí, ó máa rúra wá, ó sì máa ga (**fún híhu irúgbìn jáde**). Dájúdájú Ẹni tí Ó jí i, Òun mà ni Ẹni tí Ó máa sọ àwọ̀n òkú di alààyè. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lórí gbogbo ñ̀nkan. Suuratun Fussilat: 39. Allah ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe: Ẹyin èniyàn, tí ẹ bá wà nínú iyèméjì nípa àjìnde, dájúdájú Àwa şedá yín láti inú erupẹ, léyìn náà láti inú àtò, léyìn náà láti inú èjẹ̀ dídì, léyìn náà láti inú bááşí ẹran tí ó pé ní ẹ̀dá àti èyí tí kò pé ní ẹ̀dá nítorí kí A lè şàlàyé (**agbára Wa**) fun yín. A sì n mú ohun tí A bá fẹ̀ dúró sínú àpò ìbímọ̀ tí tí di gbèdéke àkókò kan. Léyìn náà, A óò mu yín jáde ní òpònló. Léyìn náà, (**ẹ óò máa şemí lọ**) nítorí kí ẹ̀ lè sánṅgun dópín agbára yín. Ẹni tí ó máa kú (**ní kékeré**) wà nínú yín. Ó sì wà nínú yín ẹni tí A óò dá (**işemí**) rẹ̀ sí di àsìkò ogbó kùjòkùjò nítorí kí ó má lè mọ̀ ñ̀nkan kan mọ̀ léyìn tí ó ti mọ̀ ọ̀n. Àti pé o máa rí ilẹ̀ ní gbígbẹ̀. Nígba tí A bá sì sọ ọ̀jò kalẹ̀ lé e lórí, ó máa yíra padà. Ó máa gbèrú. Ó sì máa mú gbogbo oríşiríşì irúgbìn t'ó dára jáde. Suuratul Hajj: 5. Alloohu Oba Ododo so ninu āyah yí awọ̀n ẹ̀rì làákàyè meta ti ntọ̀ka sí igbedide, awọ̀n naa ni:

Dajudaju ọ̀mọ̀niyan Olohun da a ni igba àkókò lati ara erupe, Ẹni tí O da a lati ara erupe Oun naa ni Olukapa lati da a pada si aaye nigba ti o ba di erupe.

Ẹni tí O da eeyan lati ara omi lógbólógbó, O kapa lati da omọniyan pada si aaye léyìn iku rẹ.

Dajudaju Ẹni tí Ó ye ilẹ̀ pẹ̀lú òjò léyìn iku rẹ, O ni ikapa lori jiji àwọn eeyan léyìn iku won, ati pe o wa ninu aaya yii ẹ̀rí ti o tobi lori ikagara Kuraani bá ẹni tí ó bá fẹ́ mú irú rẹ wá. Ati pe bawo ni aaya yii ẹ̀ ko sinu- ti ko si kii ẹ̀ nkan ti o gun- àwọn ẹ̀rí laakaye mọta ti o han lori ọrọ kan ti o tobi.

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: **(Ọjọ náà ni)** ọjọ tí A máa ká sánmò bí kíká ewé tírà. Gégé bí A ti ẹ̀ bẹ̀rẹ̀ ị̀ş̀ẹ̀dá ẹ̀dá ní ị̀bẹ̀rẹ̀ pẹ̀pẹ̀ **(ibẹ̀ náà ni)** A òò dá a padà sí. **(Ó jẹ́)** àdéhùn tí A ẹ̀. Dájúdájú Àwa máa ẹ̀ bẹ̀. Suuratul Anbiyaah: 104 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Àti pé ó fi àkàwé lélẹ̀ nípa Wa. Ó sì gbàgbé ị̀ş̀ẹ̀dá rẹ. Ó wí pé: "Ta ni Ó máa sọ egungun di alààyè nígbà tí ó ti kẹfun?" Sọ pé: "Ẹni tí Ó ẹ̀ş̀ẹ̀dá rẹ nígbà àkókó l'Ó máa sọ ọ di alààyè. Òun sì ni Onímò nípa gbogbo ẹ̀dá. Suuratu yāsīn: 78-79. Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Ẹ́ ẹ̀yin lẹ̀ lágbara jùlọ ní ị̀ş̀ẹ̀dá ni tàbí sánmò tí Allāhu mọ? Allāhu gbé àjà rẹ ga sókè. Ó sì ẹ̀ é ní pípé t'ó gún régé. Ó ẹ̀ ọru rẹ ní dúdú. Ó sì fa iyálẹ̀ta rẹ yọ jáde. Àti ilẹ̀, Ó tẹ̀ ẹ̀ pẹ̀ş̀ẹ̀ léyìn iyẹn **(30)**. Ó mú omi rẹ àti irúgbìn rẹ jáde látí inú rẹ. Àti àwọn àpáta, Ó fi ị̀dí wọn múlẹ̀ ş̀inş̀in **(32)**. Suuratun Nāziāt: 27-30. Oba Ododo sí ẹ̀ alaye wipe

---

dajudaju iseda èyàn ko ni agbara to iseda sanmọ ati ile ati nkan ti o wa laarin mejeeji. Nitori naa, Ẹnití o kapa lati da awon sanmọ ati ile ko lee kagara lati da ọmọniyàn pada ni eekeji.

◆ **Alloohu ti mimọ n bẹ fún Un ti ola Re Si tun ga da Anobi Ādam lati ara erupe, O wa je ki awon aromodomo re o maa po si leyin re. Nitori naa, awon èyàn patapata bakan náà ni won ni ipile wọn, ko sì ọlá fún iran kan lori iran kan, ko sì tun sí fún ijọ kan lori ijọ kan ayaafi pelu ibẹrù Alloohu**

Alloohu ti mimọ n bẹ fún Un ti ola Re Si tún ga da Anobi Ādam lati ara erupe, O wa je ki awon aromodomo re o maa po si leyin re. Nitori naa, awon èniyàn patapata bakan náà ni won ni ipile wọn, ko sì ọlá fún iran kan lori iran kan, ko sì tun sí fún ijọ kan lori ijọ kan ayaafi pelu ibẹrù Alloohu. Alloohu ti ola Re ga so pe: Ẹyin èniyàn, dájúdájú Àwa şedá yín láti ara ọkúnrin àti obínrin. A sì şe yín ní orílẹ̀-èdè orílẹ̀-èdè àti iran-iran nítorí kí ẹ̀ lè dára yín mò. Dájúdájú alápọ̀n-ọnlé jùlọ nínú yín lódò Allāhu ni ẹ̀ni t'ó bẹ̀rù (Rẹ) jùlọ. Dájúdájú Allāhu ni Onímọ, Alámọtán. Suuratul Hujirōt: 13. Allah ti ọla Re ga julọ tun so pe: Allāhu da

yín láti ara erùpè. Lèyìn náà, (**Ó tún da yín**) láti ara àtò. Lèyìn náà, Ó ẹ̀ se yín ní akọ-abo. Obìnrin kan kò ní lóyún, kò sì ní bímọ̀ àfi pèlú ìmọ̀ Rẹ̀. Àti pé A ò ní fa ẹ̀mí ẹ̀lẹ̀mí-gígùn gùn, A ò sì ní ẹ̀ se àdínkù nínú ojú orí (**ẹ̀lòmîrà̀n**), àfi kí ó ti wà nínú tírà kan. Dájúdájú iyeṅ rọ̀rùn fún Allāhu. Suuratu Fātir: 11. Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ̀ pe: Òun ni Ẹ̀ni tí Ó ẹ̀ṣẹ̀dá yín láti inú erùpè, lèyìn náà láti inú àtò, lèyìn náà láti inú ẹ̀jẹ̀ dídì, lèyìn náà Ó mu yín jáde ní òpónlọ̀. Lèyìn náà, (**Ó da yín sí**) nítorí kí ẹ̀ lè sánṅun dópín agbára yín. Lèyìn náà (**Ó tún da yín sí**) nítorí kí ẹ̀ lè di àgbàlágba. Ó wà nínú yín ẹ̀ni tí A oò ti gba ẹ̀mí rẹ̀ ẹ̀wájú (**ipò àgbà**). Àti pé (**Ó da yín sí**) nítorí kí ẹ̀ lè dàgbà dé gbèdẹ̀ke àkókò kan àti nítorí kí ẹ̀ lè ẹ̀ se làákayè. Suuratu Gāfir: 67. Ati pe Alloohu ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ̀ ni Ẹ̀ni tí n se alaye wipe dajudaju Oun da Al-Masīh pẹ̀lu aṣẹ̀ wí bẹ̀ẹ̀ jẹ̀ bẹ̀ẹ̀, gegebi O se da Ādam pẹ̀lu aṣẹ̀ wí bẹ̀ẹ̀ jẹ̀ bẹ̀ẹ̀, Alloohu ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ̀ pe: Dájúdájú irú ʾĪsā lọ̀dò Allāhu dà bí irú Ādam; (**Allāhu**) dá a láti ara erùpè. Lèyìn náà, Ó sọ̀ pé: **“Jẹ̀ bẹ̀ẹ̀.”** Ó sì jẹ̀ bẹ̀ẹ̀. Aal Im’raan/59 Ati pe mo ti so saaju nibi ìpínrọ̀ keji (**2**) wipe dajudaju Anabi - kí ike ati ọ̀la Olohun máa bá a - se alaye wipe dajudaju oṃoṃiyàn b́akan náà ni won ti ko sì ọ̀lá fún enikan lori ẹ̀nikan ayaafi pẹ̀lu ìbẹ̀rù Alloohu.

◆ **Ati pe gbogbo oṃo kọ̀ọkan ní won bi sí inú adamọ̀ (Esin Islaam).**

---

ni fún un, ati pe dajudaju Mo da awon eru Mi ni Musulumi, ni àwọn èṣù ba wa ba won ti won sì mu wọn lọ kuro ninu ẹsin wọn, ti won sì se nkan ti Mo se ni ẹtọ ni eewọ fún wọn, ti won sì tún pa won ni àṣẹ kí wọn o mu ǹkan ti Mi o sọ ẹ̀rí kankan kalẹ fún ni orogun pelu Mi. Muslim ni o gba a wa 2865.

◆ Ko sí ẹnikení ninu awọn eeyan ti won bi ni ẹlẹṣẹ, tabi eniti n jogun ẹṣẹ ẹnítí ọ yato sí i.

Ko sí ẹnikení ninu awọn ènìyàn ti won bi ni ẹlẹṣẹ, tabi eniti n jogun ẹṣẹ ẹnítí ọ yato sí i, ati pe Oba Alloohu ti ola Re ga ti fún wa ní ìró nipa wipe dajudaju Anabi Ādam - kí ola ko máa bá a - nigba ti o yapa àṣẹ Ọlọhun ti oun pelu iyawo rẹ Awahu sí je ninu èso igi, o ka abamo o si tuuba o si beere aforijin Ọlọhun, Olohun wa fi mo on ki o maa wí awọn gbólóhùn kan ti o daa, o si wí i, Ọlọhun si gba tuuba awọn mejeeji, Olohun ti ola re ga sọ pe: A sì sọ pé: **“Ādam, ìwọ àti iyàwó rẹ, ẹ máa gbé nínú Ọgbà Ìdèrà. Kí ẹ máa jẹ nínú rẹ ní gbèdẹmukẹ ní ibikíbi tí ẹ bá fẹ. Kí ẹ sì má ṣe súnmọ igi yìi, kí ẹ má baà wà nínú àwọn alábòsí.”** Àmọ Ẹ̀sù yẹ àwọn méjèjèì lésẹ kúrò nínú Ọgbà Ìdèrà, ó sì mú wọn jáde kúrò nínú ibi tí wọn wà. A sì sọ pé: "Ẹ sòkalẹ, ọ́tá ní apá kan yín jẹ fún apá kan. Ibùgbé àti ǹnkan ìgbádùn sì n bẹ fun

yín lóri ilẹ̀ fún ìgbà (díẹ̀).” Lẹ̀yìn náà, (Ànábì) Ādam rí àwọn ọ̀rọ̀ kan gbà láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀. Ó sì gba ìronúpiwàdà rẹ̀. Dájúdájú Allāhu, Ọ̀un ni Olùgba-ìronúpiwàdà, Àṣàkẹ̀-ọ̀run. A sọ pé : “Gbogbo yín, ẹ̀ sòkalẹ̀ kúrò nínú rẹ̀. Nígbà tí ìmòṅà bá dé ba yín láti ọ̀dọ̀ Mi, ẹnì tí ó bá tẹ̀lé ìmòṅà Mi, ìpáyà kò ní sí fún wọn. Wọn kò sì ní banújẹ̀. Suuratul Baqorah (35-38). Ati pe nigbati Olohun ti gba tuuba Anabi Ādam - kí ola ko máa bá a - won o ka a sì ẹnítí o ni ese mo, lati igba yen, aromodomo rẹ o le jogún ẹ̀ṣẹ̀ ti o ti yẹ kuro pẹlu tituubah. Ati pe ipilẹ̀ ni wipe oṣoṣo ni o le ru ẹ̀ṣẹ̀ ẹnì tí o yato sí i, Olohun ti ola Re ga sọ pe: Ẹ̀mí kan kò sì ní ẹ̀ṣẹ̀ kan àfi fún ẹ̀mí ara rẹ̀. Ẹ̀lẹ̀rù-ẹ̀ṣẹ̀ kan kò sì ní ru ẹ̀ṣẹ̀ ẹ̀lòmírà̀n. Lẹ̀yìn náà, ọ̀dọ̀ Olúwa yín ni ibùpadàsí yín. Ó sì máa fun yín ní ìró ohun tí ẹ̀ n yapa ẹ̀nu sí Suuratul Anām: 164.

Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe: Ẹ̀nikẹ̀ni t’ó bá mọ̀nà, ó mọ̀nà fún ẹ̀mí ara rẹ̀. Ẹ̀nikẹ̀ni t’ó bá sì ẹ̀nà, ó n ẹ̀nà fún ẹ̀mí ara rẹ̀. Ẹ̀lẹ̀rù-ẹ̀ṣẹ̀ kan kò ní ru ẹ̀ṣẹ̀ ẹ̀lòmírà̀n. A ò sì ní jẹ̀ àwọn ẹ̀dá níyà títí A fi máa gbé ọ̀jìṣẹ̀ kan dide (sí wọn). Suuratul Isrāi: 15. Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe: Ẹ̀lẹ̀rù ẹ̀ṣẹ̀ kan kò ní ru ẹ̀rù ẹ̀ṣẹ̀ ẹ̀lòmírà̀n. Kódà kí ẹnì kan tí ẹ̀rù ẹ̀ṣẹ̀ wò lórùn ké sí (ẹ̀lòmírà̀n) fún àbàrù ẹ̀rù ẹ̀ṣẹ̀ rẹ̀, wọn kò ní bá a ru kiní kan nínú rẹ̀, ibáà jẹ̀ ibátan. Àwọn tí ò n ẹ̀kílọ̀ fún ni àwọn t’ó n

---

páyà Olúwa wọn ní ìkòkò, tí wọn sì n kírùn. Èni tí ó bá şàfòmò (ara rẹ kúrò nínú iwà èşè), ó şàfòmò fún èmí ara rẹ ni. Ọdò Allāhu sì ni àbò èdá. Suuratu Fātir: 18.

◆ **Ati pe ǹkan ti a torí rẹ dá àwọn ènìyàn naa ni: Jijosin fún Olohun ni Oun nikan.**

Ati pe ǹkan ti a torí rẹ dá àwọn ènìyàn naa ni: Jijosin fún Olohun ni Oun nikan soso. Olohun ti ola Rẹ ga sọ pe: Ati wipe mi o da awọn alijannu ati awọn eeyan (fun nkan miran) bi kii şe ki wọn le maa sin Mi Suuratudh Dhāriyāt: 56.

◆ **Islam pon omoniyàn le- ati okunrin ati obinrin- o si se agbateru fun un nibi gbogbo iwo re, o si se e ni ẹni tí won o bi leere nípa gbogbo awọn nkan ti o sesa re fúnra rẹ àti àwọn işe rẹ ati awọn iwà rẹ, o si tun n dì ru u abajade eyikeyi işe ti o ba le fí ko inira ba èmi ara rẹ tabi ti o le ko inira ba elomiiran.**

Esin Islaam pon ọmọniyàn le - okunrin ati obinrin - nitori naa, Oba Alloohu ti ola Rẹ ga da ọmọniyàn ki o le je arole lori ilẹ, Olohun ti ola Rẹ ga sọ pe: (Rántí) nígbà tí Olúwa rẹ sọ fún

ti ola re ga sọ ti O fi n se alaye isesi awon omoleyin ati awon ti won n tẹ́lé pelu ibaje ni ojo igbende: Àwọn t’ó sẹ̀gbéraga yó sì wí fún àwọn tí wọn sọ di ọ̀lẹ̀ pé: “Şé àwa l’a şe yín lórí kúrò nínú ìmòṅà lẹ̀yìn tí ó dé ba yín? Rárá o! Ọ̀daràn ni yín ni.” Àwọn tí wọn sọ di ọ̀lẹ̀ yó sì wí fún àwọn t’ó sẹ̀gbéraga pé: “Rárá! Ète ọ̀ru àti ọ̀sán (láti ọ̀dọ̀ yín lókó bá wa) nígbà tí ẹ́ n pa wá ní àşẹ̀ pé kí á şàì gbàgbọ̀ nínú Allāhu, kí á sì sọ (àwọn kan) di ẹ̀gbé Rẹ̀.” Wọn fi àbámọ̀ wọn pamọ̀ nígbà tí wọn rí iyà. A sì kó ẹ̀wọ̀n sí ọ̀rùn àwọn t’ó şàì gbàgbọ̀. Şé A ọ̀ san wọn ní ẹ̀san kan bí kò şe ohun tí wọn n şe níşẹ̀? Suuratu Sabai: 32 - 33.

Ati pe ninu pípé deede Olohun ti mimọ n bẹ́ fún Un ti ola Rẹ̀ sì tún ga ni ojo igbedide ni ki awon olupepe ati awon asiwaju asoninu o ru awon ẹşẹ wọn ati awon ẹşẹ awon ti won şì lónà ti ko sì ìmọ́ fún wọn, Olohun ti ola Rẹ̀ ga sọ pe: **(Wọn sọ bẹ̀ẹ̀)** nítorí kí wọn lè ru ẹ̀rù ẹ̀şẹ̀ tiwọn ní pípé pérépéré ní Ojọ̀ Àjínḡde àti **(nítorí kí wọn lè rù)** nínú ẹ̀rù ẹ̀şẹ̀ àwọn tí wọn n şì lónà pèlú àinímọ̀. Gbọ̀, ohun tí wọn yóò rù ní ẹ̀şẹ̀, ó burú. Suuratun Nahl: 25.

Ati pe Islaam ti se agbateru fún ọ̀mọ̀niyàn gbogbo iwọ̀ rẹ̀ ní ayé àti ní ọ̀jọ̀ ìkẹ̀hìn, ati pe eyi ti o tobi julọ̀ ninu awon iwọ̀ ti Islaam se agbateru re ti o si se alaye re fún ọ̀mọ̀niyàn ni: Iwọ̀

Olohun lori ọmọ̀nìyàn ati iwò ọmọ̀nìyàn lori Olohun Nitori naa, won gba wa lati ọ̀dọ̀ Muādh - ki Olohun yonu sí i - o sọ pe: Mo wa leyin Anobi - kí ike ati ola Olohun máa bá a - lori nkan ọ̀gùn, o wá so pe: Irẹ̀ Muādh, mo sọ pe: Mo n jẹ ipe rẹ oriire sì ni ti e, leyin náà o so nkan ti o jo bee ni èèmeta: "Njẹ o mọ iwò Olohun lori awon ẹrú?", mo sọ pé: Rárá, o sọ pe: "Iwò Olohun lori awon eru ni ki won o maa josin fún Un ki wọn o si ma mu nkankan mii mo on ni orogun", leyin náà o rin fun wákàtí kan, ni o wá sọ pe: "Irẹ̀ Muādh", mo sọ pé: Mo n jẹ ipe rẹ oriire sì ni ti e, o sọ pe: Njẹ o mọ iwò awon eru lori Olohun ti won ba ti se ìyẹn: Oun naa ni ki O ma fi iya jẹ won". Sọhiihu ti Buhari 6840

Islaam se agbateru fún ọmọ̀nìyàn ẹsin re ti o jẹ ododo ati aromodomo re ati dukia rẹ ati omoluabi rẹ. O sọ – ki ike ati ọ̀lọ̀hun maa ba a– pe: "Dajudaju Olohun se ni eewọ lẹ yin lori, awon ẹjẹ yín, àti àwọn dukia yin, ati awon omoluabi yin, gegebi jije eewọ ọjọ yin yii, ni oşù yin yii, ni ilu yin yii. Sọhiihu ti Buhari 6501 Ati pe dajudaju Ọ̀jìşẹ Ọ̀lọ̀hun - kí ike ati ola Olohun máa bá a - ti Kede adehun ti o tobi yii nibi Hajj idagbere eleyi ti awon ti won le ni ẹgbèrún lona ọ̀górùn-ún ninu awon saabe gaani rẹ, o si tun paara itumo yii, o si tun kanpá mọ ọ̀n ni ọjọ̀ ìgúnran ninu Hajj idagbere.

Islaam se ọmọ̀niyàn ni ẹ̀ni tí won o bi leere nípa gbogbo awọ̀n nkan ti o sesa re fúnra rẹ̀ àti àwọ̀n iṣẹ̀ rẹ̀ ati awọ̀n iwà rẹ̀, Olohun ti ola Rẹ̀ ga sọ pe: Èniyàn kòòkan ni A ti la àyànmọ̀ àti iwé iṣẹ̀ rẹ̀ bọ̀ lórùn. A sì máa mú iwé kan jáde fún un ní Ojọ̀ Àjínḡde. Ó máa pàdé rẹ̀ ní sísí sílẹ̀. Suuratul Isrāi: 13 Iyẹn ni wipe nkan ti o ba ẹ̀ se ninu dáadáa tàbí aburu Olohun a jẹ ki o wa pẹ̀lú rẹ̀ ti ko sì ni tayọ̀ rẹ̀ lọ sí ọdọ̀ ẹ̀ni tí o yatọ̀ sí i, nitori naa wọ̀n o nii se isiro rẹ̀ pẹ̀lu iṣẹ̀ ẹ̀nití o yatọ̀ sí i, won o si ni se isiro ẹ̀nití o yatọ̀ sí i pẹ̀lu iṣẹ̀ rẹ̀. Olohun ti ola Rẹ̀ ga sọ pe: Ìwọ̀ èniyàn dájúdájú iwọ̀ n ẹ̀ se iṣẹ̀ kárákára ní iṣẹ̀ àṣepàdé Olúwa rẹ̀. O sì máa mú un pàdé Rẹ̀. Suuratul Inshiqōq: 6 Allah tun sọ pe: Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ẹ̀ se iṣẹ̀ rere, ó ẹ̀ se é fún ẹ̀mí ara rẹ̀. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá sì ẹ̀ se aburú, ó ẹ̀ se é fún ẹ̀mí ara rẹ̀. Olúwa rẹ̀ kò sì níí ẹ̀ se àbòsì sí àwọ̀n ẹ̀rúsìn. Fussilat:46

Ati pe Islaam n dì ru ọmọ̀niyàn abajade eyikeyi iṣẹ̀ ti o ba le fi ko inira ba ẹ̀mí ara rẹ̀ tabi ti o le ko inira ba elomiiran, Olohun ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ pe: Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá dá ẹ̀ṣẹ̀ kan, ó dá a fún ẹ̀mí ara rẹ̀. Allāhu sì n jẹ Onímọ̀, Ologbón. Suuratun Nisāi: 111 Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe: Nítorí iyẹn, A sì ẹ̀ se é ní òfin fún àwọ̀n ọmọ̀ 'Isrō'íl pé dájúdájú ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá pa ẹ̀mí (èniyàn) kan láìjẹ̀ nítorí pípa ẹ̀mí (èniyàn) kan tàbí sísẹ̀ ibàjẹ̀ kan lórí ilẹ̀, ó dà bí ẹ̀ni tí ó pa gbogbo èniyàn pátápátá. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá sì mú ẹ̀mí

(ènìyàn) ẹ̀mí, ó dà bí ẹ̀ni tí ó mú gbogbo ènìyàn ẹ̀mí pátápátá. Suuratul Māidah: 32. Ojìṣẹ̀ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Won o nii pa ẹmi kan ni ti abosi ayaafi ki ipin kan ninu ẹjẹ rẹ o maa bẹ lori ọmọ Anabi Ādam alakọkọ, torípé oun ni ẹni akọkọ ti o fi ilana pipa èyàn leṣe. Sohiihu Muslim: 5150

◆ **Islaam se okunrin ati obinrin ni deede ara wọn nibi iṣe ati ojuse ati ẹsan.**

Islaam se okunrin ati obinrin ni deede ara wọn nibi iṣe ati ojuse ati ẹsan, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ẹnikẹni tí ó bá ṣiṣẹ rere, yálà ọkúnrin tàbí obìnrin, onígbagbọ òdodo sì ni, àwọn wònyẹn l’ó máa wọ inú Ọgbà Ìdẹ̀ra. A ò sì ní ṣàbòsì èékán kóró dàbínù fún wọn. Suuratun Nisāi: 124 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Ẹnikẹni tí ó bá ṣe iṣe rere, ọkúnrin ni tàbí obìnrin, ó sì jẹ onígbagbọ òdodo, dájúdájú A òò jẹ kí ó lo ìgbésí ayé t’ó dára. Dájúdájú A ó sì fi èyí t’ó dára jùlọ sí ohun tí wọn n ṣe níṣe san wọn ní ẹsan wọn. Suuratun Nahl: 97. Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Ẹni tí ó bá ṣe aburú kan, Wọn kò ní san án ní ẹsan kan àyàfi irú rẹ. Ẹni tí ó bá sì ṣe iṣe rere ní ọkúnrin tàbí ní obìnrin, tí ó sì jẹ onígbagbọ òdodo, àwọn wònyẹn ni wọn máa wọ inú Ọgbà Ìdẹ̀ra. Wọn yòò máa pèsè àrísikí fún wọn nínú rẹ láì la ìsírò lọ. Suuratu Qāfir: 40. Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

Dájúdájú àwọn mùsùlùmí lókùnrin àti mùsùlùmí lóbìnrin, àwọn onígbagbọ̀ òdodo lókùnrin àti àwọn onígbagbọ̀ òdodo lóbìnrin, àwọn olùtèlẹ̀-àṣẹ̀ Allāhu lókùnrin àti àwọn olùtèlẹ̀-àṣẹ̀ Allāhu lóbìnrin, àwọn olódodo lókùnrin àti àwọn olódodo lóbìnrin, àwọn onísùúrù lókùnrin àti àwọn onísùúrù lóbìnrin, àwọn olùpáyà Allāhu lókùnrin àti àwọn olùpáyà Allāhu lóbìnrin, àwọn olùtọ̀rẹ̀ lókùnrin àti àwọn olùtọ̀rẹ̀ lóbìnrin, àwọn aláàwẹ̀ lókùnrin àti àwọn aláàwẹ̀ lóbìnrin, àwọn t'ó n sọ̀ abẹ̀ wọn lókùnrin àti àwọn t'ó n sọ̀ abẹ̀ wọn lóbìnrin, àwọn olùrántí Allāhu ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ lókùnrin àti àwọn olùrántí Allāhu (ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀) lóbìnrin; Allāhu ti pèsè àforìjìn àti ẹ̀san nílá sílẹ̀ dè wọn. Suuratul A'azāb: 35.

◆ **Islaam pọ̀n obìnrin le, o si ka wọ̀n kun pe bákan náà ni wọ̀n ṣe ri pẹ̀lú awọ̀n ọ̀kunrin, o si ṣe inawo ni dandan lori ọ̀kùnrin ti o ba ni ikapa, ináwó ọ̀mọ̀bìnrin jẹ̀ dandan lori bàbá rẹ̀, ti iyá si jẹ̀ dandan lóri ọ̀mọ̀kùnrin rẹ̀ tí ó bá ti bàlágà ti o si ni ikapa, ti iyàwó si jẹ̀ dandan lori ọ̀kọ̀ rẹ̀.**

Islam ka àwọn obìnrin kun pe bákan náà ni wọn ẹ ri pèlú awọn ọkunrin Ojìşẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a- sọ pe: "Dajudaju awọn obinrin ri bákan náà pèlú àwọn ọkùnrin" Tirmiziy ni o gba a wa **(113)**

Ninu aponle Islaam fún obìnrin ni wipe Islaam ẹ inawo iyá ni dandan lori ọmọ rẹ ti o ba jẹ ẹnití o ni ikapa. Ojìşẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Ọwọ tí ba n fún ni òkè ni máa n gbe, bèrè láti orí àwọn ti ninawo le wọn lórí kàn ọ: iyá rẹ, ati baba rẹ, ati ọmọ'ya rẹ l'obinrin, ati ọmọ'ya l'ọkunrin, ati awọn ẹbí rẹ ti wọn sunmọ ọ jù, léyìn náà àwọn ti wọn tun sunmọ ọ tẹlé wọn". Imaamu Ahmad lo gba a wa. Ati pe alaye ipo awọn òbí mejeeji sí n bọ pelu iyonda Ọlọhun ni ìpínrọ ẹlẹ̀kọkandìnlogbòn **(29)**.

Ati pe ninu aponle Islaam fún obìnrin ni wipe o ẹ e ni dandan fún ọkọ láti maa nájó lórí iyàwó rẹ ti o ba jẹ ẹni tí o ni ikapa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Kí ọlórò ná nínú ọrò rẹ. Ẹni tí A sì díwòn arísìkí rẹ fún **(níwònba)**, kí ó ná nínú ohun tí Allāhu fún un. Allāhu kò làbọ ẹmí kan lórùn àyàfi ǹnkan tí Ó fún un. Allāhu yó sì mú ìròrùn wá léyìn ìnira. Suuratut Tolāq: 7 Arakunrin kan bi Anabi - kí ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá - leere wipe: Kí ni iwọ iyàwó lórí ọkọ rẹ? O sọ pe: "kí ọ maa fún ùn ni óúnjẹ nígbà tí o

---

ba n jẹun, kí o si tun máa fún ùn ni aṣọ wọ nígbà tí o ba n wọ aṣọ, ati pe oo gbọḍo gba a ni oju, oo sì gbọḍo sọ ọrọ burúkú sí i. Imaamu Ahmad lo gba a wa. Ọ́jìṣẹ Ọlọhun- kí ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ l'ẹniti n ẹ alaye díẹ ninu awọn iwọ awọn obinrin lórí àwọn ọkọ wọn. O pon dandan le yin lori fun awon iyawo yin jije mimu won ati aso wiwo won pelu daadaa (**ohun ti e ti ba saaba**) Sohiihu ti Muslim O tun so – ki ike ati ola Olohun maa ba a – pe: O ti to ni ẹṣẹ fun omoniyani ki o fi eniti o n fun ni ounje rare. Imaamu Ahmad ni o gba a wa. Al khatoobiy so wipe: Gbolohun re ti o so pe: **“mon yaquut”** ohun ti o gba lero ni eniti jije-mimu re je dandan le e ni ori, atipe itumo re dabi wipe o so fun olutọre wipe: ma se tore pelu nkan ti ko to awon ara ile re je ni ajeseke leniti o n reti ẹsan pelu re; iyen le pada di ese ti o ba fi won rare.

Ninu aponle ti Islaam se fun obinrin ni wipe o se inawo omobinrin ni dandan lori baba re, Oba Alloohu ti ola Re ga so wipe: Àwọn abiyamọ yóò máa fún àwọn ọmọ wọn ní ọyàn mu fún ọdún méjì gbáko, fún ẹni tí ó bá fẹ parí (**àsìkò**) ifómọlọyàn. Ojúṣe ni fún ẹni tí wọn bímọ fún láti máa ẹ (**ètò**) ije-ìmu wọn àti aṣọ wọn ní ọ̀nà t’ó dára Suuratul Baqorah: 233 Alloohu wa se alaye wipe o je dandan lori baba ti won bi omo fun, fifun omo re ni ounje ati aso pelu daadaa (**nkan ti won ti ba saaba**).

Ti won ba ba yin fun omo ni oyan, ki e ya fun won ni awon owo oya won. Suuratut Tolaq: 6. Alloohu wa se owo oya ifun omo ni oyan ni dandan lori baba; o wa toka si wipe inawo omo lori baba lo wa, ati wipe gbolohun Alwaladu (**omo**) o ko okunrin ati obinrin sinu. Atipe o nbe ninu hadith ti o n bo yii itoka lori jije dandan inawo iyawo ati omo re lori baba. Lati odo Aaisha – ki Alloohu yonu si i -: dajudaju arabinrin Hindu so fun Anabi – ki ike ati ola Olohun maa ba a – wipe: dajudaju baba Sufyaan je enikan ti o ni ahun, ti mo si maa n bukaata si ki n mu ninu owo re, o so pe (**Anabi**): **“Mu ninu owo re nkan ti yóò to iwo pelu omo re ni ibamu si nkan ti e ti ba saaba. Bukhaari ni o gba a wa. Anabi ti o je ọlọre naa si se alaye ola ti n be fun nina owo lori awon omobinrin ati awon ọmọ-iyá lobinrin, Ojise Olohun – ki ike ati ola Olohun maa ba a – wa so wipe: “Enikeni ti o ba toju omobinrin meji tabi meta, tabi ọmọ-iyá lobinrin meji tabi meta titi ti won fi ja kuro lodo re (boya won ku ni tabi won ni oko), tabi ki o ku saaju won, emi pelu re o wa bayii. O (Anabi) wa se apejuwe wiwapo won pelu ika ifabela re ati ti aarin. As silsilah As sohiha 296.**

◆ **Iku kii se titan gberere, ati pe iku a maa pa ara ati emi, iku emi si ni pipinya re kuro ni ara, leyin naa yoo pada si ara leyin**

---

igbedide ojo Alukiyaamọ, ati pe Emi o ni bo si ara miran leyin iku ko si nii pada sinu ara mii (akudaaya).

Iku kii se titan gbere, Olohun ti Ola Re ga so wipe: Sọ pé: “Mọlāika ikú èyí tí A fi tì yín máa gba èmí yín. Lẹ̀yìn náà, ọ̀dò Olúwa yín ni wọ̀n máa da yín padà sí.” Suuratus Sajdah: 11 Atipe iku a maa pa ara ati emi, iku emi si ni pipinya re kuro ni ara, leyin naa yio pada si ara leyin igbedide ojo Alukiyaamọ, Olohun ti Ola Re ga so wipe: Allāhu l’Ó n gba àwọ̀n èmí ní àkókò ikú wọ̀n àti (**àwọ̀n èmí**) tí kò kú sójú oorun wọ̀n. Ó n mú (**àwọ̀n èmí**) tí Ó ti pèbùbù ikú lé lórí mọ̀lẹ̀. Ó sì n fi àwọ̀n yòókù sílẹ̀ títí di gbèdéke àkókò kan. Dájúdájú àwọ̀n àmì wà nínú ìyẹn fún ìjọ t’ó ní àròjìnlẹ̀. Suuratuz Zumar: 42. Ojìşẹ̀ Ọlọ̀hun - ki ikẹ̀ ati ọ̀la Ọlọ̀hun maa ba a - sọ pe: “**Dajudaju ti won ba ti gba emi irina naa maa n tele e**”. Muslim ni o gba a wa pelu ẹgbawa re mejeeji Ati pe leyin iku omoniyan o kuro ni ile işẹ lo si ile ẹsan, Olohun ti Ola Re ga so pe: Ọ̀dò Rẹ̀ ni ibùpadàsì gbogbo yín. (**Ó jẹ**) àdéhùn Allāhu ní ọ̀dodo. Dájúdájú Ọ̀un l’Ó n pilẹ̀ dídá ẹ̀dá. Lẹ̀yìn náà, Ó máa da á padà (**sọ̀dò Rẹ̀**) nítorí kí Ó lè fi déédé san ẹsan fún àwọ̀n t’ó gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo, tí wọ̀n sì şe işẹ̀ rere. Àwọ̀n

---

t'ó sì sàì gbàgbó, ohun mímu gbígbóná àti ìyà ẹlẹta-eléro n bẹ fún wọn nítorí pé wọn sàì gbàgbó. Suuratu Yuunus: 4

Ati pe ẹmí o ni bo si ara miran leyin iku ko si da (**akudaaya**), pipe apemora akudaaya si je nkan ti laakaye ati igbõnmọ ko tọka si, ati pe ko si egbawa Kankan ti o n jẹrii si adisokan yii lati odo awon Anabi Olohun – ki alaafia maa je ti gbogbo won.

◆ **Islaam n pepe lo si ibi nini igbagbo pelu awon ipile igbagbo ti o tobi, awon naa ni nini igbagbo si Olohun ati awon Malaika Re, ati nini igbagbo si awon iwe Olohun gégé bí Taoreeta ati Injiila ati Zabuura – siwaju ki won o to yi oro inu won pada – ati Alukurani, ati nini igbagbo si gbogbo awon Anabi ati awon Ojise- ki ola maa ba gbogbo won- ati ki a ni igbagbo si ẹni ti o keyin won, oun naa ni Muhammad Ojise Olohun, igbeyin awon Anabi ati awon Ojise, ati nini igbagbo si ojo ikeyin, ki a si tun mo wipe kani isemi ile-aye je opin ni; ere ponbele ni isemi ati bibẹ o ba jẹ, ati nini igbagbo si kadara.**

Islaam n pepe lo si ibi nini igbagbo si awon ipile igbagbo ti o tobi, eleyi ti gbogbo awon Anabi ati Ojise – ki ola o maa ba won – pepe si, awon naa ni:

Alakoko: Nini igbagbo si Alloohu ni Oluwa, Adeda, Olupese-arisiki, Oludari-aye, ati pe Oun nikan ni O létòṣ si ijosi, ati pe jijosi fun gbogbo nkan ti o ba ti yato si I ibaje ni, ati pe gbogbo nkan ti won ba n josi fun yato si I ibaje ni, ijosi o si létòṣ ayaafi fun Un, ijosi o si le daa ayaafi fun Un. Alaye awon eri oro yii si ti saaju nibi ipinṣo kejo (8).

Olohun – mimo fun Un – daruko awon ipile ti o tobi yii ninu awon aaya ti o pọ ni ààyè ọ̀tọ̀tọ̀ ninu AL-Quraan ti o tobi, ninu re ni gbólóhùn Olohun ti O so pe: Ọ̀jísẹ̀ náà (**sollalāhu 'alayhi wa sallam**) gbàgbọ̀ nínú ohun tí wọ̀n sòkalẹ̀ fún un láti ọ̀dò Olúwa rẹ̀. Àwọ̀n onígbàgbọ̀ ọ̀dodo náà (**gbàgbọ̀ nínú rẹ̀**). Ẹ̀nì kọ̀ọ̀kan (**wọ̀n**) gbàgbọ̀ nínú Allāhu, àwọ̀n mọ̀lāika Rẹ̀, àwọ̀n Tírà Rẹ̀ àti àwọ̀n Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀. A kò ya ẹ̀nì kan sọ̀tọ̀ nínú àwọ̀n Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀. Wọ̀n sì sọ̀ pé: “**A gbọ̀ (àṣẹ̀), a sì tẹ̀lẹ̀ (àṣẹ̀). À ní tọ̀rọ̀ àforìjìn Rẹ̀, Olúwa wa. Ọ̀dò Rẹ̀ sì ni àbọ̀ ẹ̀dá.**” Suuratul Baqara: 285 Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ̀ pe: Kì í ṣe ohun rere ni kí ẹ̀ kojú sí agbègbè ibùyọ̀ ọ̀òrùn àti ibùwọ̀ ọ̀òrùn, àmọ̀ (**olùṣe**) rere ni ẹ̀nikẹ̀ni t’ó bá gbàgbọ̀ nínú Allāhu, Ọ̀jọ̀ Ìkẹ̀yìn, àwọ̀n mọ̀lāika, Tírà (**al-Kur’ān**),

àti àwọn Ànábì. Tòhun ti ìfẹ́ tí olùṣe-rere ní sí owó, ó tún ní fi owó náà tọ̀rẹ́ fún àwọn ẹbí, àwọn ọmọ òrukàn, àwọn mẹ̀kúnnù, onírìn-àjò (**tí agara dá**), àwọn atọ̀rojẹ àti (**itúsílẹ̀**) l’óko ẹrú. (**Ẹni rere**) yó máa kírun, yó sì máa yọ Zakāh. (**Ẹni rere ni**) àwọn t’ó ní mú àdéhùn wọn ẹ nígbà tí wọn bá ẹ àdéhùn àti àwọn onísùúrù nígbà àìríná-àìrílò, nígbà àìlera àti l’ójú ogun ẹ̀sìn. Àwọn wònyẹ̀n ni àwọn t’ó ẹ (**iṣẹ́**) òdodo. Àwọn wònyẹ̀n, àwọn sì ni olùbẹ̀rù (**Allāhu**). Suuratul Baqara: 177 Alloohu si pepe lo si ibi nini igbagbo si awon ipile yii, O si tun se alaye wipe eniti o ba se aigbagbo si i, o ti sina ni isina ti o jina tefetefe, Oba Alloohu ti ola Re ga so pe: Ẹyin tí ẹ gbàgbọ́ ní òdodo, ẹ gbàgbọ́ dáadáa nínú Allāhu àti Òjìṣẹ́ Rẹ̀, àti Tírà tí (**Allāhu**) sòkalẹ́ fún Òjìṣẹ́ Rẹ̀, àti Tírà tí Ó sòkalẹ́ ṣíwájú. Ẹnikẹni tí ó bá ẓàì gbàgbọ́ nínú Allāhu, àwọn mọ̀lāika Rẹ̀, àwọn Tírà Rẹ̀, àwọn Òjìṣẹ́ Rẹ̀ àti Ojọ̀ Ìkẹyìn, dájúdájú ó ti ẓìnà ní ẓìnà t’ó jìnnà tefétefé. Suuratun-Nisai: 136. Ninu Hadith ti o wa lati ọdọ Umar omo Al-Khatoob – ki Alloohu ba wa yonu si i – o so pe: Laarin igba ti a joko si odo ojise Olohun – ki ike ati ola Olohun maa ba a – ni ojo kan, ni arakunrin kan ba wole to wa wa, aso re si funfun gboo, irun ori re si dudu kirikiri, ko si apere arinrin-ajo Kankan lara re, enikankan o si mon on ninu wa. Titi ti o fi joko si odo Anabi – ki ike ati ola Olohun maa ba a – o wa fi orunkun re mejeeji ti

---

orunkun Anabi mejeeji, o si gbe owo re mejeeji le ori itan re mejeeji, o wa so pe: Ire Muhammad, fun mi niro nipa Islam. Ojise Olohun – ki ike ati ola Oloun maa ba a – wa so pe: ohun ti nje Islam ni ki o jeri wipe ko si oba Kankan ayafi Allaah ati pe Muhammad ojise Allaah ni, ki o si maa gbe irun duro, ki o si maa yo zakah, ki o si maa lo si ile Olohun ti o ba ni ikapa ipese ti o fi le lo. O so pe: ododo lo so. O wa ya wa lenu fun un, oun ni nbi i leere ibeere, oun lo tun nso fun un wipe ododo lo so! O so pe: fun mi niro nipa Al-limaan {Igbagbo}. O so pe: ki o gba Olohun Oba gbo ati awon Malaika Re ati awon tira Re ati awon ojise Re ati ojo ikehin, ki o si ni igbagbo si kadara daada re ni ati aida re. O so pe: ododo lo so. O so pe: fun mi niro nipa Al-lisaan {Sise daada}. O so pe: ki o maa josin fun Olohun gegebi wipe o nri I, ti oo ba waa ri I dajudaju Oun ri o. O so pe: fun mi niro nipa As-saahah {Igbati aye a pare}. O so pe: eniti a nbi leere nipa re ko ni imo ju eniti o nbeere lo. O sope: fun mi niro nipa awon amin ti aa maa ri ti aye ba ti fe pare. O so pe: ki eru maa bi olowo re, ati ki o maa ri awon arin ma wo bata ati awon arin ihoho ati awon alaini ti won a maa fi ile giga se iyanran. Leyin naa ni o wa lo, ni mo wa ko ara ro die, leyin naa ni o wa so pe: ire Umar, nje o mo eniti o nbeere ibeere? Mo so pe: Olohun ati ojise Re nikan lo mo on, o so pe: dajudaju Jubriil ni o wa

---

bayin lati wa fi esin yin mo yin. Sohiihu Muslim: 8 Ninu Hadith yii, Jubril – ki ola maa ba a – wa si odo Ojise Olohun – ki ike ati ola Olohun maa ba a – o si bi i leere nipa awon ipo esin, awon naa si ni: Al-Islaam ati Al-Imaan ati Al-Ihsaan. Ojise ti nse Muhammad – ki ike ati ola Olohun maa ba a – si fesi fun un, leyin naa Anḳbi Muhammad – ki ike ati ola Olohun maa ba a – fun awon saabe re – ki Olohun yonu si won – ni iro wipe Jubril ni ẹni yẹn, o wa lati wa fi esin won mo won. Eleyii oun naa Esin Islaam ti o je oro atorunwa ti Jubril – ki ola o maa ba a – mu wa, ti Anḳbi Muhammad – ki ike ati ola Olohun maa ba a – si mu un de etigbo awon eeyan, ti awon saabe re – ki Olohun yonu si won – si ha a, won si tun mu un de etigbo awon eeyan leyin re.

Eleেকেji: Ninu igbagbo si awon Malaika, ati pe awon **(malaika)** agbaye kan ti a ko fi oju ri ni won, Alloohu da won, O si se won lori aworan kan ti a se adayanri, O si gbe awon ise ti o tobi le won ni owo, ninu eyi ti o gbongbon julo ninu awon ise won ni mimu awon oro atorunwa de odo awon Ojise ati awon Anabi – ki ola o maa ba won – eniti o si gbongbon julo ninu awon Malaika ni Jubril – ki ola o maa ba a – ati pe ninu ohun ti o ntoka si sisokale Jubril pelu mimu imisi **(wah’y)** wa ba awon Ojise – ki ike ati ola o maa ba won – ni gbolohun Olohun ti ola Re ga ti o wi pe: **(Allāhu)** ń fi àşę Rẹ sọ mọlāika **(Jibrīl)** kalẹ láti

máa mú ìmísí wá díèdìè fún ẹnikẹni tí Ó bá fẹ́ (**bẹ̀ẹ́ fún**) nínú àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀ nítorí kí ẹ̀ lè fi ẹ̀ ìkìlò pé: “**Dájúdájú kò sí olòhun kan tí ijòsìn tọ́ sí àfi Èmi. Nítorí náà, ẹ̀ bẹ̀rù Mi.**” Suuratun Nahl: 2. Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ́ tun sọ pe: Dájúdájú al-Kur’ān, wọn sọ ọ́ kalẹ̀ ni láti ọ̀dọ̀ Olúwa gbogbo ẹ̀dá. Mọ̀lāika Jibrīl, olùfokàntán l’ó sọ ọ́ kalẹ̀ sínú ọ̀kàn rẹ̀ nítorí kí o lè wà nínú àwọn olùkìlò pẹ̀lú ẹ̀dè Lárúbáwá pọ̀nńbélé. Dájúdájú (**òrò nípa rẹ̀**) ti wà nínú ìpín-ìpín Tírà àwọn ẹ̀ni àkókọ. As-Shuaraa’ 192-196

Eleeketa: Nini igbagbo si awon Tira Olohun (**Atorunwa**) gegebi At-Taorah ati Al-Injiil ati Az-Zabuur – siwaju ki won to yi oro inu re pada – ati Al-Quraan, Olohun ti Ola Re ga so pe: Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ́ ní ọ̀dodo, ẹ̀ gbàgbọ́ dáadáa nínú Allāhu àti Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀, àti Tírà tí (**Allāhu**) sọkalẹ̀ fún Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀, àti Tírà tí Ó sọkalẹ̀ síwájú. Ẹ̀nikẹni tí ó bá sàì gbàgbọ́ nínú Allāhu, àwọn mọ̀lāika Rẹ̀, àwọn Tírà Rẹ̀, àwọn Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀ àti Ọ̀jọ̀ Ìkẹ̀yin, dájúdájú ó ti sìnà ní ìsìnà t’ó jìnnà tefétefé. Suuratun-Nisai: 136. Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ́ tun sọ pe: Ó sọ Tírà (**al-Kur’ān**) kalẹ̀ fún ọ́ pẹ̀lú ọ̀dodo, tí ó ní fi ohun t’ó jẹ́ ọ̀dodo rinlẹ̀ nípa èyí t’ó wà síwájú rẹ̀. Ó sì sọ Taorāh àti ‘Injīl kalẹ̀ ní ìṣaájú. Ìmọ̀nà sì ni fún àwọn ènìyàn.¹ Ó tún sọ ọ̀rọ̀-ìpínýà (**òrò t’ó ní sẹ̀pínýà láààrin ọ̀dodo àti irọ̀**) kalẹ̀.² Dájúdájú àwọn t’ó sàì gbàgbọ́ nínú àwọn āyah Allāhu, iyà t’ó le ní bẹ́ fún

won. Allāhu si ni Alágbára, Olùgbèsan. Suuratu Al Imraan: 3-4. Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Òjísẹ náà (**sollalāhu 'alayhi wa sallam**) gbàgbọ nínú ohun tí wọn sòkalẹ fún un láti ọdọ Olúwa rẹ. Àwọn onígbàgbọ ọdodo náà (**gbàgbọ nínú rẹ**). Ẹnì kòòkan (**won**) gbàgbọ nínú Allāhu, àwọn mọlāika Rẹ, àwọn Tírà Rẹ àti àwọn Òjísẹ Rẹ. A kò ya ẹni kan sọtò nínú àwọn Òjísẹ Rẹ. Wọn si sọ pé: **“A gbọ (àşẹ), a si tẹlé (àşẹ). À ní tọrọ àforijìn Rẹ, Olúwa wa. Ọdọ Rẹ si ni àbọ ẹdá.”** Suuratul Baqara: 285 Allah tun sọ pe: Sọ pé: **“A gbàgbọ nínú Allāhu àti ohun tí Wọn sòkalẹ fún wa pẹlú ohun tí Wọn sòkalẹ fún (Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ismō'īl, 'Ishāk, Ya'kūb, àti àwọn àrọmọdọmọ (rẹ. A gbàgbọ nínú) ohun tí Wọn fún (Ànábì) Mūsā àti 'Īsā àti àwọn Ànábì láti ọdọ Olúwa won; A kò ya ẹni kan kan sọtò nínú won. Àwa si ni mùsùlùmí (olùjuwọ-jusẹ-sílẹ) fún Un.”** Aal Im'raan/84

Eleekerin: Nini igbagbo si gbogbo awon Anabi ati awon Ojise – ki ola o maa ba won – ati nini adisokan pelu wipe dajudaju gbogbo won Ojise ni won lati odo Olohun ti won n mu awon afiranse Olohun ati esin Re ati ofin Re de etigbo awon ijo won, Olohun ti Ola Re ga so pe: Ẹ sọ pé: **“A gbàgbọ nínú Allāhu àti ohun tí Wọn sòkalẹ fún wa àti ohun tí Wọn sòkalẹ fún (àwọn Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ismō'īl, 'Ishāk, Ya'kūb àti àwọn àrọmọdọmọ Ya'kūb. (A gbàgbọ nínú) ohun tí Wọn fún (àwọn**

Ànábì) Mūsā àti ʿĪsā, àti ohun tí Wọn fún àwọn Ànábì (yòókù) láti ọ̀dọ̀ Olúwa wọn. A kò ya ẹ̀nì kan sọtò nínú wọn. Àwa sì ni mùsùlùmí (olùjuwọ̀-jusẹ̀ sílẹ̀) fún Un.” Suuratul Baqorah: 136. Allah ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe: Ọ̀jísẹ̀ náà (**sollalāhu 'alayhi wa sallam**) gbàgbọ̀ nínú ohun tí wọn sọkalẹ̀ fún un láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ. Àwọn onígbàgbọ̀ ọ̀dodo náà (**gbàgbọ̀ nínú rẹ**). Ẹ̀nì kòòkan (**wọn**) gbàgbọ̀ nínú Allāhu, àwọn mọ̀lāika Rẹ, àwọn Tírà Rẹ àti àwọn Ọ̀jísẹ̀ Rẹ. A kò ya ẹ̀nì kan sọtò nínú àwọn Ọ̀jísẹ̀ Rẹ. Wọn sì sọ pé: “**A gbọ̀ (àṣẹ), a sì tẹ̀lé (àṣẹ). À n tọ̀rọ̀ àforìjìn Rẹ, Olúwa wa. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni àbọ̀ ẹ̀dá.**” Suuratul Baqara: 285 Allah ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe: Ẹ̀ sọ pé: “**A gbàgbọ̀ nínú Allāhu àti ohun tí Wọn sọkalẹ̀ fún wa àti ohun tí Wọn sọkalẹ̀ fún (àwọn Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ismō'īl, 'Ishāk, Ya'kūb àti àwọn àrọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ Ya'kūb. (A gbàgbọ̀ nínú) ohun tí Wọn fún (àwọn Ànábì) Mūsā àti ʿĪsā, àti ohun tí Wọn fún àwọn Ànábì (yòókù) láti ọ̀dọ̀ Olúwa wọn. A kò ya ẹ̀nì kan sọtò nínú wọn. Àwa sì ni mùsùlùmí (olùjuwọ̀-jusẹ̀ sílẹ̀) fún Un.**” Aal Im'raan/84

Ati pe ki o si ni igbagbo pelu ikehin won, Oun naa ni Muhammad Ojise Olohun, igbeyin awon Anabi ati awon Ojise – ki ike ati ola o maa ba won – Olohun ti Ola Re ga so pe: (**Ẹ̀ rántí**) nígbà tí Allāhu gba àdéhùn lówọ̀ àwọn Ànábì pé: “(**Ẹ̀ lo**) **èyí tí Mo bá fun yín nínú Tírà àti ijìnlẹ̀ ọ̀ye (iyẹn, sunnah ẹ̀nì kòòkan**

---

won). Lẹyin náà, Òjìsé kan (iyẹn, Ànábì Muhammad s.a.w.) yòò dé ba yín; ó máa fi èyí t’ó jẹ òdodo rinlẹ nípa èyí t’ó wà pèlú yín. Nítorí náà, ẹ gbòdò gbà á gbó, ẹ sì gbòdò ràn án lówó.” (Allāhu) sọ pé: “Njẹ ẹ gbà? Šẹ ẹ sì máa lo àdéhùn Mi yíi?” Wón sọ pé: “A gbà.” (Allāhu) sọ pé: "Nítorí náà, ẹ jẹrì sí (àdéhùn náà). Èmi n bẹ pèlú yín nínú àwọn Olùjẹrìí." Aal Im’raan/81

Esin Islaam se ni dandan nini igbagbo si gbogbo awon Anabi ati awon Ojise lapapo, o si tun se e ni dandan nini igbagbo si ikehin won, oun naa ni Ojise ti nse Muhammad – ki ike ati ola Olohun maa ba a – Olohun ti Ola Re ga so pe: Sọ pé: “Èyin ahlul-kitāb, ẹ ò rí kiní kan šẹ (nínú èsìn) títí ẹ máa fi lo at-Taorāh àti al-’Injīl àti ohun tí A sòkalẹ fun yín láti ọdò Olúwa yín (iyẹn, al-Kur’ān).” Suuratul Ma’idah: 68. Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Sọ pé: “Èyin ahlu-l-kitāb, ẹ wá síbi ọrọ kan t’ó dọgba láààrin àwa àti èyin, pé a ò ní jòsìn fún ẹnì kan àfi Allāhu. A ò sì ní fi kiní kan wá akegbẹ fún Un. Àti pé apá kan wa kò ní sọ apá kan di olúwa lẹyin Allāhu.” Tí wón bá sì gbúnrí, ẹ sọ pé: “È jẹrìí pé dájúdájú mùsùlùmí ni àwa.” Aal Im’raan/64

Ati pe enikeni ti o ba se aigbagbo si Anabi kan, o ti se aigbagbo si gbogbo awon Anabi ati awon Ojise – ki ola o maa ba won – tori naa ni Olohun fi so ni Eni ti O n fun wa ni iro nipa idajo Re lori ijo Anabi Nuuh – ki ola o maa ba a: òjò (**Ànábì**) Nūh pe àwọn Òjísẹ ní òpùrọ́. Suuratush Shuarah: 105. Ohun ti a si mo ni wipe Anabi Nuuh – ki ola o maa ba a – ojise kan ko saaju re, toun ti bee nigbati awon ijo re pe e ni iro, ipe e ni iro won yii je ipe gbogbo awon Anabi ati Ojise ni iro; nitoripe ipepe won eyokan ni ogongo ti won si n pepe si eyokan ni.

Eleekarun: Nini igbagbo si ojo ikehin, oun naa ni ojo igbedide, ni ipari ile-aye yii, Olohun yoo pa Malaika to n je Isroofiil – ki ola o maa ba a- ni ase ki o fun feere kíkú, ti gbogbo nkan ti Olohun ba si fe yoo si ku, Olohun ti Ola Re ga so pe: Wón á fọn fèrè oníwo fún ikú. Àwọn t’ó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀ sì máa kú àfi ẹni tí Allāhu bá fẹ́. Lẹ̀yìn náà, wón máa fọn ọ̀n ní ẹ̀ẹ̀ kejì, nígbà náà wón máa wà ní ìdìdẹ̀. Wón yó sì máa wò sùn. Suuratu Zumar: 68. Ati pe ti gbogbo awon ti o wa ni awon sanmo ati awon ti won wa ni ile ba ti ku, dajudajun Olohun yoo ka awon sanmo ati ile ko gegebi o se wa ninu gbolohun Re ti O wipe: (**Ojò náà ni**) ọjọ tí A máa ká sánmò bí kíká ewé tírà. Gégé bí A ti ẹ̀ bẹ̀rẹ̀ ìṣẹ̀dá ẹ̀dá ní ìbẹ̀rẹ̀ pẹ̀pẹ̀ (**ibẹ̀ náà ni**) A òò dá a padà sí. (**Ó jẹ**) àdéhùn tí A ẹ̀. Dájúdájú Àwa máa ẹ̀ bẹ̀.

Suuratul Anbiyaah: 104 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Wọn kò bu iyì fún Allāhu bí ó ẹ tọ láti bu iyì fún Un. Gbogbo ilẹ pátápátá sì ni **(Allāhu)** máa fowọ ara Rẹ gbámú ní Ọjọ Àjínḡde. Ó sì máa fi ọwọ ọtún Rẹ ká sánmọ kóróbójó. Mímọ ni fún Un. Ó sì ga tayọ ñhkan tí wọn ní fi ẹbọ sí I. Suuratuz Zumar: 67 Ojise Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Alloohu – ti O biyi ti O gbonngbon – yoo ka awon sanmo ni ojo igbedide kóróbójó, leyin naa yoo gba won mu pelu owo otun Re, leyin naa ni yoo wa so pe: Emi ni Oba Onikapa gbogbo nkan, nibo ni awon afipamuni-aye wa? Nibo ni awon oluse-igberaga wa? Leyin naa yoo gba awon ile mu pelu owo alaafia Re, leyin naa yoo wa so pe: Emi ni Oba Onikapa gbogbo nkan, nibo ni awon afipamuni-aye wa? Nibo ni awon oluse-igberaga wa? Muslim ni o gba a wa.

Leyin naa Olohun yoo pa Malaika ni ase ki o fon feere ni eekeji, nigba naa ni won yoo dide ti won yoo si maa wo sun, Olohun ti Ola Re ga so pe: Lẹyìn náà, wọn máa fọn ọn ní ẹẹ kejì, nígbà náà wọn máa wà ní ìdìde. Wọn yó sì máa wò sùn. Suuratu Zumar: 68. Nigbati Olohun ba gbe awon eda dide, yoo ko won jo fun isiro. Olohun ti Ola Re ga so pe: **(Rántí)** ọjọ tí ilẹ yòò fàya pérepèrẹ mọ wọn lára, **(tí wọn yòò máa)** yára **(jádé láti inú ilẹ)**. Iyẹn ni àkójọ t’ó rọrùn fún Wa. Suuratu Qof: 44. Allah ti ọla Rẹ

ga julọ tun sọ pe: Ní ọjọ tí wọn yóò yọ jáde (**látí inú sàrèè**), kiní kan kò sì níí pamọ nípa wọn fún Allāhu. (**Allāhu yó sì sọ pé**): "Ti ta ni iḵoba ní ọjọ òní? Ti Allāhu, Ọkan ṣoṣo, Olùborí ni." Suratu Ghafir: 16 Ati pe ni ojo yii, Olohun yóò se isiro gbogbo eniyan patapata, yoo si gba esan fun eniti won bosì lowo eniti o bo o si, yoo wa san gbogbo eniyan ni esan pelu nkan ti o se, Olohun ti Ola Re ga so pe: Ní òní ni A óò san ẹmí kòòkan ní ẹsan ohun tí ó ẹ níşé. Kò sì sí àbòsí kan ní òní. Dájúdájú Allāhu ni Olùyára níbi işírò-işé. Suuratu Gaafir: 17. Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Dájúdájú Allāhu kò níí şàbòsí òdíwọn ọmọ iná-igún. Tí ó bá ẹ işé rere, Ó máa şàdìpèlé (**ẹsan**) rẹ. Ó sì máa fún (**olùşe rere**) ní ẹsan nílá látí ọdọ Rẹ. Suuratun Nisai: 40. Olohun ti Ola Re ga tun sọ pe: (**Nítorí náà, ẹni tí ó bá ẹ işé rere ní òdíwọn ọmọ iná-igún, ó máa rí i.**) Ẹni tí ó bá sì ẹ işé aburú ní òdíwọn ọmọ iná-igún, ó máa rí i. Suuratu Zalalah: 7-8. Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: A máa gbé àwọn ọşùwọn déédé kalẹ ní Ọjọ Àjínde. Nítorí náà, wọn kò níí ẹ àbòsí kiní kan fún ẹmí kan. Kí (**işé**) ẹ iwọn èso kardal (**bín-íntín**), A máa mú un wá. A sì tó ní Olùşírò. Suuratul Anbiyaah: 47.

Leyin igbedide ati isiro, esan yoo sele, eni ti o ba ẹ daadaa, idekun gbere ti ko nii kúrò ni n be fun un, ẹni tí o ba se aburu ati aigbagbo, iya n be fun un. Olohun ti ola Re ga so pe: Gbogbo

---

ìjọba ọjọ yẹn n jẹ ti Allāhu tí Ó máa ẹ̀dájọ láààrin wọn. Nítorí náà, àwọn t'ó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ẹ àwọn isẹ rere, **(wọn yòò wà)** nínú àwọn Ọgbà Ìdẹ̀ra. Àwọn t'ó sì ẹ̀lẹ̀ gbàgbọ, tí wọn tún pe àwọn āyah Wa nírọ; àwọn wònyẹn ni ìyà tí í yẹpẹẹ ẹ̀dá sì wà fún. Suuratul Hajj: 56-57. Ati pe a maa lo mo wipe kani isemi ile-aye je opin ni; isemi ati bibe o ba je iranu ponnbele. Olohun ti Ola Re ga so pe: Ẹ́ẹ lérò pé A kàn ẹ̀dá yín fún iranù ni, àti pé dájúdájú wọn ò ní da yín padà sòdò Wa?" Suuratul Muh'minuun: 115.

Eleekafa: Nini igbagbo si kadara, oun ni wipe o je dandan nini igbagbo wipe Olohun ti ni imo nipa nkan ti o ti sele, ati nkan ti n sele lowo, ati nkan ti yoo pada sele ninu aye yii, ati pe Olohun ti ko gbogbo nkan siwaju ki O to da awon sanmo ati ile. Olohun ti Ola Re ga so pe: Ọ̀dò Rẹ̀ sì ni àwọn kọ̀kọ̀rọ̀ ìkọ̀kọ̀ wà. Kò sí ẹ̀ni t'ó nímọ̀ rẹ̀ àfi Ọ̀un. Ó nímọ̀ ohun tí n bẹ̀ nínú ilẹ̀ àti odò. Ewé kan kò sì ní jà bọ̀ àfi kí Ó nímọ̀ rẹ̀. Kò sì sí kóró ẹ̀so kan nínú òkùnkùn **(inú)** ilẹ̀, kò sí ohun tútù tàbí gbígbe kan àfi kí ó wà nínú àkọ̀sílẹ̀ t'ó yanjú. Suuratul An'aam: 59. Ati pe dajudaju imo Olohun ti rokirika gbogbo nkan. Olohun ti Ola Re ga pe: Allāhu ni Ẹ̀ni tí Ó ẹ̀dá àwọn sánmọ̀ méje àti ilẹ̀ ní **(ònkà)** irú rẹ̀. Àşẹ̀ n sọkalẹ̀ láààrin wọn nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ mọ̀ pé dájúdájú Allāhu ni Alágbára lóri gbogbo ǹnkan. Àti pé dájúdájú Allāhu fi

ìmò rọgbà yí gbogbo ñ̀nkan ká. Suuratu Tolaq: 12. Ati pe
 dajudaju alamori Kankan o ni sele ni aye yii ayaafi ki Olohun ti
 gbero re ki O si ti fe ẹ, ki O si ti seda re, ki O si ti se awon okunfa
 re ni irorun. Olohun ti Ola Re ga so pe: **(Òun ni)** Ẹni tí Ó ni ìjọba
 àwọn sánmò àti ilẹ̀. Kò mú ẹ̀nì kan kan ní ọmọ. Kò sí akegbẹ̀ fún
 Un nínú ìjọba **(Rẹ)**. Ó dá gbogbo ñ̀nkan. Ó sì yan òdíwòn **(irisí,
 ìṣẹ̀mí àti àyànmọ)** fún un níwòn-níwòn. Suratul Furqan: 2 O si n
 be fun Un nibi iyen ijinle oye ti o peye, eleyi ti imo omoniyan o
 le de ibe. Olohun ti Ola Re ga so pe: Ìjìnlẹ̀ òye t'ó péye ni;
 ṣùgbón àwọn ìkìlò náà kò rò wón lórò. suuratul Qomar: 5. Allah
 ti ọla Rẹ ga julọ tun so pe: Òun ni Ẹni tí Ó n bẹrẹ̀ ẹ̀dá dídá. Lẹ̀yìn
 náà, Ó máa dá a padà **(sípò aláàyè fún àjìnde)**. Ó sì rọ̀rùn jùlọ
 fún Un **(láti ẹ̀ bẹ̀ẹ̀)**. TiRẹ̀ ni ìròyìn t'ó ga jùlọ nínú àwọn sánmò
 àti ilẹ̀. Òun sì ni Alágbára, Ọlọgbón. Suuratu Ruum: 27. Olohun
 Oba si tun royin ara Re pelu ogbón, O si pe ara Re ni Ọlọgbón.
 Olohun ti Ola Re ga so pe: Allāhu jẹrìí pé dájúdájú kò sí ọlọhun
 kan tí ìjòsìn tọ sí àfi Òun. Àwọn mọlāika àti onímò ẹ̀sìn **(tún jẹrìí
 bẹ̀ẹ̀.)**, Allāhu ni Onídéédé. Kò sí ọlọhun kan tí ìjòsìn tọ sí àfi
 Òun, Alágbára, Ọlọgbón. Aal Im'raan/18 Olohun ti Ola Re ga si
 tun so ni Eni ti O n fun wa ni iro nipa Anabi Eesa – ki ola Olohun
 ki o maa ba a – wipe yóò ba Olohun soro ni ojo igbedide leniti
 yoo maa so pe: Tí O bá jẹ wón níyà, dájúdájú ẹ̀rú Rẹ̀ ni wón. Tí

O bá sì forí jìn wọn, dájúdájú ìwọ, ìwọ ni Alágbára, Ọlógbón. Suuratul Maa'idah: 118. Olohun ti ola Re ga tun so fun Anabi Musa – ki ola Olohun maa ba a – nígbà ti O (**Alloohu**) pe e (**Musa**) ti o (**Musa**) wa ni ẹgbẹ òkè Tuur: Mūsā, dájúdájú Èmi ni Allāhu, Alágbára, Ọlógbón. Suuratu Naml: 9.

O si tun royin Al-Qur'aan ti o tobi pelu ogbon. Olohun ti ola Re ga so pe: 'Alif lām rō. (**Èyí ni**) Tírà tí wọn ti to àwọn āyah inú rẹ ní àtògún régé, léyìn náà wọn şàlàyé rẹ yékéyéké láti ọdọ Ọlógbón, Alámọtán. Suuratu Huud: 1. Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Ìyẹn wà nínú ohun tí Olúwa rẹ fi ránşé sí ọ nínú ìjìnlẹ ọgbón (**al-Kur'ān**). Má şe mú ọlọhun mǐràn mó Allāhu kí wọn má baà jù ọ sínú iná Jahanamọ ní ẹnì àbùkù, ẹnì ẹkọ. Suuratul Is'raah: 39.

◆ **Àti pé awon Anabi Olohun won ti so won kuro nibi sise asise – ki ola o maa ba won – nibi nkan ti won n mu de etigbo awon eeyan nipa Olohun, won si tun so won kuro nibi gbogbo nkan ti o ba ti tako laakaye tabi nkan ti iwa to dáa ba tako, ati pe awon Anabi Olohun won je eniti a ti la mimu awon ase Olohun de odo awon**

---

erú Re bọ lọrun, ati pe awon Anabi Olohun ko si nkankan fun won ninu awon iròyìn jije oluwa tabi ẹni tí ó lètòṣo si ijòsìn; bi kii se pe abara ni won gegebi awon abara yoku ti Olohun si n mu imisi awon oro Re wa ba won.

Ati pe awon Anabi Olohun won ti so won kuro nibi sise asise— ki ola o maa ba won— nibi nkan ti won n mu de etigbo awon eeyan nipa Olohun; toripe dajudaju Olohun maa n şeşa àwọn ti o ba dáa jù nínú àwọn ẹ́dá Rẹ lati mu oro Re de etigbo awon eeyan. Olohun ti ola Re ga so pe: Allāhu l’Ó n şa àwọn kan lẹşà (**lāti jé**) Òjìşé nínú àwọn mọlāika àti nínú àwọn èniyàn. Dájúdájú Allāhu ni Olùgbọ, Olùrírán. Suuratul Hajj: 75. Allah tun sọ pe: Dájúdájú Allāhu şa Ādam, Nūh, ará ilé ’Ibrōhīm àti ará ilé ’Imrōn lẹşà lóri àwọn ẹ́dá (**àsikò tiwọn**). Aal-Imraan 33 Allah tun sọ pe: (**Allāhu**) sọ pé: "Mūsā, dájúdájú Ēmi şa ọ lẹşà lóri àwọn èniyàn pèlú àwọn işé Mi àti ọ̀rò Mi. Nítorí náà, gbá ohun tí Mo fún ọ mú. Kí o sì wà nínú àwọn olùdúpé." Suuratul A’arof: 144. Ati pe awon Ojise – ki ike ati ola maa ba won – mo wipe nkan ti o n so kale wa ba won, imisi ti Olohun ni, won si tun maa n ri awon Malaika nígbà ti won ba n sokale pelu imisi naa.

kan mọ Wa ni {iyen ni wipe: Muhammad – ki ike ati ola Olohun maa ba a – ti o ba ri bi won se n lero ni, pe o je eniti n paro mo Wa, ti o wa se alekun nibi ise ti A fi ran an tabi o yo kuro ni inu re, tabi ki o so nkankan lati odo ara re, ki o wa se afiti re si odo Wa – leyiti ko si ri bi won se lero – A o ba kanju fi iya je e, iyen ni o faa ti O fi so pe}: Àwa ìbá gbá a mú lówó ọ̀tún. {won so pe: itumo re ni wipe, A maa fi iyà jẹ ẹ pẹ̀lú apa ọ̀tun; toripe iyen le gan ni ifiyajeni, awon kan ni: Itumo re ni wipe A máa gba a mu pelu owo otun re. Allah tun so pe: **(Rántí)** nígbà tí Allāhu sọ pé: “**Īsā ọmọ Mọryam, ẹ̀ ịwọ l’o sọ fún àwọn ènìyàn pé: “Ẹ́ mú èmi àti iyá mi ní ọ̀lọhun méjì tí ẹ̀ ọ̀ò máa jọ̀sìn fún lẹ̀yìn Allāhu?” Ó sọ pé: “Mímọ̀ ni fún Ọ, kò tọ̀ fún mi láti sọ ohun tí èmi kò lẹ̀tọ̀ (sí láti sọ). Tí mo bá sọ bẹ̀ẹ̀, O kúkú ti mọ̀. O mọ ohun tí ń bẹ̀ nínú ẹ̀mí mi. Ñg ò sì mọ ohun tí ń bẹ̀ nínú ẹ̀mí Rẹ̀. Dájúdájú Ịwọ̀ ni Onímọ̀ nípa àwọn ìkọ̀kọ̀. Èmi kò sọ ohun kan fún wọn bí kò ẹ̀ ohun tí O pa mí láṣẹ̀ rẹ̀ pé: “Ẹ́ jọ̀sìn fún Allāhu, Olúwa mi àti Olúwa yín.” Mo sì jẹ̀ ẹ̀lẹ̀rìí lórí wọn níwọn ìgbà tí mò ń bẹ̀ láààrin wọn. Sùgbọ̀n nígbà tí O gbà mí kúrú lówó wọn, Ịwọ̀ ni Olùṣọ̀ lórí wọn. Ịwọ̀ sì ni Arínú-róde gbogbo ñ̀nkan Suuratul Maaidah 116-117**

Ninu ola Olohun ti o se fun awon Anabi Re ati awon Ojise Re – ki ike ati ola ki o maa ba won – ni pe Olohun fi ẹṣẹ won

rinle nibi mimu awon oro Re de etigbo awon eeyan. Olohun ti ola Re ga so pe: Ó sọ pé: "Dájúdájú èmi n fi Allāhu ɛ Ẹlẹrìí àti pé kí ẹyin náà jẹrìí pé dájúdájú èmi yowó yosè nínú ohun tí ẹ n fi ɛbo (54) dípò jíjòsìn fún Allāhu. Nítorí náà, ẹ parapò déte sí mi. Lẹyin náà, kí ẹ má ɛ ló mi lára (55). Dájúdájú èmi gbáralé Allāhu, Olúwa mi àti Olúwa yín. Kò sí ẹdá kan àfi kí (ó jẹ pé) Òun l'Ó máa fi àásó orí rẹ mú un. Dájúdájú Olúwa mi wà lóri ọ̀nà tààrà. Huud 54-56 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Wọn fẹẹ kó iyọnu bá ọ nípa n̄nkan tí A mú wá fún ọ ní imísí nítorí kí o lè hun n̄nkan mǐràn t'ó yàtò sí i nípa Wa. Nígbà náà, wọn ibá mú ọ ní ọ̀rẹ̀ àyò. Tí kò bá jẹ pé A fi ẹ̀sẹ̀ rẹ rinlẹ̀ ni, dájúdájú o fẹẹ fi n̄nkan díẹ̀ tẹ̀ sí ọ̀dọ̀ wọn. Nígbà náà, Àwa ibá jẹ kí o tọ̀ ilọpo (iyà) iṣẹ̀mí ayé àti ilọpo (iyà lẹyin) ikú wò. Lẹyin náà, iwọ̀ kò ní rí olùrànṣọ̀wọ̀ kan tí ó máa gbà ọ̀ sílẹ̀ níbi iyà Wa. AL-ISROO 73-75 Àwọn aaya yii ati awọn eyi ti o siwaju re n jẹri, o si n tọka si pe Kuraani nkan ti o sọkalẹ lẹ́tí ọ̀dọ̀ Olúwa gbogbo agbalaye ni; toripe ti o ba jẹ pe odo Anọbi Muhammad – ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ni o ti wa ni, i ba ti fi iru ọ̀rọ̀ ti o da oju rẹ kọ ọ̀ yii sinu rẹ.

Ọlọhun Ọba ti ola Rẹ ga maa n sọ àwọn ojise Rẹ kuro nibi aburu àwọn eeyan, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ìwọ̀ Ọ̀jísẹ̀, fi gbogbo ohun tí wọn sọkalẹ̀ fún ọ̀ lẹ́tí ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀ jíṣẹ̀. Tí o ọ̀

bá sì ẹ̀e bẹ̀ẹ̀, o ò jíṣẹ̀ pé. Allāhu yó sì dáàbò bọ̀ ọ̀ lódò àwọn ènìyàn. Dájúdájú Allāhu kò ní fi ọ̀nà mọ̀ ijọ aláìgbàgbọ̀ (látí ẹ̀e ọ̀ ní aburú). Al-Maaidah 67 Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ̀ pe: Ka ìròyìn (Ànábì) Nūh fún wọn. Nígbà tí ó sọ̀ fún ijọ̀ rẹ̀ pé: “Èyin ènìyàn mi, tí ó bá jẹ̀ pé ìdúró mi (pẹ̀lú yín) àti bí mo ẹ̀e ní fi àwọn àyah Allāhu ẹ̀e ìṣítí fun yín bá lágbara lára yín, nígbà náà Allāhu ni mo gbáralé. Nítorí náà, ẹ̀ pa ìmòràn yín pọ̀, (kí ẹ̀ sì ké pe) àwọn òrìṣà yín. Lẹ́yìn náà, kí ìpinnu ọ̀rọ̀ yín má ẹ̀e wà ní bònkẹ̀lẹ̀ láààrin yín. Lẹ́yìn náà, kí ẹ̀e yanjú ọ̀rọ̀ mi. Kí ẹ̀e sì má ẹ̀e ló mi lára mọ̀. Yunus 71 Ọ̀lọ̀hun Ọ̀ba ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ̀ nípa anọ̀bì Musa – kí àlàáfíà Ọ̀lọ̀hun maa ba a- pe: Àwọn méjèèjì sọ̀ pé: “Olúwa wa, dájúdájú àwa ní páyà pé ó má yára jẹ̀ wá níyà tàbí pé ó má tayọ̀ ẹ̀nu-àlà.” Allāhu) sọ̀ pé: “È má ẹ̀e páyà. Dájúdájú Èmi wà pẹ̀lú èyin méjèèjì; Mò ní gbọ̀ (yín), Mo sì ní ri (yín).” Too'haa 45-46 Ọ̀lọ̀hun Ọ̀ba ti ọ̀la Rẹ̀ ga ṣàlàyé pe Oun maa sọ̀ àwọn ojìṣẹ̀ Rẹ̀ kúrò lówó àwọn ọ̀tá wọn ti wọn ko ní ri aburu kankan fi ẹ̀e wọn, O tun sọ̀ pe Oun maa dáàbò bo imisi Rẹ̀, wọn ko ní i le e kun, wọn ko sí ní din-in ku, Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ̀ pe: “Dajudaju Awa (Ọ̀lọ̀hun Allah) ni a sọ̀ Iranti (Alukurani) kalẹ̀, dajudaju awa naa ni Oludaabo bo o. Al-Hijr 9

Àwọn anọ̀bì – kí ikẹ̀ Ọ̀lọ̀hun máa bá wọn- ẹ̀ni tí a sọ̀ kúrò níbi nkan ti o ba yapa làákàyè àti iwà ni wọn, Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀la Rẹ̀

ga sọ ni Eni ti n fọ anọbi Muhammad mọ wipe: Dájúdájú iwọ sì wà lórí iwà àpónlé. Al-Qalam 4 O tun sọ bakan náà nípa rẹ pé: Àti pé ẹni yín (Ànábì Muhammad s.a.w.) kì í ẹ wèrè. At-Takwiir 22 Ìyẹn ri bẹẹ tori ki wọn le jẹ iṣẹ ti wọn ran wọn dáadáa, àwọn anọbi Ọlọhun si nìyí, A la jijise àwọn àṣẹ ti Ọlọhun ba pa fun awon ẹrú Rẹ bo wọn lẹrun, wọn ko ni nkankan ninu iròyìn jije Oluwa tabi jije ẹni tí o lẹto si ijọsìn, abara ni wọn gégé bí àwọn abara to ku, Ọlọhun maa n fi iṣẹ iranse Rẹ ranse si wọn, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Àwọn Òjísẹ wọn sọ fún wọn pé: “Àwa kò jẹ kiní kan bí kò ẹ abara bí irú yín. Şùgbón Allāhu n Ẹore fún ẹni tí Ó bá fẹ nínú àwọn ẹrúsin Rẹ. Kò sì lẹtọọ fún wa láti fun yín ní ẹrì kan àfi pẹlú iyònda Allāhu. Àti pé, Allāhu ni kí àwọn onígàgbọ òdodo gbáralé. Ibrahim 11 Ọlọhun tun sọ ni Eni ti n pa ojise Rẹ Muhammad (ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a) láṣẹ pe ki o sọ fún àwọn ijọ rẹ pe: Sọ pé: “Abara ni èmi bí irú yín. Wọn n fí imísí ránṣẹ sí mi pé Ọlọhun yín, Ọlọhun Ọkan ṣoṣo ni. Nítorí náà, ẹnikẹni tí ó bá n retí ipàdé Olúwa rẹ, kí ó ẹ iṣẹ rere. Kò sì gbọdò fi ẹnì kan kan ẹ akegbé níbi jíjọsìn fún Olúwa rẹ.” Al-Kahf 110

◆ **Islam n pepe si ijọsìn fun Olohun nìkan ṣoṣo pẹlú àwọn ipile ijọsìn nílá bii: IRUN ti o se pe oun naa ni diduro ati titẹ kọkọrọ**

---

ati fifi ori kanlẹ, ati iranti Ọlọhun ati yiyin-In ati adua, ọmọniyan yoo maa ki irun naa ni ẹmarun ni ojoojumọ, ko si si opinya kankan laarin awọn ti wọn n ki i, ati olówò ati talika, adarí ati ẹni tí wọn n dari, gbogbo wọn maa to ni saafu kan naa ninu irun. Bákan náà ni ZAKAT tii ẹ odiwọn kékeré ninu dukia ni ibamu si awọn májèmú ati ipebubu tí Ọlọhun ti pebubu rẹ, ti o jẹ dandan ninu dúkiá àwọn ọlọrọ, ti wọn maa yọ fun awọn alaini ati awọn miíràn ni ẹkan ni ọdún. Bákan náà ni AAWẸ tí í ẹ kiko ẹnu ro nibi awọn nkan tii ba aawẹ jẹ ninu oṣu Ramadan, ni eyi ti o maa n re erongba ati sùúrù ninu ẹmí. Bákan náà ni HAJJ tii ẹ lílọ si ilé Oluwa ni ilu Meka ni ẹkan ni ìgbésí ayé fun ẹni tí ó bá ni ikapa. Ninu Hajj yii, gbogbo èyàn maa ri bákan náà nibi ìdojúkọ Ọlọhun Adẹda, ti ko si nii si pe ẹnikan wa ni ipò tí o ga ju ẹlòmíràn lọ.

Islam n pepe si ijòsin fun Ọlọhun pẹlu awọn ijòsin nílá ati nkan ti o yàtò sí i nínú àwọn ijòsin. Àwọn ijòsin nílá yii, Ọlọhun ẹ wọn ni ọranyan lori gbogbo àwọn anọbi ati awọn ojìṣe- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá wọn - eyi ti o tobi ju nínú àwọn ijòsin náà ni:

Akọkọ: IRUN, Ọlọhun ẹ e ni ọranyan lori awọn Musulumi gégé bí ó ẹ ẹ e ni ọranyan lori awọn anọbi ati awọn ojìṣe (**ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá wọn**). Ọlọhun pa anọbi Ibrahim tii ẹ aayo Rẹ láṣe pe ki o fọ ilé naa mọ fun àwọn tí wọn fẹ ẹ tawaf ati awọn olukirun ti wọn n tẹ kọkọrọ ti wọn si n fi ori bale, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: (**È rántí**) nígbà tí A ẹ Ilé (**Kaaba**) ní àyè tí àwọn èniyàn yòò máa wá àti àyè ifàyàbalẹ. Kí ẹ sì mú ibùdúró 'Ibrōhīm ní ibùkírun. A sì pa (**Ànábì**) 'Ibrōhīm àti (**Ànábì**) 'Ismō'íl láṣe pé "**È ẹ Ilé Mi ní mímọ fún àwọn olùyípo rẹ, àwọn olùkóraró sínú rẹ àti àwọn olùdàwọṭe-orúnkún, àwọn olùforikanlẹ (lórí irun). Al-Baqara 125 Ọlọhun tun ẹ e ni ọranyan fun Musa nibi ipepe àkókó ti Ọlọhun pe Musa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Dájúdájú Èmi ni Olúwa rẹ. Nítorí náà, bó bàtà rẹ méjèèjì sílẹ. Dájúdájú iwọ wà ní àfonífojì mímọ, Tuwā. Àti pé Èmi ẹ ọ lẹṣà. Nítorí náà, fi etí sí ohun tí A máa fi ránṣẹ sí ọ nínú ìmísí. Dájúdájú Èmi ni Allāhu. Kò sí ọlọhun tí ijòsin tọ sí àfi Èmi. Nítorí náà, jòsin fún Mi. Kí o sì**

kírun fún ìrántí Mi. Suratú Ta-ha: 12-14. Anṓbi Isá- kí ikẹ Ọlọhun máa ba a- sọ pe Ọlọhun pa oun láṣẹ irun ati zakat, o wa sọ gégé bí Ọlọhun ẹ fun wa ni iro pe: Ó ẹ mí ní ẹnì ìbùkún ní ibikíbi tí mo bá wà. Ó pa mí láṣẹ ìrun kíkí àti Zakāh yíyọ lódiwòn ìgbà tí mo bá wà ní pò aláàyè (lórí ilẹ ayé). Maryam 31 Irun ninu Islam naa ni diduro ati titẹ kọkọrọ, ati iforikanlẹ ati iranti Ọlọhun ati yiyin-In ati adua, ọmọniyan yoo maa ki i ni ẹmarun ni ojoojumọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ẹ sọ àwọn ìrun (wákàtí mǎrààrún) àti (ní pàápàá jùlọ) ìrun àarin. Kí ẹ sì dúró (kírun gégé bí) olùtẹríba fún Allāhu, láì ní sòrò (mìíràn lórí ìrun). Al-Baqara 238 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Gbé ìrun kíkí dúró ní (ìgbà tí) òòrùn bá yètàrí tí tí di ìgbà tí alẹ yòò fi lẹ. Àti pé ìrun Subh, dájúdájú ìrun Subh jẹ ohun tí (àwọn mọlāika alẹ àti ọsán) yòò jẹrìí sí. AL-ISROO 78 O tun so – ki ike ati ola Olohun maa ba a – pe: “Ti ẹ ba ti wa ni rukuu ki ẹ gbe Ọluwa tobi nibẹ, ti ẹ ba wa ni iforikanlẹ, ki ẹ gbiyànjú láti ẹ adua nibẹ, nkan ti o tọ ni ki wọn gba adua yin Sohiihu ti Muslim

Ẹlẹkẹji: Zakat, Ọlọhun ẹ e ni ọranyan lórí àwọn Musulumi gégé bí O ẹ ẹ e ni ọranyan fún àwọn Anṓbi ati awọn ojìṣẹ ti wọn Ẹwájú (kí ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá wọn), oun naa ni odiwọn kékeré nínú dúkiá ni ibamu si awọn

májè mú ati awọn ipebubu ti Ọlọhun pebubu rẹ, ti o jẹ dandan ninu dúkiá àwọn ọlọrọ, ti wọn maa fun àwọn aláìní àti àwọn tí wọn yàtò si wọn ni ẹẹkan ni ọdun, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Gba ọrẹ (Zakāh) nínú dúkiá wọn, kí o fi sọ wọn di ẹni mí mó, kí o sì fi ẹ àfòmó fún wọn. Ẹ àdúà fún wọn. Dájúdájú àdúà rẹ ni ifàyàbalẹ fún wọn. Allāhu sì ni Olùgbọ, Onímọ. At-Taobah 103 Nígba tí Anṓbi – ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a – ran Muaz- ki Ọlọhun yonu si i- lo si Yemen, o sọ fun un pe: "Dájúdájú iwọ yóò wa ba àwọn ijọ kan ti a fun ni tira, pe wọn lo sibi ijẹri pe ko si ẹni kankan ti o lẹto si ijọsin ni ododo ayafi Allaah, ati pe emi o, ojişẹ Ọlọhun ni mi, ti wọn ba ti wa tele o fun iyẹn, jẹ ki wọn mọ pe Ọlọhun ti O biyi ti O gbongbong ẹ irun wákàtí maarun ni ọranyan le wọn lori ni ojoojumọ, ti wọn ba ti wa tele o fun iyẹn, jẹ ki wọn mọ pe Ọlọhun ẹ zakat yíyọ ninu dúkiá wọn ni ọranyan le wọn lori, wọn maa gba a lówó àwọn olowo wọn, wọn maa fun àwọn talika wọn, ti wọn ba ti wa tele o fun iyẹn, sọra fun eyi ti o ba níye lóri ninu awọn dúkiá wọn, wa sọra fun ipepe ẹni tí a ẹ abosi fun, tori ko si gaga kankan laarin rẹ ati Ọlọhun " Tirmiziy ni o gba a wa (625)

Ẹlẹkẹta: AAWE, Ọlọhun ẹ e ni ọranyan fun àwọn Musulumi gégé bí ó ẹ ẹ e ni ọranyan fun àwọn Anṓbi ati awọn ojişẹ ti wọn şíwájú, kí ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá wọn,

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ẹyin tí ẹ gbàgbó ní òdodo, A ẹ ààwẹ náà ní ọran-anyàn fun yín, gégé bí A ti ẹ é ní ọran-anyàn fún àwọn t'ó síwájú yín, nítorí kí ẹ lè bẹ̀rù (Allāhu). Al-Baqara 183 Oun naa ni kiko ara ro kuro nibi awọn nkan to n ba aawẹ jẹ ni ọsan oṣu Ramadan. Aawẹ si nìyí, o maa n re erongba ati sùúrù sinu ẹmí ni O sọ – ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a– pe: "Olohun ti O biyi ti O gbongbong n sọ wipe: Ẹmi ni mo ni aawẹ, Ẹmi naa si ni maa seṣan rẹ, yoo fi adùn rẹ silẹ, ati jíjẹ rẹ, àti mimu rẹ, nítorí Mi, aawẹ si niyii, gaga ni o jẹ, ìdùnnú meji si ni o n bẹ fun alaawẹ: ikini nígbà tí ó bá fẹ́ ṣinu, ikeji ni nígbà tí ó bá maa pade Olúwa rẹ" Sohiihu ti Al-Bukhaar 7492

Ẹlẹkẹrin: AL-HAJJ, Ọlọhun ẹ e ni ọranyan fun àwọn Musulumi gégé bí Ó ẹ ẹ e ni ọranyan fun àwọn Anọbi ati awọn ojise ti won síwájú – kí ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá won - Ọlọhun wa pa Anọbi Ibrahim láse pe ki o pepe fun hajj, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Kí o sì pe ipè fún àwọn èniyàn fún isẹ Hajj. Wọn yóò wá bá ọ pẹlú irin esẹ. Wọn yó sì máa gun àwọn rākúnmí wá láti àwọn ọ̀nà jíjìn Al-Hajj 27 Ọlọhun wa pa a láse pe ki o fọ Kaaba mọ fun àwọn alalaaji, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: (Ẹ rántí) nígbà tí A ṣàfi hàn àyè ilé náà fún (Ànábì) 'Ibrōhīm (A sì pa á láse) pé o ò gbodò sọ kiní kan di akegbé fún

---

Mi. Àti pé kí o ẹ̀ ilé Mi ní mímọ́ fún àwọn olùyípo rẹ̀, olùkírùn, olùdàwótẹ-orùnkún àti olùforíkanlẹ̀. Al-Hajj 26

HAIJ: Oun naa ni lílọ si ile Olúwa ni Męka Alapọnle fun àwọn iṣẹ kan ti a mọ ni ẹẹkan ni ìgbésí ayé fún ẹni tí ó bá ni ikapa. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Allāhu ẹ̀ àbẹ̀wò sí Ilé náà ní dandan fún àwọn èniyàn, t’ó lágbara ọ̀nà tí ó máa gbà débẹ̀. Ẹnikẹni tí ó bá sì Ẹ̀ gbàgbọ̀, dájúdájú Allāhu ni Ọlórò tí kò b̀kátà sí gbogbo ẹ̀dà. Aal Im’raan/97 Ni hajj ni àwọn alalaaaji Musulumi ti maa n kójo ni ààyè kan ọ̀so ọ̀niti wọ̀n n ẹ̀ àfọ̀mọ̀ ijọ̀sìn fun Adẹ̀da. Gbogbo àwọn alalaaaji maa n ọ̀sẹ̀ hajj wọ̀n ni ọ̀na ti o jọ̀ra ti ko si iyàtò agbegbe ati ọ̀laju ati isẹ̀mi níbẹ̀

◆ Lara àwọn nkan ti o maa n jẹ ki ijọ̀sìn o da yàtò ju nínú Islam ni àwọn ọ̀na ti a n gba ẹ̀ e, àti àwọn àsìkò rẹ̀, àti àwọn májẹmú rẹ̀, Ọlọhun ẹ̀ e ni ọ̀fin, O si mu u de ọ̀dọ̀ ojiṣẹ̀ Rẹ̀, abara kankan ko si le e kun tabi din in ku titi di ọ̀nì, gbogbo àwọn ijọ̀sìn nílá nílá yìi ni gbogbo àwọn Anọ̀bi naa pepe si, ki ọ̀là Ọlọhun lọ̀ máa bá wọ̀n.

Lara àwọn nkan ti o maa n jẹ ki ijòsìn o da yàtò ju nínú Islam ni àwọn ọna ti a n gba ẹ e, àti àwọn àsikò rẹ, àti àwọn májè mú rẹ, Ọlọhun ẹ e ni òfin, O si mu u de ọdọ ojìşẹ Rẹ, abara kankan ko si le e kun tabi din in ku titi di òní, Olohun ti ola Re ga so pe: Mo parí ẹsìn yín fun yín lóníí. Mo sì ẹ aşepé idera Mi fun yín. Mo sì yónú sí 'Islām ní ẹsìn fun yín (Al'Maa'idah 3) Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Nítorí náà, di ohun tí A fi ránşé sí ọ mú şinşin. Dájúdájú iwọ wà lójú ọnà tààrà ('Islām). Az-Zukhruf 43 Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ nípa irun pé : Nígbà tí ẹ bá parí irun, kí ẹ ẹ (gbólóhùn) irántí Allāhu ní idúró, ijókòó àti idùbúlẹ yín. Nígbà tí ẹ bá sì fọkàn balẹ (iyen nígbà tí ẹ bá wọnú ilú), kí ẹ kírun (ní pípé). Dájúdájú irun kíkí jẹ ọran-anyàn tí A fi àkókò sí fún àwọn onígbagbọ òdodo. An-Nisa 103 Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ nípa àwọn ibi tí a maa yọ zakat si wipe: Àwọn tí ọrẹ (Zakāh) wà fún ni àwọn aláìní, àwọn mẹkúnnù, àwọn ọşìşẹ Zakāh, àwọn tí ọkàn wọn fẹ gba 'Islām, àwọn ẹrú (fún gbígba òmìnira), àwọn onígbesè, àwọn t'ó wà lójú ogun (ẹsìn) Allāhu àti onírìn-àjò (tí agara dá). Ọran-anyàn ni láti ọdọ Allāhu. Allāhu sì ni Onímò, Ọlógbón. At-Taobah 60 Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ nípa aawẹ pe: Oşù Rọmọdōn èyí tí A sọ al-Kur'ān kalẹ nínú rẹ 1 (tí ó jẹ) imọnà, àwọn àlàyé pónnbélé nípa imọnà àti ọrọ-ìpínyà 2 fún àwọn

èniyàn; nítorí náà, ẹnikẹni tí ó bá wà nínú ìlú rẹ nínú yín nínú oṣù náà, 3 kí ó gba ààwẹ oṣù náà. Ẹnikẹni tí ó bá jẹ aláìsàn tàbí tí ó bá wà lórí ìrìn-àjò, (ó máa san) ònḡkà (gbèsè ààwẹ rẹ) ní àwọn oṣù mìíràn. Allāhu fẹ ìròrùn fun yín, kò sì fẹ ìnira fun yín. Ẹ pé ònḡkà (oṣù ààwẹ), kí ẹ sì gbé títóbi fún Allāhu nítorí pé Ó fi ọ̀nà mò yín àti nítorí kí ẹ lè dúpẹ fún Un. Al-Baqara 185 Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ nípa hajj pé : Hajj ṣiṣe (wà) nínú àwọn oṣù tí A ti mò. Nítorí náà, ẹnikẹni tí ó bá ṣe é ní ọ̀ran-anyàn lórí ara rẹ láti ṣe Hajj nínú àwọn oṣù náà, kò gbọdò sí oorun ifẹ, èṣe dídá àti àrìyànjiyàn nínú iṣe Hajj. Ohunkóhun tí ẹ bá ṣe ní rere, Allāhu mò ọ̀n. Ẹ mú èsè ìrìn-àjò lówó. Dájúdájú èsè ìrìn-àjò t'ó lóore jùlọ ni iṣọra (níbi èsè ẹlòmíiran àti agbe ṣiṣe l'ásikò iṣe Hajj). Ẹ bẹ̀rù Mi, ẹyin onílàákàyè. Al-Baqara 197 Gbogbo àwọn ijọ̀sìn nílá yii ni gbogbo àwọn Anọ̀bi pátá pepe si, ki ọ̀là Ọlọhun maa ba wọn

◆ **Ojise ẹsin Isilaamu naa ni Muhammad ọmọ Abdullaah ti o wa nínú àwọn arọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ Ismail ọmọ Ibrahim (ki ọ̀là Ọlọhun maa ba wọn). Wọn bi i si ìlú Meka ni ọ̀dún 571 ti hijra, wọn gbe e dide ni ojise nibe, o si se hijra lati ibe lo si ìlú**

Mẹdina. Ko ba àwọn ijọ rẹ kópa nibi alaamọri oosa, şùgbón ó máa n ba wọn kópa nibi àwọn işé ti o gbọnn gbọnn. Ìwà rẹ dara şíwájú ki o to di ojişé ti àwọn ijọ rẹ si maa n pe e ni olufokantan. Ọlọhun gbe e dide ni ojişé nigba ti o pe ọmọ ogoji ọdún, O si kun un lówó pèlú àwọn nkan iyanu nílá, eyi ti o tobi ju nínú rẹ naa ni Alukurani Alapọnle, oun si ni o tobi ju ninu awọn àmì àwọn Anọbi, oun naa şi ni àmì ti o n şeku ninu awọn àmì àwọn Anọbi tí tí di òní. Nígba tí Ọlọhun pe eşin fun un, ti ojişé- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- náà si je e bi o şe to ati bí ó şe ye, o kú ni ọmọ ọdún meeta lé ni ọgọta, wọn sin in sí ilú Mẹdina, oun si ni igbeyin àwọn Anọbi ati awọn ojişé, Ọlọhun gbe e dide pèlú imona àti eşin òdodo, lati mu àwọn èniyàn kúrò nínú òkùnkùn ibọrisa, aigbagbo, ati aimọkan, lo sibi imole imo Ọlọhun lo kan ati igbagbo, Ọlọhun si jeri

---

si i pe Oun ni Oun gbe e dide láti maa pepe sibe pèlú iyonda Rẹ.

Ojiṣẹ ẹsin Isilaamu naa ni Muhammad ọmọ Abdullaah ti o wa nínú àwọn arọmọdọmọ Ismail ọmọ Ibrahim (ki ọlà Ọlọhun maa ba wọn). Wọn bi i si ilú Męka ni ọdún 571 ti hijra, wọn gbe e dide ni ojiṣẹ nibe, o ẹi ẹe hijra lati ibe lo sí ilú Mędina. Àwọn eeyan rẹ máa n pe e ni olufokantan, Ko ba àwọn ijọ rẹ kópa nibi alaamọri oosa, sùgbón ó máa n ba wọn kópa nibi àwọn iṣẹ ti o gbọnngbọn, o si ni iwà ti o dara gan ṣíwájú ki o to di ojiṣẹ, Olúwa rẹ royin rẹ pèlú iwà ti o dára gan, O sọ nípa rẹ pe: Dájúdájú iwọ sì wà lóri iwà àpónlé. Al-Qalam 4 Ọlọhun gbe e dide ni ojiṣẹ nígbà tí ó pé ọmọ ogójì ọdún, O si kun un lówọ pèlú àwọn àmì nílá, èyí tí ó tóbi jù nínú rẹ náà ni Kuraani Alapọnle Ojiṣẹ Rẹ- ki ikẹ ati ọlọ Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Ko si Anọbi kan nínú àwọn Anọbi Ọlọhun afi kí Ọlọhun fun un ni àmì tí àwọn èyàn a torí irú rẹ gba a gbọ, àmọ nkan ti wọn fún èmi ni imisi tí Ọlọhun mi i si mi, mo wa n ni irètí pé ki n jẹ ẹni tí olutele rẹ yòò pò ju nínú àwọn Anọbi ni ọjọ igbende alukiyaamọ" Sohiihul-Bukhaariy Alukurani ni imisi Ọlọhun si ojiṣẹ Rẹ- kí ikẹ ati ọlọ Ọlọhun máa bá a- Ọlọhun sọ nípa rẹ pe: Èyí ni Tírà náà, tí kò sí iyéméjì nínú rẹ. Ìmòná ni fún àwọn

olùbèrù (Allāhu); Al-Baqara 2 Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ nípa rẹ pé: **Şé wọn kò ronú nípa al-Kur’ān ni? Tí ó bá jẹ pé ó wá láti ọdọ ẹlòmíran yàtò sí Allāhu, wọn ìbá rí ọpọlọpọ ìtakora nínú rẹ. An-Nisaa 82 Ọlọhun pe àwọn alujannu ati awọn èniyàn nija lati mu irú rẹ wa, Ọlọhun sọ pe: Sọ pé: “Dájúdájú tí àwọn èniyàn àti àlùjànnú bá para pọ láti mú irú al-Kur’ān yíi wá, wọn kò lè mú irú rẹ wá, apá kan wọn ìbàà jẹ olùrànlọwọ fún apá kan.” AL-ISROO 88 Ọlọhun tún pe wọn nija lati mu suura mewa ninu irú rẹ wa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Tàbí wọn n wí pé: “Ó hun ún ni.” Sọ pé: “È mú sūrah mēwàá àdáhun bí irú rẹ wá, kí ẹ sì ké sí ẹni tí ẹ bá lè ké sí lẹyìn Allāhu tí ẹ bá jẹ olódodo.” Huud 13 Ọlọhun tun pe wọn nija lati mu suura eyọkan bii irú rẹ wa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Tí ẹ bá wà nínú iyèméjì nípa ohun tí A sọkalẹ fún ẹrúsìn Wa, nítorí náà, ẹ mú sūrah kan wá bí irú rẹ, kí ẹ sì pe àwọn ẹlẹríí yín, yàtò sí Allāhu, tí ẹ bá jẹ olódodo. Al-Baqara 23**

Alukurani nìkan ni àmì ti o şeku nínú àwọn àmì àwọn Anọbi tí tí di òní, nígbà tí Ọlọhun pé ẹsin fun ojişẹ Rẹ ti ojişẹ naa si jẹ bi o şe tọ àti bí ó şe yẹ, lẹyìn náà ni o ku ni ọmọ ọdún mēta lé ni ọgọta, wọn sì sin in si ilú Međina, ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a.

Anṓbi Muhammad- kí ikẹ ati ọ̀lẹ Ọ̀lọhun máa bá a- ni igbeyin àwọn Anṓbi ati awọn ojiṣe, Ọ̀lọhun ti ọ̀lẹ Rẹ ga sọ pe: **(Ànábì)** Muhammad kí í ṣe bàbá ẹ̀nì kan kan nínú àwọn ọ̀kùnrin yín, ṣùgbón **(ó jẹ)** Ọ̀jìṣẹ Allāhu àti ọ̀pin àwọn Ànábì. Allāhu sì ní jẹ Onímò nípa gbogbo n̄nkan. Suratul Ahzab: 40 Latì ọ̀dọ Abu Huraira- kí Ọ̀lọhun yónú si i- wípé ojiṣe Ọ̀lọhun- kí ikẹ ati ọ̀lẹ Ọ̀lọhun máa bá a- sọ pé: "Dájúdájú àpẹ̀júwe mi ati àpẹ̀júwe àwọn Anṓbi ti wọn síwájú mi, o da gẹgẹ bi àpẹ̀júwe arákùnrin kan ti o kọ ilé kan dáadáa, ti o wa ku síbi ààyè bíríkì kan ni orìgun kan lára ilé náà, ti àwọn èyàn wa bẹrẹ si nii rọkírìka ilé náà ti wọn si n se eemọ latara rẹ, ti wọn wa n sọ pé ṣe wọn ko nii gbé bíríkì yìi síbẹ̀ ní? O sọ pe: Èmi ni bíríkì náà, èmi ni ọ̀pin àwọn Anṓbi" Sohiihul-Bukhaariy Nínú Bíbélì, Anṓbi Isa- kí ọ̀lẹ Ọ̀lọhun maa ba a- sọ lẹ̀niti n fun ni ni iro ìdùnnú nípa Anṓbi Muhammad **(kí ikẹ ati ọ̀lẹ Ọ̀lọhun máa bá a)** Ọ̀kúta naa ti àwọn ọ̀mọlẹ kọ silẹ̀ ni o wa di orí igun ilé náà, ṣé ẹyin ko ka nínú àwọn Tira naa pe: Anṓbi Isa sọ fun wọn pe látì ọ̀dọ Olúwa ni èyí tí wá, eemọ si ni ó jẹ ni ojú wa. Ninu ìwé Taoreeta to n bẹ̀ ni oni, o wa nínú ẹ̀ pe Ọ̀lọhun sọ fún Anṓbi Musa pe: Maa gbé Anṓbi kan bíi ìwọ̀ dídẹ̀ ni aarin àwọn ọ̀mọ̀ iyá wọn, Maa fi ọ̀rọ̀ Mì si i lẹnu, yóò máa ba wọn sòrò pẹ̀lú gbogbo nkan ti mo ba pa a lásẹ̀ kí o sọ

Ọlọhun gbe Anọbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- dide pèlú imọna ati ẹsin òdodo, Ọlọhun si jẹri si i pe orí òdodo ni o wa, ati pe Oun gbe e dide ni olupepe si òdodo pèlú iyonda Rẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Şùgbón Allāhu n jẹrìí sí ohun tí Ó sòkalẹ fún ọ. Ó sò ọ kalẹ pèlú imò Rẹ. Àwọn mọlāika nàà n jẹrìí (**sí i**). Allāhu sì tó ní Ẹlérìí. An-Nisaa 166 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: (**Allāhu**) Òun ni Ẹni tí Ó fi imọnà àti ẹsìn òdodo (**'Islām**) rán Òjìsé Rẹ nítorí kí Ó lè fi borí ẹsìn (**mìiràn**), gbogbo rẹ pátápátá. Allāhu sì tó ní Ẹlérìí. Al-Fat'h 28 Ọlọhun gbe e dide pèlú imọna láti mu àwọn èniyàn kúrò nínú àwọn òkùnkùn iborisa àti aigbagbo ati aimọkan bo sínú imọle imọ Ọlọhun lọkan ati ìgbàgbọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Allāhu n fi (**al-Kur'ān**) şe imọnà fún ẹnikeni tí ó bá tẹlé (**àwọn n̄nkan**) tí Allāhu yónú sí, àwọn ọnà àlàáfìà. (**Allāhu**) yó sì mú wọn jáde láti inú àwọn òkùnkùn wá sínú imólẹ pèlú iyònda Rẹ. Ó sì máa tọ wọn sí ọnà tààrà (**'Islām**). Al-Maa'ida 16 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: 'Alif lām rō. (**Èyí ni**) Tírà kan tí A sòkalẹ fún ọ nítorí kí o lè mú àwọn èniyàn kúrò láti inú àwọn òkùnkùn wá sínú imólẹ pèlú iyònda Olúwa wọn. (**Wọn yó sì bọ**) sí ọnà Alágbára, Ọlópé (**tí ọpé tó sí**), Ibrahim 1

◆ Sheria Islam ti Anọbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa naa ni

òpin àwọn işe-riran ti Ọlọhun ati awọn òfin Rẹ, oun si ni òfin ti o pe ti dídára ẹsin ọmọniyan ati ayé rẹ n bẹ nibẹ, o si n sọ: Ẹsin àwọn èyàn, ati eje wọn, ati dúkià wọn, ati làákàyè wọn, àti àwọn ọmọ wọn, o si ti pa gbogbo òfin ti o şiwájú rẹ rẹ, gégé bí àwọn òfin tí ó şiwájú naa şe pa ara wọn rẹ.

Sheria Islam ti Anọbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa naa ni òpin àwọn işe-riran ti Ọlọhun ati awọn òfin Rẹ, Ọlọhun si fi işe-riran yii pe ẹsin, ti idera si pari lóri àwọn ènìyàn pèlú gbígbé Anọbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- dide ni Ojişe, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Mo parí ẹsìn yín fun yín lóníí. Mo sì şe àşepé idera Mi fun yín. Mo sì yónú sí 'Islām ní ẹsìn fun yín. **(Al'Maa'idah 3)**

Òfin Islam ni òfin pípé ti dídára ẹsìn ọmọniyan ati ayé wọn n bẹ nínú ẹ; torí pé ó kó gbogbo nkan to n bẹ nínú àwọn òfin tí ó şiwájú sínú ti o si pé wọn, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Dájúdájú al-Kur'ān yíí, ó n finì mọ̀nà sí ọ̀nà tààrà, ó sì n fún àwọn onígbàgbọ̀ òdodo t'ó n şe àwọn işe rere ní ìró idùnnú pé dájúdájú ẹsan t'ó tóbi wà fún wọn. AL-ISROO 9 Òfin Islam wa

gbe ẹrù wúwo ti wọn di ru àwọn ijọ tí wọn saaju kúrò fún àwọn èniyàn, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Àwọn t’ó n tẹlẹ Ọjísẹ náà, Ànábì aláìmòṅkọmòṅkà, ẹni tí wọn yóò bá àkọsílẹ nípa rẹ lódò wọn nínú at-Taorāh àti al-’Injil, tí ó n pa wọn láṣẹ ohun rere, tí ó n kọ ohun burúkú fún wọn, tí ó n ṣe àwọn n̄nkan dáadáa létòṣọ fún wọn, tí ó sì n ṣe àwọn n̄nkan àidáa léèwò fún wọn, tí ó tún máa gbé ẹrù (**àdéhùn t’ó wúwo**) àti àjàgà t’ó n bẹ lórùn wọn kúrò fún wọn; àwọn t’ó gbàgbọ nínú rẹ, tí wọn bu iyì fún un, tí wọn ràn án lówò, tí wọn sì tẹlẹ ìmólẹ náà (**iyẹn, al-Kur’ān**) tí A sòkalẹ fún un, àwọn wònyẹn ni olùjèrè. Al-A’roṣof 157

Òfin Islam ni o pa gbogbo òfin tí ó ṣíwájú rẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: A sọ Tírà (**al-Kur’ān**) kalẹ fún ọ pẹlú òdodo. Ó n jẹrìí sí èyí t’ó jẹ òdodo nínú èyí t’ó ṣíwájú rẹ nínú Tírà. Ó n wá ààbò fún àwọn òfin inú rẹ. Nítorí náà, fi ohun tí Allāhu sòkalẹ dájọ láààrin wọn. Má ṣe tẹlẹ ifẹ-inú wọn t’ó yapa sí ohun tí ó dé bá ọ nínú òdodo. Olúkùlùkù nínú yín ni A ti ṣe òfin àti ilànà fún. Àti pé tí ó bá jẹ pé Allāhu bá fẹ, ìbá ṣe yín ní ijọ kan ṣoṣo (**sínú ’Islām**), ṣùgbón nítorí kí Ó lè dan yín wò nínú ohun tí Ó fun yín ni. Nítorí náà, ẹ gbawájú níbi iṣẹ rere. Ọdò Allāhu ni ibùpadàsì gbogbo yín pátápátá. Ó sì máa fun yín ní ìró nípa ohun tí ẹ n yapa ẹnu sí. Suratul Maidat: 48 Alukurani ti o ko òfin sínú wa

---

látí jẹrii sí èyí tí ó jẹ òdodo ninu awọn tira Ọlọhun ti o síwájú, ati lati dajọ le wọn lori, ati lati pa wọn re

◆ **Ọlọhun ti ọla Re ga ko nii tẹwọ gba ẹsin kankan yàtò sí Islām ti Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa, ẹni tí ó bá gba ẹsin míràn yàtò sí Islām, wọn ko lee gba a lówọ ẹ lailai**

Ọlọhun ti ọla Re ga ko nii tẹwọ gba ẹsin kankan yàtò sí Islām ti Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa léyìn tí Ọlọhun ti gbe e dide ni Ojiṣe, ẹni tí ó bá wa ẹsin míràn yàtò sí Islām, wọn kò nii gba a lówọ re lailai Ọlọhun Ọba ti ọla Re ga sọ pe: Ẹnikẹni tí ó bá wá ẹsìn kan ẹ yàtò sí 'Islām, A ò ní gbà á lówọ rẹ. Ní Ọjọ Ìkẹyìn, ó sì máa wà nínú àwọn ẹni òfò. Aal-Imraan 85 Allah ti ọla Re ga julọ tun sọ pe: Dájúdájú ẹsìn t'ó wà lódò Allāhu ni 'Islām. Àwọn tí A fún ní Tírà (**àwọn yehudi àti kristiẹni**) kò yapa ẹnu (**sí ẹsìn náà**) àfi léyìn tí imò dé bá wọn. (**Wọn ẹ beẹ**) nípasẹ ọtẹ ààrin wọn (**sí àwọn Ànábì**). Ẹni t'ó bá Ẹ̀à gbàgbọ̀ nínú àwọn āyah Allāhu, dájúdájú Allāhu ni Olùyára níbi ìṣírò-ìṣé. Aal-Imraan 19 Islam yii ni ẹsin Anọbi Ibrahim tii ẹ ààyò Ọlọhun, ki ọlà Ọlọhun maa ba a, Ọlọhun ti ọla Re ga sọ pe: Ta sì ni ó máa kọ ẹsìn (**Ànábì**) 'Ibrōhīm sílẹ̀ àfi

eni tí ó bá gọ ẹmí ara rẹ. A kúkú ti ọ̀ à lẹ̀sà n'ílé ayé. Dájúdájú ó tún wà nínú àwọn eni rere ní ọ̀run. Suratul Bakarar: 130 Allah ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe: Ta l'ó dára ní ẹ̀sìn ju eni tí ó jura rẹ sílẹ̀ fún Allāhu, olùṣe-rere sì tún ni, ó tún tẹ̀lé ẹ̀sìn (**Ànábì**) 'Ibrōhīm, olùdúró-déédé-nínú-'Islām? Allāhu sì mú (**Ànábì**) 'Ibrōhīm ní àyànfẹ̀. Suratu Nisai: 125 Ọ̀lọhun wa pa Anọbi Muhammad- ki ike ati ọ̀la Ọ̀lọhun máa bá a- lą̀ṣe ki o sọ pe: Sọ pé: **“Dájúdájú Olúwa mi ti fi ọ̀nà tààrà ('Islām) mọ̀ mí, ẹ̀sìn t'ó fẹ̀sẹ̀ rinlẹ̀, ẹ̀sìn (**Ànábì**) 'Ibrōhīm, olùdúró-déédé-nínú-ẹ̀sìn, kò sì sí nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀.”** Al-An'aam 161

◆ **Alukurani Alapọ̀nle ni tira ti Ọ̀lọhun fi ránṣẹ̀ si Anọbi Muhammad- ki ike ati ọ̀la Ọ̀lọhun máa bá a- oun si ni ọ̀rọ̀ Olúwa gbogbo àgbáyé, Ọ̀lọhun pe àwọn èyàn ati alujannu nija lati mu irú rẹ wa, tabi suura kan nínú irú rẹ, ipenija naa ọ̀ n bẹ titi di ọ̀nì. Alukurani si n fesi fun àwọn ibéèrè pàtàkì ti o pọ̀ ti o n ko idamudaabo ba ẹgbẹ̀ẹgbẹ̀rún ninu awọn èyàn. Alukurani yii nkan ti a sọ ni titi di ọ̀nì pẹ̀lú èdè Lárúbáwá ti o fi sọkalẹ̀, ti**

---

arafi kankan ko si dinku níbè, wọn tẹ ẹ jáde, wọn sì fọn ọn ka, tira nla ni tii ko agara ba ẹni tí ó bá fẹ mu irú rẹ wa, nńkan ti o létọ́ si kíkà ni tabi kika ongbifọ àwọn itumò rẹ. Gégé bẹẹ naa ni ilàná Anọbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- ati ẹkọ rẹ ati itàn igbésí ayé rẹ, gbogbo ẹ ni wọn sọ tí wọn si gbe de ọdọ wa ni ibamu si sisẹntele lati ọdọ àwọn ti wọn maa n gba ẹgbawa ti wọn see fi ọkan tan. Wọn tẹ oun naa jáde pẹlú èdè Lárúbáwá tii se èdè Anọbi Muhammad (ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a), wọn si tùmò rẹ si ọpọlọpọ nínú àwọn èdè. Alukurani ati Sunna ni ipile kan soso fun àwọn idajọ Islam ati awọn òfin rẹ. Wọn kii mu Islam latara iwà àwọn ti wọn n pe apemọra rẹ, bi ko se wipe wọn maa n mu u latara imisi ti Ọlọhun tii se Alukurani ati Sunna.

Alukurani Alapõnle ni tira ti Ọlọhun fi ránṣẹ si Anọbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- ti o je ọmọ Lárúbáwá pèlú èdè Lárúbáwá, oun naa si ni ọrọ Olúwa gbogbo àgbáyé, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Dájúdájú al-Kur'ān, wọn sò ọ kalẹ ni láti ọdò Olúwa gbogbo èdá. Mọlāika Jibrīl, olùfokàntán l'ó sò ọ kalẹ sínú ọkàn rẹ nítorí kí o lè wà nínú àwọn olùkìlò pèlú èdè Lárúbáwá pónńbélé. As-Shuaraa' 192-195 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Dájúdájú ò n gba al-Kur'ān làti ọdò Ọlọgbón, Onímò. An-Nam'l 6 Alukurani yii wọn sọ ọ kalẹ láti ọdò Ọlọhun, o si n jẹrii si òdodo àwọn tira Ọlọhun ti o síwájú rẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Al-Kur'ān yìi kì í ṣe nńkan tí ó ṣe é dahun (**láti ọdò ẹlòmíràn**) lẹyin Allāhu, sùgbón ó n jẹrii sí èyí t'ó jẹ òdodo nínú èyí t'ó síwájú rẹ, ó n ṣe àlàyé (**àwọn**) Tírà náà. Kò sí iyéméjì nínú rẹ. (**Ó wá**) láti ọdò Olúwa gbogbo èdá. Yunus 37 Alukurani tun maa n ṣàlàyé ọpọlọpọ ọrọ ti àwọn yehudi àti nasara yapa le lóri nínú ẹsin wọn, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Dájúdájú al-Kur'ān yìi yòò máa ṣàlàyé ọrọ fún àwọn ọmọ 'Isrō'īl nípa ọpọlọpọ ohun tí wọn n yapa ẹnu sí. An-Nam'l 76 Alukurani ko àwọn ẹri sínú, ni èyí tí yòò jẹ ki àwìjàre wa lóri àwọn èniyàn pátápátá nibi mímọ àwọn òdodo nípa Ọlọhun ti ọla Rẹ ga, àti ẹsìn Rẹ ati ẹsan Rẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: A sì ti ṣe gbogbo àkàwé fún àwọn èniyàn nínú al-Kur'ān yìi nítorí kí wọn lè lo ìrántí. Az-Zumar 27

Allah tun sọ pe: A sọ Tírà kalẹ́ fún ọ; **(ó jẹ)** àlàyé fún gbogbo ñ̀nkan, ìmò̀nà, ìkẹ́ àti ìrò ìdùnnú fún àwọn mùsùlùmí. An-Nah'1
89

Alukurani Alapọ̀nle maa n fèsì fún àwọn ìbèèrè pàtàkì ti o pọ́ ti o maa n ko idamudaabo ba ẹgbẹ̀ẹgbẹ̀rún nínú àwọn èniyàn. Alukurani Alapọ̀nle maa n şàlàyé bi Olohun ẹ da sanmo àti ilẹ̀, Olohun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Şé àwọn t'ó şàì gbàgbọ̀ kò rí i pé dájúdájú àwọn sánmò lẹ̀ pò àti ilẹ̀ náà lẹ̀ pò tẹ̀lẹ̀ ni, A sì yà wọn sí ọ̀tọ̀tọ̀, A sì ẹ gbogbo ñ̀nkan ní abẹ̀mí láti inú omi? Nítorí náà, ẹ wọn kò ní gbàgbọ̀ ni? Al-Anbiyaa 30 Báwo wá ni Olohun ẹ da omoniyàn, Olohun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ẹyin èniyàn, tí ẹ bá wà nínú iyèméjì nípa àjìnde, dájúdájú Àwa şedá yín láti inú erupẹ̀, lẹyin náà láti inú àtò, lẹyin náà láti inú èjẹ̀ dídì, lẹyin náà láti inú bááşí ẹran tí ó pé ní ẹ̀dá àti èyí tí kò pé ní ẹ̀dá nítorí kí A lẹ̀ şàlàyé **(agbára Wa)** fun yín. A sì n mú ohun tí A bá fẹ́ dúró sínú àpò ìbímọ́ títí di gbèdẹ̀ke àkókò kan. Lẹyin náà, A ó mu yín jáde ní òpònló. Lẹyin náà, **(ẹ óò máa şemí lo)** nítorí kí ẹ lẹ̀ sánngun dọpin agbára yín. Ẹni tí ó máa kú **(ní kékeré)** wà nínú yín. Ó sì wà nínú yín ẹni tí A óò dá **(işemí)** rẹ̀ sí di àsikò ogbó kùjókùjọ nítorí kí ó má lẹ̀ mọ̀ ñ̀nkan kan mọ̀ lẹyin tí ó ti mọ̀ ọ̀n. Àti pé o máa rí ilẹ̀ ní gbígbe. Nígba tí A bá sì sọ ọ̀jò kalẹ̀ lé e lórí, ó máa yíra padà. Ó máa gbèrú. Ó sì máa mú gbogbo

oríṣiríṣi irúgbìn t’ó dára jáde. Al-Hajj 5 Ibo ni ọmọniyan maa ẹri padà sí, kini ẹsan olùṣe-rere àti alaburu léyìn isẹmi yii, a ti dárúkọ àwọn ẹri lórí ọrọ yii ẹwájú nínú ipinrọ ti nọmbà rẹ jẹ (20), n̄jẹ ayé yìi kan wà lásán nípasẹ anfaani ni abi bibẹ rẹ ni ìdí pàtàkì kan? Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ẹ wọn kò wo ijọba àwọn sánmọ àti ilẹ pẹlú gbogbo n̄nkan tí Allāhu dá? Àmọ sá ó lè jẹ pé Àkókò ikú wọn ti súnmọ. Nígbà náà, ọrọ wo ni wọn yóò gbàgbọ léyìn rẹ? Al-A’roof: 185 Allah tun sọ pe: Ẹ ẹ lérò pé A kàn ẹdà yín fún iranù ni, àti pé dájúdájú wọn ò ní da yín padà sódò Wa?” Suuratul Muh’minuun: 115.

Alukurani je nkan ti a sọ titi di òní pẹlú èdè ti o fi sọkalẹ, Olohun ti ola Re ga so pe: **“Dajudaju Awa (Ọlọhun Allah) ni a sọ Iranti (Alukurani) kalẹ, dajudaju awa naa ni Oludaabo bo o. Al-Hijr 9 Arafi kan ko dínkù ninu ẹ, o si soro ki itakora wa nínú ẹ, tàbí adinku tabi jijirọ, Olohun ti ola Re ga so pe: Ẹ wọn kò ronú nípa al-Kur’ān ni? Tí ó bá jẹ pé ó wá láti ọdò ẹlòmîràn yàtò sí Allāhu, wọn ìbá rí ọpọlọpọ itakora nínú rẹ. An-Nisaa 82 Nkan ti wọn tẹ jáde ti wọn si pin káàkiri ni, Tira nílá ni tii ko agara ba ẹni tí ó bá fẹ mú irú rẹ wá, o lẹtọ si láti maa ka a tàbí láti máa tẹti si i tabi lati máa ka itumọ rẹ ti wọn tu si èdè míràn. Gégé bẹẹ naa ni a ẹ sọ sunna Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ati ẹkọ rẹ ati itàn ìgbésí ayé rẹ, ti**

wọn si gbe e de ọdọ wa ni ìbámu si sisẹnṭele àwọn ti wọn maa n gba ìtàn wa ti a le fi ọkàn tan. Wọn tẹ oun naa jáde pèlú èdè Lárúbáwá ti Anṓbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ, wọn si tùmò rẹ si èdè tí ó pọ. Alukurani ati Sunna, méjèèjì naa ni ipilẹ kan soṣo fun àwọn ìdájó ati ofin Islam, a kii mu Islam latara iwà àwọn Musulumi, ibi ti a ti maa n mu u naa ni imisi ti ọdọ Ọlọhun ti ko le si àṣiṣe níbè, oun naa ni Kuraani ati Sunna Anṓbi Muhammad (kí ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a). Ọlọhun sọ nípa Kuraani pe: Dájúdájú àwọn t'ó ṣàì gbàgbọ nínú Tírà Ìrántí náà (ìyẹn, al-Kur'ān) nígbà tí ó dé bá wọn (ẹni iparun ni wón.) Dájúdájú òhun mà ni Tírà t'ó lágbara. Ìbàjé kò ní kàn án láti iwájú rẹ àti láti ẹyìn rẹ. Ìmísí tí wón sọkalẹ ni láti ọdò Ọlògbón, Ẹlẹyìn Fussilat: 41 42 Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ nípa Sunna pe Imisi lati ọdọ Ọlọhun ni: Ohunkóhun tí Òjísẹ bá fun yín, ẹ gbà á. Ohunkóhun tí ó bá sì kọ fun yín, ẹ jáwọ nínú rẹ. Kí ẹ sì bèrù Allāhu. Dájúdájú Allāhu le níbi iyà. Al-Hash'r: 7

◆ **Islam n pàṣẹ ṣiṣe dáadáa sí àwọn òbí méjèèjì kódà ki wọn ma jẹ Musulumi, o si tun pàṣẹ ṣiṣe dáadáa si awọn ọmọ náà pèlú.**

Islam n pàṣẹ ṣíṣẹ dáadáa sí àwọn òbí méjèèjì, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Olúwa rẹ pàṣẹ pé: “È má ṣe jòsin fún ẹnì kan àyàfi Ọun. Kí ẹ sì ṣe dáadáa sí àwọn òbí (yín) méjèèjì. Tí ọkan nínú àwọn méjèèjì tàbí ìkíní kejì wọn bá dàgbà sí ọ lódò, má ṣe ṣìò sí wọn, má ṣe jágbẹ mọ wọn. Mára bá àwọn méjèèjì sọ ọrò àpónlẹ. Al-Isroo: 23 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Àti pé A pa á ní àṣẹ fún ènìyàn nípa àwọn òbí rẹ méjèèjì - iyá rẹ gbé e ká (nínú oyún) pèlú àìlera lórí àìlera, ó sì gba ọmú lẹnu rẹ láààrin ọdún méjì – (A sọ) pé: “Dúpẹ fún Èmi àti àwọn òbí rẹ méjèèjì.” Ọdò Mi sì ni àbò èdá. Luqman: 14 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: A pa á ní àṣẹ fún ènìyàn pé kí ó máa ṣe dáadáa sí àwọn òbí rẹ méjèèjì. Iyá rẹ ní oyún rẹ pèlú wàhálà. Ó sì bí i pèlú wàhálà. Oyún rẹ àti gbígba ọmú lẹnu rẹ jẹ ọgbòn oṣù. **(Ó sì n tọ ọ)** títí ó fi dàgbà, tí ó fi di ọmọ ogójì ọdún, ó sì sọ pé: "Olúwa mi, fi mọ mí kí ñg máa dúpẹ ìdèra Rẹ, èyí tí Ó fi ṣe ìdèra fún mi àti fún àwọn òbí mi méjèèjì, kí ñg sì máa ṣe iṣẹ rere, èyí tí O yónú sí. Kí O sì ṣe rere fún mi lórí àwọn àrọmọdọmọ mi. Dájúdájú èmi ti ronú pìwàdà sí ọdò Rẹ. Dájúdájú èmi sì wà nínú àwọn mùsùlùmí." Al-Ah'qoof: 15 Lati ọdọ Abu Huraira- kí Ọlọhun yónú si i- o sọ pe: Arákùnrin kan wa ba Ojiṣẹ Ọlọhun- kí iṣẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- o ba sọ pe: Iṣẹ Ojiṣẹ Ọlọhun, tani o lẹto si ki n maa fi dáadáa ba a lo pọ jù nínú àwọn èyàyan? O sọ pe: "Iya

---

re", o so pe: Leyin naa tani? O so pe: "Leyin naa iya re", o so pe: Leyin naa tani? O so pe: "Leyin naa iya re", o so pe: Leyin naa tani? O so pe: "Leyin naa baba re". Sohiihu ti Muslim

Àşę şışe dáadáa si awon obí yii wa fun gbogbo obí, bóyá wón jẹ Musulumi ni abi wón kii şe Musulumi. Lati odo Asmaa omobinrin Abubakr, o so pe: "Iya mi ti o jẹ oşębo wa ba mi pelú omokunrin re ni asiko ti awon Kureesi gbe adahun pelú Anabi Muhammad- ki ike ati ola Olohun máa bá a- mo wa bi Ojise Olohun- ki ike ati ola Olohun máa bá a- léere pe:" Iya mi wa ba mi, o si n fe ki n şe dáadáa si oun, şe ki n şe e si i? O so pe:" Beeni, şe dáadáa si i". Sohiihu-Bukhaariy Ti awon obí re ba wa gbijanjú lati jẹ ki o fi Islam silẹ bo sinu Keferi, Islam n pa a laşe pe ko gbodo tele wón nibi iyan, amó ki o ši maa şe dáadáa si wón. Olohun ti ola Re ga so pe: Ti awon mejèjèi bá si ja o logun pé kí ó fi ohun tí iwó kò ní imò nípa re şębo sí Mi, má şe telé awon mejèjèi.1 Fi dáadáa bá awon mejèjèi lò pò ní ilé ayé. Kí o si telé ojú onà eni tí ó bá şeri padà sí odò Mi (**ní ti ironúwàdà**). Leyin naa, odò Mi ni ibupadasi yin. Nitóri naa, Mo máa fun yin ní iró ohun tí è ní şe níşé. Luqman: 15

Islam ko ko fun Musulumi lati máa şe daadaa si molebi re ti wón jẹ oşębo tabi awon ti wón kii şe molebi re lopin igba ti wón

---

ko ba ti gbógun ti i. Ọlọhun ti ọla Re ga sọ pe: Allāhu kò kò fun yín nípa àwọn tí kò gbé ogun tí yín nípa ẹ̀sìn, tí wọn kò sì lè yín jáde kúrò nínú ilú yín, pé kí ẹ̀ ẹ̀ dáadáa sí wọn, kí ẹ̀ sì ẹ̀ déédé sí wọn. Dájúdájú Allāhu fẹ̀ràn àwọn olùṣe-déédé. Al-Mum'tahanah: 8

Islam n pàṣẹ ṣíṣe dáadáa si awọn ọmọ, àṣẹ ti o tóbi ju ti Islām n pa bàbá náà ni ki o fi iwọ ti Ọlọhun ni lori awọn ọmọ re mọ won, gege bi Ojiṣe- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- ẹ se sọ fun ọmọ ọmọ-iyá baba re tii se Abdullaah ọmọ Abbaas- ki Ọlọhun yonu si i- pe: "Ire ọmọdékúnrin yí, tabi ire ọmọdékúnrin kékeré yí, se ki n ko ẹ ni àwọn gbólóhùn kan ti Ọlọhun a je ki o se ànfààní fun ẹ? Ni mo ba sọ pe: Beeni, o sọ pe:"Sọ Ọlọhun, Ọlọhun yoo sọ iwọ naa, sọ Ọlọhun, waa ri I ni iwájú re, je ki Ọlọhun mọ ọ ni igbà ti ara ba de ọ, Oun náà yóò mọ ọ nígbà ilekoko, ti o ba fe béèrè nkan, Ọlọhun ni ki o bi, ti o ba fe wa iranlowo, Ọlọhun ni ki o wa iranlowo Re". Ahmad ni o gba a wa 4/287

Ọlọhun pa àwọn òbí méjèèjì láṣẹ pé ki wọn ko àwọn ọmọ wọn ni nkan ti yóò se wọn ni anfaani ninu alaamọri ẹ̀sìn wọn ati ayé wọn. Ọlọhun ti ọla Re ga sọ pe: Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ sọ ẹmí ara yín àti àwọn ará ilé yín níbi Iná. Èniyàn àti òkúta ni

ñhkan ìkoná rẹ̀. Àwọn mọ̀lāika t'ó rorò, tí wọn le ni èsọ̀ rẹ̀. Wọn kò níí yapa àṣẹ̀ Allāhu níbi ohun tí Ó bá pa láṣẹ̀ fún wọn. Wọn sì ní ṣe ohun tí wọn bá pa láṣẹ̀ fún wọn. Suuratut-Tah'riim: 6 Lati ọ̀dọ̀ Aliy- ki Ọ̀lọ̀hun yónú si i- nibi gbólóhùn Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀la Rẹ̀ ga ti O sọ̀ pe: {ẹ̀ sọ̀ ẹ̀mí ara yín àti àwọn ará ilé yín níbi Iná} O n sọ̀ pe: "Ẹ̀ kọ̀ wọn ni ẹ̀kọ̀, ẹ̀ fi ìmò̀ mọ̀ wọn" Anọ̀bi- ki ikẹ̀ ati ọ̀la Ọ̀lọ̀hun máa bá a- pa bàbá láṣẹ̀ láti kọ̀ ọ̀mọ̀ rẹ̀ ni Irun; ki o le gba rírè lóri ẹ̀. Anọ̀bi- kí ikẹ̀ ati ọ̀la Ọ̀lọ̀hun máa bá a- sọ̀ pé: **(Ẹ̀ maa pa àwọn ọ̀mọ̀ yin láṣẹ̀ láti maa kírun ti wọn ba ti pé ọ̀mọ̀ ọ̀dún méje)** Abu Daud ni o gba a wa. O tun so – ki ike ati ọ̀la Olohun maa ba a – pe: "Gbogbo yin ni alamojuto, gbogbo yin si ni a maa bi leere nípa nkan ti a ni ki ẹ̀ mojuto. Alamojuto ni adarí, a si maa bi i léèrè nipa àwọn ti o mojuto, alamojuto ni ọ̀kúnrin jẹ̀ fun awon ará-ilé rẹ̀, a si maa bi i léèrè nípa àwọn ti o n mojuto, alamojuto ni obínrin jẹ̀ ni ilé ọ̀kọ̀ rẹ̀, a si maa bi i léèrè nípa nkan ti o mojuto, alamojuto ni ọ̀mọ̀-ọ̀dọ̀ jẹ̀ fun dúkiá olówó rẹ̀, a si maa bi i léèrè nípa nkan ti o mojuto, gbogbo yin pátá ni alamojuto, a si maa bi yin léèrè nípa nkan ti e mojuto" Sọ̀hihu Ibnu Hibbaan 4490

Islam pa bàbá láṣẹ̀ láti maa nájó lóri àwọn ọ̀mọ̀ rẹ̀ ati awọn ará-ilé rẹ̀, a si ti sọ̀ nkan ti o jẹ̀ mọ̀ bayen nibi ipinrọ̀ **(18)**, Anọ̀bi Muhammad- ki ikẹ̀ ati ọ̀la Ọ̀lọ̀hun máa bá a- ṣàlàyé ọ̀lá ti

o n bẹ fun ninawo lórí ọmọ, o sọ pe: "Diinaari ti o lola ju ti ọmọkùnrin maa n na ni: Diinaari ti o n na fun àwọn ti o n bọ, ati diinaari ti o n ná fun nkan-ògùn rẹ ni ojú ọ̀nà Ọlọhun, ati diinaari ti o n ná fún àwọn ọ̀rẹ rẹ ni ojú ọ̀nà Ọlọhun". Abu Qilaaba wa sọ pe: O bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú àwọn tí èyàn n bọ, léyìn náà Abu Qilaaba wa sọ pé: Ọkùnrin wo wa ni laada rẹ yòò tóbi ju ti ẹni tí n nàwó fún àwọn ọmọ kéékèèké ti o n bọ ti wọn ko fi nii maa ẹ nkan ti kò tọ, tabi ki Ọlọhun jẹ ki wọn fi wúlò, tabi ki o rò wọn lórò Sohiihu Muslim: 994

◆ **Islām n pàṣẹ déédéé nibi ọ̀rọ ati iṣẹ pẹ̀lú àwọn èyàn tí tí ó fi dé orí àwọn ọ̀tá.**

Ìròyìn déédéé n bẹ fun Ọlọhun níbi iṣe ati ṣiṣètò Rẹ láàrin àwọn ẹ̀rú Rẹ, O si wa ni oju ọ̀nà tí o tọ nibi nkan ti O pàṣẹ rẹ ati nibi nkan ti O kò, ati nibi nkan ti O dá, ati nibi nkan ti O kádàrà, Ọlọhun ti ọ̀lẹ Rẹ ga sọ pe: Allāhu jẹrìí pé dájúdájú kò sí ọ̀lọhun kan tí ijòsìn tọ sí àfi Ọ̀n. Àwọn mọ̀lāika àti onímò ẹ̀sìn (**tún jẹrìí bẹ̀ẹ.**), Allāhu ni Onídéédé. Kò sí ọ̀lọhun kan tí ijòsìn tọ sí àfi Ọ̀n, Alágbára, Ọlógbón. Aal Im'raan/18 Ọlọhun n pàṣẹ déédéé, Ọlọhun ti ọ̀lẹ Rẹ ga sọ pe: Sọ pé: **"Olúwa mi p'àṣẹ ṣiṣe déédé. Al-A'roof: 29 Gbogbo àwọn Ojise ati awọn Anḡbi pátá- ki ike ati ọ̀lẹ Ọlọhun máa bá wọn- ni wọn mu déédéé wá, Ọlọhun ti**

---

ola Re ga so pe: Dájúdájú A fi àwọn èrì t'ó yanjú rán àwọn Òjìsé Wa. A so Tírà kalẹ́ fún wọn àti òṣuwọn nítorí kí àwọn èniyàn lè rí déédé se (láààrin ara wọn). Al-Hadiid: 25 Òṣuwọn náà ni déédéé nibi ọ̀rọ̀ àti iṣe.

Islam n pàṣe ki a se déédéé si gbogbo àwọn èniyàn níbi ọ̀rọ̀ àti iṣe, kódà ti o fi dórí àwọn ọ̀tá. Èyin tí e gbàgbó ní òdodo, e jẹ olùdúró ṣinṣin lórí òdodo nígbà tí e bá n jẹrì nítorí ti Allāhu, kódà kí (èrì jíjé náà) tako èyin fúnra yín tàbí àwọn ọ̀bí méjèèjì àti àwọn ebí; yálà ó jẹ ọ̀lọ̀rọ̀ tàbí aláìní. Allāhu súnmọ̀ (yín) ju àwọn méjèèjì lọ. Nítorí náà, e má se tẹlẹ̀ ifẹ̀-inú láti má se déédé. Tí e bá yí ojú-ọ̀rọ̀ sódì tàbí tí e bá gbúnrí kúrò (nibi déédé), dájúdájú Allāhu n jẹ Alámọ̀tán nípa ohun tí e n se níṣe. An-Nisaa: 135 Allah ti ọla Re ga julọ tun so pe: E má se jẹ kí ìkórira àwọn èniyàn kan tì yín láti tayọ ẹnu-àlà nítorí pé wọn se yín lórí kúrò ní Mósálásí Haram. E ran ara yín lówọ lórí iṣe rere àti ibẹ̀rù Allāhu. E má se ran ara yín lówọ lórí (iwà) ẹ̀ṣe àti itayọ ẹnu-àlà. E bẹ̀rù Allāhu. Dájúdájú Allāhu le (nibi) iyà. Al-Maa'ida: 2 Allah ti ọla Re ga julọ tun so pe: Èyin tí e gbàgbó ní òdodo, nítorí ti Allāhu e jẹ olùdúró ṣinṣin lórí òdodo nígbà tí e bá n jẹrì. E má se jẹ kí ìkórira àwọn èniyàn kan tì yín láti má se déédé. E se déédé, òhun l'ó súnmọ̀ ibẹ̀rù Allāhu jùlọ. Al-Maa'ida: 8 Njẹ o le ri iru pipaṣe jíjẹrì òdodo ati ọ̀rọ̀ òdodo yii

---

nínú àwọn òfin àwọn ijọ òde òní tabi nínú àwọn ẹsin ti àwọn èyàn n sìn bi, kòdà ki o jẹ pe èyàn maa jẹríí le ara rẹ lóri tabi lóri àwọn òbí rẹ tàbí lori awọn mọ̀lẹ́bí rẹ, nje o tun le ri pipase deédéé pẹ̀lú ọ̀tá àti ọ̀rẹ́ nínú wọn bi.

Anoḃi Muhammad- ki ikẹ ati ọ̀la Ọ̀ḃhun máa bá a- pàṣe deédéé láàárín àwọn ọ̀mọ Lati ọ̀dọ Aamir, o sọ pe: Mo gbọ ti An-Nu'maan ọ̀mọ Basheer- ki Ọ̀ḃhun yónú si awọn méjèjì- n sọ lori Munbari pe: Bàbá mi fun mi ni ẹ̀bun kan, ni Amrat ọ̀mọ̀bìnrin Rowaahat wa sọ pé: Mi o nii yónú si i titi ti wàá fi fi Ojiṣe Ọ̀ḃhun- ki ikẹ ati ọ̀la Ọ̀ḃhun máa bá a- jẹríí si i. Ni o ba wa ba Ojiṣe Ọ̀ḃhun- ki ikẹ ati ọ̀la Ọ̀ḃhun máa bá a- o wa sọ pe: Mo fun ọ̀mọ mi ti Amrat ọ̀mọ̀bìnrin Rowaahat bi fun mi ni ẹ̀bùn, ni Amrat wa pa mi láṣe pe ki n fi ìwọ Ojiṣe Ọ̀ḃhun jẹríí si i, Ojiṣe Ọ̀ḃhun wa sọ pé: "Njẹ gbogbo àwọn ọ̀mọ rẹ to ṣeku ni o fun ni irú èyí?" O sọ pe: Rara, O sọ pe: "E páyà Ọ̀ḃhun, ki e si ṣe deédéé láàárín àwọn ọ̀mọ yín". O sọ pe: O padà, o si da ẹ̀bùn rẹ padà. Sohiihu ti Al-Bukhaar 2587

Ìyẹn ni pe ọ̀rọ̀ àwọn èyàn àti ilú ko le ni ojútùú àyàfi pẹ̀lú deédéé, àwọn èniyàn ko le ni ifayabale lóri ẹsin wọn, ati eje wọn, àti àwọn ọ̀mọ wọn, ati ọ̀mọ̀lúwàbí wọn, ati dúkiá wọn, ati awọn ilú wọn, àyàfi pẹ̀lú deédéé, tori e ni o ṣe jẹ pe nígbà

---

tí àwọn Kèfèrí Mèkà fún ilẹ̀ mọ̀ àwọn Musulumi nínú ilú Mèkà, Anṣi- ki ike ati ọ̀lọ́hun máa bá a- pa wọn láṣẹ̀ lati ṣe hijira lọ si ilú Ábáṣà, o si sọ̀ ídí ti o fi ni ki wọn lọ si ilú naa, toripe ọ̀ba onidéédéé wa nibẹ̀ ti kii gba ki wọn ṣe àbòsí fun ẹnì kankan ni ọ̀dọ̀ rẹ̀.

◆ Islām n pàṣẹ̀ ṣiṣe dáadáa si gbogbo èdá pátá, o si n pèpè̀ lọ síbi àwọn iwà dáadáa àti àwọn iṣẹ̀ rere.

Islām n pàṣẹ̀ ṣiṣe dáadáa si gbogbo èdá pátá, Ọ̀lọ́hun ti ọ̀lọ́ Rẹ̀ ga sọ̀ pe: Dájúdájú Allāhu n pàṣẹ̀ ṣiṣe déédéé, ṣiṣe rere àti fífún ẹ̀bí (ní n̄nkan). An-Nah'1 90 Allah ti ọ̀lọ́ Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ̀ pe: Àwọn t'ó n ná owó wọn nígbà idèra àti nígbà ìnira, àwọn tí n gbé ibínú m̀, àwọn alámòjúúkùrò fún àwọn èniyàn níbi àṣiṣe; Allāhu nífẹ̀ẹ̀ àwọn olùṣe-rere. Aal Im'raan/134 Ojise Olohun— ki ike ati ọ̀lọ́ Olohun maa ba a – so pe: "Dájúdájú Ọ̀lọ́hun ti ṣe ṣiṣe dáadáa ni ọ̀ranyan lóri gbogbo nkan, ti ẹ̀ ba fẹ̀ pa nkan, ki ẹ̀ pa a dáadáa, ti ẹ̀ ba fẹ̀ dú nkan, ki ẹ̀ du u dáadáa, ki ẹnì kọ̀ọ́kan yin jẹ̀ ki ọ̀bẹ̀ rẹ̀ mú dáadáa, ki o si tètè kó ìsinmi bá nkan ti o fẹ̀ dú" Sohiihu Muslim: 1955

Islam n pepe si iwà dáadáa àti iṣẹ̀ rere, Ọ̀lọ́hun ti ọ̀lọ́ Rẹ̀ ga sọ̀ nínú ìròyìn Ojise Ọ̀lọ́hun- ki ike ati ọ̀lọ́ Ọ̀lọ́hun máa bá a-

nínú àwọn Tírà ti o ńwájú pé: Àwọn t'ó n tẹlẹ̀ Ọjísẹ̀ náà, Ànábì aláimòṣnkòmòṣnkà, ẹnì tí wọn yóò bá àkòsílẹ̀ nípa rẹ̀ lódò wọn nínú at-Taorāh àti al-'Injīl, tí ó n pa wọn láṣẹ̀ ohun rere, tí ó n kọ̀ ohun burúkú fún wọn, tí ó n ṣe àwọn n̄nkan dáadáa lẹ̀tòṣo fún wọn, tí ó sì n ṣe àwọn n̄nkan àìdára léèwò fún wọn, tí ó tún máa gbé ẹ̀rù (àdéhùn t'ó wúwo) àti àjàgà t'ó n bẹ̀ lórùn wọn kúrò fún wọn; àwọn t'ó gbàgbò nínú rẹ̀, tí wọn bu iyì fún un, tí wọn ràn án lówò, tí wọn sì tẹlẹ̀ ìmólẹ̀ náà (ìyẹn, al-Kur'ān) tí A sòkalẹ̀ fún un, àwọn wònyẹn ni olùjèrè. Al-A'rọṣ 157 Ojísẹ̀ Ọlọhun - ki ikẹ̀ ati ọ̀lọhun maa ba a - sọ pe: "Ire Aishat, dájúdájú Ọba ti O rọ̀ ni Ọlọhun, O si nífẹ̀ẹ̀ si rírò, O si maa n fún ni ní nkan látàrí rírò nkan ti Ko le fún ni látàrí líle ati nkan ti Ko nii fún ni lórí nkan ti o ba ti yàtò si i" Sohiihu Muslim: 2593 Ojísẹ̀ Ọlọhun - ki ikẹ̀ ati ọ̀lọhun maa ba a - sọ pe: "Dájúdájú Ọlọhun ṣe ni eewọ fun yin: Síṣe àwọn iyá, àti sísin àwọn ọmọ̀bìnrin láàyè, ati kíkọ̀ nkan ti Ọlọhun ni ki á ná, ati bíbéèrè fun nkan ti èyàn ko ni ètò nínú ẹ̀, O si tun ṣe ni eewọ fún yin: gbọyi-sọyi, ati apoju ibéèrè, ati rira owó láre" Sohiihu ti Buhari 2408 Ojísẹ̀ Ọlọhun - ki ikẹ̀ ati ọ̀lọhun maa ba a - sọ pe: "Ẹ o nii wọ Alujanna títí tí ẹ̀ fi máa gbagbo, ẹ o nii gbagbo títí tí ẹ̀ fi maa nífẹ̀ẹ̀ ara yín, ṣé ki n tọka yin si nkankan

---

ti ẹ ba ti ẹ e, ẹ maa nífẹẹ ara yín? Ẹ maa fọn salamo ka láàrin ara yín" Sọhiihu ti Muslim 54

◆ Islam n pàşẹ ki a ní àwọn iwà ẹleyìn bí òdodo, ati pípé àmàánnà, ati ìkóraró nibi nkan ti ko dára, ati itijú, ati igboyà, ati ninawo, ati títoṛẹ, ati ríran ẹni tí ó ní bukaata lówó, àti ríran ẹni tí ó wa nínú ibanujẹ lówó, àti bíbó ẹni tí ebi n pa, ati jíjẹ alamuleti rere, ati dida ẹbí pò, ati ki káàánú àwọn ẹranko.

Islam n pàşẹ ki a ní àwọn iwà ẹleyìn, Ojìşẹ Ọlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: (Wọn gbé mi dide láti pé àwọn iwà tí ó dára) Sọhiihul Adabil Muftrad 207 Ojìşẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Dájúdájú nínú àwọn ti mo nífẹẹ si ju nínú yín, ti ibùjókòò wọn yoo si sunmọ mi ju ni ojo igbende, àwọn naa ni àwọn ti iwà wọn dára jù nínú yin, àwọn ti mo sì korira ju nínú yín, ti ibùjókòò wọn yóò si jìnà si mi ju ni ojo igbende, àwọn naa ni àwọn ẹlejọ-wẹwẹ, ati awọn alasotan-oro, ati awọn al-mutafay'hiquun, wọn sọ pé: Iṛẹ Ojìşẹ Ọlọhun, a ti mọ àwọn ẹlejọ-wẹwẹ ati awọn alasotan-oro, àwọn wo wa ni al-mutafay'hiquun? O sọ pe: Àwọn naa ni

---

àwọn onigberaga. As-Silsilatu As-Sohiiha 791 Lati ọdọ Abdullah ọmọ Amr- ki Ọlọhun yónú si awọn méjèèjì- o sọ pe: "Anọbi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- kii ẹ onisokuso, kii sii mò-ón-mò sọ isokuso", o maa n sọ pé: "Dájúdájú ninu awọn ti wọn lóore jù nínú yín náà ni àwọn ti iwà wọn dára jù nínú yín". Sohiihu ti Al-Bukhaar 3559 Àti àwọn nkan ti o yàtò si yẹn nínú àwọn Aaya ati Hadiisi ti o n tọka si pé Islām n ẹni lojukokoro iwà rere àti işé rere lapapọ.

Nínú nkan ti Islam n pàşẹ rẹ náà ni: Ododo, Ojişẹ Ọlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Òdodo di ọwọ yin, tori pé òdodo máa n tóni sònà lọ sí dáadáa ni, dáadáa si máa n tóni sònà lọ sí Alijanna ni, ọmọniyan ko nii yé má sọ òdodo tí yóò sì máa wá òdodo kiri tí tí wọn fi máa kọ sí ọdọ Ọlọhun pé olódodo ni i" Sohiihu Muslim: 2607

Nínú nkan ti Islam pàşẹ rẹ náà ni: Pípé àmòǝnnà, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Dájúdájú Allāhu n pa yín ní àşẹ pé kí ẹ dá àgbàfipamó padà fún àwọn olówó wọn An-Nisaa: 58

Nínú nkan ti Islam pàşẹ rẹ náà ni: Kikoraró níbi nkan ti ko bójú mu, Ojişẹ Ọlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Àwọn méta kan n bẹ, ẹtọ ni fun Ọlọhun ki O ràn wọn lówó: O dárúkọ nínú wọn: Ẹni tí ó fé ẹ igbéyàwó ti o n gbèrò láti kóra

---

ró níbi nkan ti ko bójú mu" Sunanu Tirmiziy 1655 Nínú àdúrà ti Anṓbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- máa n ẹ ni pe: "Ire Ọlọhun, mo n tọrọ lówó Rẹ, imona, ati ipayà, àti kíkóraró níbi nkan ti ko bójú mu, àti rírọrọ" Sohiihu Muslim: 2721

Nínú nkan ti Islam n pàşẹ rẹ náà ni ìtìjú, Ojişẹ Ọlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Ìtìjú ko nii mu nkankan wá ayafi oore" Sohiihu ti Al-Bukhaar 6117 Ojişẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Gbogbo ẹsìn ni o ni iwà tiẹ, iwà Isilaamu náà ni ìtìjú" Al-Bayhaqiy ni o gbe e jáde nínú SHUABUL IIMAAN 6/2619

Nínú nkan ti Islam pàşẹ rẹ naa ni ìgboyà, láti ọdọ Anas- ki Ọlọhun yónú si i- o sọ pe: "Anṓbi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- jẹ ẹni tí ó dáa jù nínú àwọn ènìyàn ti o si tun gboya jù nínú àwọn ènìyàn ti o si tun n tọrẹ ju nínú àwọn ènìyàn, ẹru ba àwọn ará Mēdina ni ọjọ kan ti Anṓbi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- si gbawájú wọn lóri ẹşin" Sohiihu ti Al-Bukhaar 2820 Ojişẹ Ọlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- maa n wa ìşóra pèlú Ọlọhun kúrò níbi ojo, o maa n sọ pé: "Ire Ọlọhun, mo n sádi Ọ kúrò níbi ojo" Sohiihu ti Al-Bukhaar 6374

Nínú nkan ti Islam n pàṣẹ ẹ nàà ni ninawo àti titọre, Ọlọhun ti ọla Ẹ ga sọ pe: Àpẹjúwe àwọn t'ó n ná owó wọn fún ẹ̀sìn Allāhu dà bí àpẹjúwe kóró ẹ̀so kan tí ó hu ẹ̀siri méje jáde, tí ọgórùn-ún kóró sì wà lára ẹ̀siri kòòkan. Allāhu yó ẹ̀ àdìpèlé fún ẹ̀ni tí Ó bá fẹ̀. Allāhu ni Olùgbààyè, Onímò. Al-Baqara 261 Ìwà Ojìṣẹ Ọlọhun- kí ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- nàà ni titọre, láti ọdò Ibnu Abbaas- ki Ọlọhun yonu si awọn méjèèjì- o sọ pe: "Anọbi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ni o n tọre jù nínú àwọn èyàn, ìgbà ti o tun maa n tọre ju ni inu Ramadan, nígbà tí Jibrīl ba wa pàdé ẹ, Jibrīl si maa n pàdé ẹ ni gbogbo ọru Ramadan tí tí ti yòò fi tán, Anọbi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- máa n ka Kuraani fún un, ti Jibrīl ba ti wa pàdé ẹ, o ẹ ẹni tí máa n tọre pèlú oore ju atẹgun ti a rán niṣẹ lọ" Sohiihu ti Al-Bukhaar 1902

Nínú nkan ti Islām n pàṣẹ ẹ naa ni ríran ẹni tí ó ní bukaata lówó, àti ríran ẹni tí ó wa nínú ibanujẹ lówó, àti bíbọ ẹni tí ebi n pa, ati jíjẹ alamuleti rere, ati dida ẹbí pọ, ati ki káàánú àwọn ẹranko. Láti ọdò Abdullah ọmọ Amr- ki Ọlọhun yónú si awọn méjèèjì- o wi pe arákùnrin kan bi Anọbi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- léèrè pé: "Èwo nínú Islam ni o lóore jù?", o sọ pe: "Ki o máa fún ni ni óúnjẹ ẹ, ki o si maa salamọ si ẹni ti o mọ àti ẹni tí oo mọ". Sohiihu ti Al-Bukhaar 12 Ojìṣẹ Ọlọhun - ki ikẹ

ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Láàrin ìgbà tí arákùnrin kan n rin ni ojú ọ̀nà, ni òògbẹ wa n gbẹ ẹ gidigan, ni o wa ri kànn̄ga kan, ni o wa ko sínú rẹ, o si mu omi, lẹyìn náà ni o jáde kúrò nínú rẹ, ni o ba rí ajá kan ti o yọ ahọn síta ti o n jẹ erupe látàrí ò̀ungbẹ. Arákùnrin náà wa sọ pé: "Bi ò̀ungbẹ ẹ gbẹ mi tó náà ni o ẹ gbẹ ajá yii náà, ni o ba ko sínú kannga, o wa bu omi kún inú bàtà aláwọ rẹ, o wa fi ẹnu rẹ di i mú, o si fun ajá náà ni omi mu, Ọlọhun si dupe fun un, O si fi orí jin in". Wọn sọ pé: "Ire Ojise Ọlọhun, ñjẹ a ó tun maa gba láádá latara àwọn ẹranko ni bí? O sọ pé:" Beṅeni, gbogbo nkan ti o ba ti ni ẹdò tútù ni láádá bẹ nibe". Sọhiihu Ibnu Hibbaan 544 Ojise Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Ẹni ti ba n ṣiṣe láti pèsè fun opó àti aláìní da gégé bí ẹni tí n jagun sí ojú ọ̀nà Ọlọhun tàbí ẹni tí n dide kírun ní òru tàbí ẹni tí n gba aawẹ ni ọ̀sán" Sọhiihu ti Buhari 5353

Islam n kan iwò ẹbí nípa, o si n ẹ dída ẹbí pò ní dandan, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ànábì ní ẹtò sí àwọn onígbàgbò òdodo ju ẹmí ara wọn lọ (nípa ifẹ rẹ àti idájọ rẹ). Àwọn aya rẹ sì ni iyá wọn. Nínú Tírà Allāhu, àwọn ẹbí, apá kan wọn ní ẹtò sí ogún jíjẹ ju apá kan lọ. (Àwọn ẹbí tún ní ẹtò sí ogún jíjẹ) ju àwọn onígbàgbò òdodo àti àwọn t'ó kúrò nínú ilú Mọkkah fún ààbò ẹ̀sìn, àfi tí ẹ bá máa ẹ dáadáa kan sí àwọn ọ̀rẹ yín

(wònyí ni ogún lè fi kàn wòn pèlú àsoṣòlè). Ìyẹn wà nínú Tírà (Laohul-Mahfūṭh) ní àkòsílè. Al-Ah'zaab: 6 O kílò kúrò níbi jíjá okùn ẹbí, o si so o papọ mọ s̄ise ibajẹ ni orílè, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: N̄jẹ kò súnmọ tí ẹyin (aláìsàn ọkàn wònyí) bá dé'pò àṣẹ, pé ẹ ò ní s̄èbàjẹ lórí ilẹ àti pé ẹ ò ní já okùn-ìbí yín? Àwọn wònyẹn ni àwọn tí Allāhu ti s̄ebi lé. Nítorí náà, Ó di wòn létí pa. Ó sì fọ ìríràn wòn. Muhammad: 22-23 Ojìṣẹ Ọlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Ẹni ti ba n ja okùn-ìbí ko nii wọ Alujanna". Sohiihu Muslim: 2556 Àwọn ẹbí ti o di dandan ki a so wòn pọ náà ni: Àwọn òbí méjèèjì, àwọn ọmọ-iyá lókùnrin, àti àwọn ọmọ-iyá lóbìnrin, ati awọn ọmọ-iyá bàbá lókùnrin, àti àwọn ọmọ-iyá bàbá lóbìnrin, àti àwọn ọmọ-iyá iyá lókùnrin, àti àwọn ọmọ-iyá iyá lóbìnrin.

Islam n kan iwò alamuleti nípa kódà kí ó jẹ Kèfèrí, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ẹ jòsìn fún Allāhu, ẹ má ṣe fi n̄nkan kan s̄eḅo sí I. Ẹ ṣe dáadáa sí àwọn òbí méjèèjì àti ẹbí àti àwọn ọmọ òrukàn àti àwọn m̄ẹkúnnù àti aládùúgbò t'ó súnmọ àti aládùúgbò t'ó jìnnà àti ọrẹ alábàárìn àti ẹni tí agara dá lórí ìrìn-àjò àti àwọn ẹrú yín. Dájúdájú Allāhu kò níf̄ẹẹ onígbèéraga, afónnu. An-Nisaa: 36 Ojìṣẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: (Jibrīl kò yẹ kò gbò ní ẹni tí n pa mí

láṣẹ látí máa ẹ dáadáa sí aládúgbò tí tí mo fi lérò pé yòò sọ
ọ di ẹnì tí yòò jogún) Sọhiihu ti Abu Daa'ud 5152

◆ Islam ẹ nkan ti ó dára nínú nkan jíjẹ ati
nkan mímu ní ẹ̀tọ́, o si tun pàṣẹ mimọ
ọkàn àti ara àti ilé, torí ẹ ni o ẹ ẹ
ìgbéyàwó ní ẹ̀tọ́ gégé bí àwọn Anọbi- ki
ọlà máa bá wọn- ẹ pàṣẹ rẹ, gbogbo nkan
ti o dara ni wọn máa n pàṣẹ rẹ.

Islam ẹ nkan ti ó dára nínú nkan jíjẹ ati nkan mímu ní ẹ̀tọ́,
Ojiṣẹ Ọlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Mo pe
eyin èniyàn, dájúdájú Ọlọhun Ọba ti O dára ni, Ko si nii gba
nkankan ayafi nkan ti o ba dára, dájúdájú Ọlọhun pa àwọn
Mumini láṣẹ pèlú nkan ti O fi pa àwọn Ojiṣẹ láṣẹ, Ọlọhun ti ọla
Rẹ ga sọ pe:" Ẹyin Ọjíṣẹ, ẹ jẹ nínú àwọn ñ̀nkan dáadáa, kí ẹ sì
ṣe iṣẹ rere. Dájúdájú Èmi ni Onímọ nípa ohun tí ẹ́ n ẹ níṣẹ".
Ọlọhun ti ọla Rẹ ga tun sọ pé: "Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ jẹ
nínú àwọn ñ̀nkan dáadáa tí A pèsè fun yín, kí ẹ sì dúpẹ fún
Allāhu tí ó bá jẹ pé Ọun nìkan ṣoṣo ni ẹ́ n jòsìn fún". O sọ pe:
Léyìn náà ni o wa dárúkọ arákúnrin náà ti o máa ẹ ìrìn-àjò
gan, ti irun orí rẹ rí wúruwùru, ti ara rẹ jẹ kíkì eruku, o wa n
tẹwọ rẹ méjèjè si sanmọ pe: Irẹ Olúwa mi, Irẹ Olúwa mi,

èèwò si ni nkan ti o n jẹ, eewọ ni nkan ti o wò, eewọ ni nkan ti o n mu, wọn tún tọ ọ dàgbà pèlú nkan eewọ, báwo ni wọn o ẹ gba adua irú ẹni bẹẹ Sohiihu Muslim: 1015 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Sọ pé: “Ta l’ó ẹ ọşọ Allāhu, tí Ó mú jáde fún àwọn ẹrúsìn Rẹ àti àwọn ñ̀nkan dáadáa nínú arísìkí ní èèwò?” Sọ pé: “Ó wà fún àwọn t’ó gbàgbọ lódodo nínú işemí ayé. Tiwọn nìkan sì ni l’Ọjọ Àjìnde.” Báyeṅ ni A ẹ ní şàlàyé àwọn àyah fún ijọ t’ó nímò.” Al-A'roof: 32

Islam pàşẹ mimọ ọkàn àti ara àti ilé, torí ẹ ni o ẹ ẹ igbéyàwó ní ẹtọ gégé bí àwọn Anọbi- ki ọlà máa bá wọn- ẹ pàşẹ rẹ, gbogbo nkan ti o dara ni wọn máa n pàşẹ rẹ. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Àti pé Allāhu ẹ àwọn iyàwó fun yín láti ara yín. Ó fun yín ní àwọn ọmọ àti ọmọọmọ láti ara àwọn iyàwó yín. Ó sì pèsè arísìkí fun yín nínú àwọn ñ̀nkan dáadáa. Şé iró (**iyen, òrìşà**) ni wọn yóò gbàgbọ, wọn yó sì şàì gbàgbọ nínú ìdèra Allāhu? An-Nahl: 72 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Aşọ rẹ ni kí o fò mó. Òrìşà ni kí o jìnnà sí. Al-Muddathir: 4-5 Ojìşẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: (**Ẹni tí odiwọn ọmọ iná-igún nínú igbéraga ba n bẹ nínú ọkàn rẹ ko nii wọ Alijanna. Arákùnrin kan sọ pé: Èyàn ti o ba wa nífẹẹ sí ki aşọ rẹ dáa àti ki bàtà rẹ dáa níkó. O sọ pe: Ọlọhun Ọba ti O rẹwà ni, O si**

---

nífẹ̀ẹ̀ si ẹ̀wà, ìgbéraga ni kíkọ̀ òdodo àti yiyẹ̀pẹ̀rẹ̀ àwọn ènìyàn)

Sohiihu Muslim: 91

◆ **Islām ẹ̀ àwọn ipilẹ̀ àwọn nkan ti a ẹ̀ ni eewọ̀ ni eewọ̀, gẹ̀gẹ̀ bii ẹ̀bọ̀ pẹ̀lú Ọ̀lọ̀hun, àti ẹ̀sẹ̀ Kẹ̀fẹ̀rí, ati sísin àwọn ooşa, ati sisọ̀ ohun ti èyàn ò mò nípa Ọ̀lọ̀hun, àti pípa àwọn ọ̀mọ̀, ati pípa ẹ̀mí ti a pọ̀nle, àti ẹ̀sẹ̀ ibajẹ̀ ni orílẹ̀, àti idán, ati iwà ibajẹ̀ ti o fi ojú hàn ati èyí tí ó pamọ̀, àti ẹ̀síná, ati ki ọ̀kùnrin maa ba ọ̀kùnrin ẹ̀gbẹ̀ rẹ̀ ni aṣepọ̀, o ẹ̀ èlé ni eewọ̀ àti jíjẹ̀ okunbete, àti àwọn nkan ti wọn ba dú fún àwọn ooşa, o ẹ̀ ẹ̀ran ẹ̀lédẹ̀ ni eewọ̀, àti àwọn ẹ̀gbin ti o ẹ̀kù, o ẹ̀ jíjẹ̀ dúkiá ọ̀mọ̀ orukan ni eewọ̀, ati didin òṣùwọ̀n kù, o ẹ̀ jija okùn-ìbí ni eewọ̀. Àwọn Anọ̀bi pátáki ọ̀là maa ba wọn- ni wọn fi ẹ̀nu ko lori ẹ̀sẹ̀ àwọn nkan eewọ̀ yii ni eewọ̀.**

Islām ẹ̀ àwọn ipilẹ̀ àwọn nkan ti a ẹ̀ ni eewọ̀ ni eewọ̀, gẹ̀gẹ̀ bii ẹ̀bọ̀ pẹ̀lú Ọ̀lọ̀hun, àti ẹ̀sẹ̀ kẹ̀fẹ̀rí, ati sísin àwọn ooşa, ati sisọ̀ ohun ti èyàn ò mò nípa Ọ̀lọ̀hun, àti pípa àwọn ọ̀mọ̀, Ọ̀lọ̀hun ti

ọla Rẹ ga sọ pe: Sọ pé: "Ẹ wá kí ñg ka ohun tí Olúwa yín ẹ ní èèwò fun yín; pé kí ẹ má ẹ fí ñ̀nkan kan ẹ̀bọ sí I, (**kí ẹ sì ẹ**) dáadáa sí àwọn òbí (**yín**) méjèèjì, kí ẹ sì má ẹ pa àwọn ọmọ yín nítorí (**ibèrù**) òsì, – Àwa ni À ní pèsè fun ẹyin àti àwọn – kí ẹ sì má ẹ súnmọ àwọn iwà ìbájé – ẹyí t’ó hàn nínú rẹ àti ẹyí t’ó pamọ, - àti pé kí ẹ sì má ẹ pa ẹmí (**èniyàn**) tí Allāhu ẹ ní èèwò àyàfi ní ọ̀nà ẹ̀tọ. Ẹyẹn l’Ó pa láṣe fun yín nítorí kí ẹ lè ẹ làákàyè. Ẹ má ẹ súnmọ dúkiá ọmọ òrukàn àyàfi ní ọ̀nà t’ó dára jùlọ tí tí ó fi máa dàgbà. Ẹ wọn kónḡò àti ọ̀sùwọn pé dáadáa. A kò làbọ ẹmí kan lórùn àyàfi iwọn agbára rẹ. Tí ẹ bá sòrò, ẹ ẹ déédé, ìbáà jẹ ìbátan. Kí ẹ sì pé àdéhùn Allāhu. Ẹyẹn l’Ó pa láṣe fun yín nítorí kí ẹ lè lo ìrántí. Al-An'aam 151-152 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Sọ pé: "Ohun tí Olúwa mi ẹ ní èèwò ni àwọn iwà ìbájé – ẹyí t’ó fojú hàn nínú rẹ àti ẹyí t’ó pamọ –, iwà ẹ̀sẹ, ọ̀tẹ ẹ̀sẹ láì lẹ̀tọ̀, bíbá Allāhu wá akegbé – ẹyí tí kò sọ ẹ̀rí kan kalẹ fún – àti ẹ̀sẹ àfiti ohun tí ẹ ò nímọ nípa rẹ sọ̀dọ Allāhu." Al-A'roof: 33

Islam ẹ pípá ẹmí ti a pónlé ni eewo, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ẹ má pa ẹmí tí Allāhu ẹ (**pípa rẹ**) ní èèwò àyàfi ní ọ̀nà ẹ̀tọ. Ẹni tí wọn bá pa ní ìpa àbòsí, dájúdájú A ti fún alámmòjúútó rẹ ní agbára (**látì gbèsan**). Nítorí náà, kí ẹnikẹni má ẹ tayọ ẹnu- àlà níbí ìpàniyàn (**nítorí pé**) dájúdájú A máa ran (**ẹbí òkú**) lọwọ (**látì**

---

gbèsan). Al-Isroo: 33 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: (**Àwọn ni**) àwọn tí kò pe ọlọhun mǐràn mọ Allāhu. Wọn kò pa ẹmí tí Allāhu ẹ (**pípa rẹ**) ní èèwò àfi ní ọ̀nà ẹ̀tọ. Àti pé wọn kò ẹ zinā. Ẹnikẹni tí ó bá ẹ (**aburú**) yẹn, ó máa pàdé (**iyà**) ẹ̀şẹ. Al-Furqaan: 68

Islam ẹ ibajẹ lóri ilẹ ni eewọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ẹ sì má ẹ ìbàjẹ lóri ilẹ lẹyìn àtúnşẹ rẹ. Al-A'roṣ 56 Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ nípa Anṓbi Shuaib- ki ọ̀l Ọlọhun maa ba a- wípé o sọ fún àwọn ijọ rẹ pé: "Ẹyin ijọ mi, ẹ jòsìn fún Allāhu. Ẹ ẹ ní ọlọhun mǐràn lẹyìn Rẹ. Dájúdájú ẹrì t'ó yanjú ti dé ba yín láti ọ̀dọ Olúwa yín. Nítorí náà, ẹ wọn kóńgò àti ọ̀şùwọn kún. Ẹ má ẹ dín ñ̀nkan àwọn èniyàn kù. Ẹ sì má ẹ ìbàjẹ lóri ilẹ lẹyìn àtúnşẹ rẹ. Iyẹn sì lóore jùlọ fun yín tí ẹ bá jẹ onígbańgbọ ọ̀dodo. Suratul A'raf: 85

Islam ẹ idán ni eewọ, Ọba Ọ̀dodo ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ju ohun tí ń bẹ ní ọ̀wọ ọ̀tún rẹ sílẹ. Ó sì máa gbé ohun tí wọn ẹ kalẹ mì káló. Dájúdájú ohun tí wọn ẹ kalẹ, ète ọ̀pídán ni. Ọ̀pídán kò sì ní jèrè ní ibikíbi tí ó bá dé." TOO'HAA 69 Ojìşẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Ẹ jìnà sí nkan méje ti o maa n fa ìparun, wọn sọ pé: Irẹ Ojìşẹ Ọlọhun, kini àwọn nkan naa? O sọ pe: Iwa orogun pẹ̀lú Ọlọhun, ati idán, ati

---

pípa èmí ti Ọlọhun ẹ ni eewọ afi pẹlú ẹto, ati jíjẹ riba, ati jíjẹ dúkiá ọmọ orukan, ati sisalọ fun ogun jíjà, ati pípa irọ ọsina mọ àwọn ọmòluabi l'obinrin, àwọn ti wọn gbagbọ l'ododo, àwọn ti sina ko si lórí ọkàn wọn Sohiihu ti Al-Bukhaar 6857

Islam ẹ iwà ibàjẹ ti o hàn àti èyí tí o pamọ ni eewọ, ati sina, ati ki ọkùnrin méjì maa ba ara wọn ẹ lọko-laya, a si ti sọ síwájú ni ìbèrè ipinrọ yii àwọn aaya ti o tọka si ìyẹn, Islām si ẹ riba ni eewọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ bèrù Allāhu, kí ẹ sì fi ohun t'ó ẹkù nínú èlé sílẹ, tí ẹ bá jẹ onígba gbọ òdodo. Tí ẹ ò bá ẹ béè, ẹ lọ mọ pé ogun kan láti ọdò Allāhu àti Ọjísẹ Rẹ (**ń bọ wá ba yín**). Tí ẹ bá sì ronú pìwàdà, tiyín ni ojú-owó yín. Ẹ ò ní ẹbòsì (**sí wọn**). Wọn kò sì ní ẹbòsì si yín. Al-Baqara 278-279 Ọlọhun ko ẹ ilé rí iyà pẹlú ogun fun ẹlẹ ẹ kankan gégé bí O ẹ ẹ e fún ẹni tí o n gba èlé; toripe o n bẹ nibi èlé iba ẹsìn jẹ, ati ilú, ati dúkiá, ati èmí.

Islam ẹ jíjẹ okunbete ni eewọ, ati nkan ti wọn ba du fun oosa, o si ẹ ẹran ẹlẹde ni eewọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: A ẹ é ní èèwò fun yín ẹran ọkúnbete, àti ẹjẹ, àti ẹran ẹlédè, àti èyí tí wọn pa pẹlú orúkọ tí kí í ẹ Allāhu, àti ẹran tí wọn fún lórùn pa, àti ẹran tí wọn lù pa, àti ẹran tí ó ré lulè kú, àti ẹran tí wọn kàn pa àti èyí tí ẹranko abìjàwàrà jẹ kù àfi èyí tí ẹ bá rí dú (**síwájú kí**

ó tó kú) àti èyí tí wọn pa sídì òrìṣà. Èèwò sì ni fun yín láti yeṣé wò. Ìwònyí ni ìbàjé (**Al'Maa'idah 3**)

Islam ṣe mímu ọ́tí ni eewọ́ ati awọn nkan ẹgbin to ku, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ẹyin tí ẹ gbàgbó ní òdodo, dájúdájú ọ́tí, tèté, àwọn òrìṣà àti iṣé yíyèwò, ẹgbin nínú iṣé Ẹṣù ni. Nítorí náà, ẹ jinnà sí i nítorí kí ẹ lè jèrè. Ohun tí Ẹṣù n fẹ ni pé ó máa dá ọ́tá àti ìkórira sílẹ láààrin yín níbi ọ́tí àti tèté. Ó sì fẹ ṣe yín lóri kúrò níbi ìrántí Allāhu àti níbi ìrun kíkí. Ṣé ẹyin kò ní jàwọ́ (**níbi iṣé Ẹṣù**) ni? Al-Maa'ida 90-91 A ti sọ síwájú ninu ipinrọ́ ti nọmbà rẹ jé (**31**) wípé Ọlọhun sọ pe lara àwọn ìròyìn Ojìṣe Ọlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ninu Taoreeta ni pe yòò ṣe àwọn nkan àidáa ni eewọ́, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Àwọn t'ó n tẹlé Ọjìṣe náà, Ànábì aláimòṣókòṣókòkà, ẹni tí wọn yòò bá àkòsílẹ nípa rẹ lódò wọn nínú at-Taorāh àti al-'Injīl, tí ó n pa wọn láṣe ohun rere, tí ó n kọ ohun burúkú fún wọn, tí ó n ṣe àwọn ñhkan dáadáa létòṣo fún wọn, tí ó sì n ṣe àwọn ñhkan àidáa léèwò fún wọn, tí ó tún máa gbé ẹrù (**àdéhùn t'ó wúwo**) àti àjàgà t'ó n bẹ lórùn wọn kúrò fún wọn Al-A'rọṣ 157

Islam ṣe jíjẹ dúkiá ọmọ orukan ni eewọ́, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ẹ fún àwọn ọmọ òrukàn ní dúkiá wọn. Ẹ má ṣe fi ñhkan burúkú pààrọ ñhkan dáadáa. Ẹ sì má ṣe jẹ dúkiá wọn mọ dúkiá

---

yín; dájúdájú ó jẹ ẹ̀sẹ̀ nílá. An-Nisaa 2 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Dájúdájú àwọn t’ó n jẹ dúkiá ọmọ ọrukàn pẹlú àbòsí, Iná kúkú ni wọn n jẹ sínú ikùn wọn. Wọn sì máa wọ inú Iná t’ó n jò. An-Nisaa 10

Islam ẹ didin ọ̀sùwọ̀n ku ni eewọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ẹgbé ni fún àwọn olùdín-ọ̀sùwọ̀n-kù àwọn (**òntajà**) t’ó jẹ pé nígbà tí wọn bá wọn n̄nkan lódò àwọn ènìyàn, wọn á gbà á ní ẹkún, nígbà tí àwọn (**òntajà náà**) bá sì lo iwọn fún àwọn (**òntajà**) tàbí lo ọ̀sùwọ̀n fún wọn, wọn yòò dín in kù. Ẹ́ àwọn wọnyẹn kò mò dájú pé dájúdájú A máa gbé wọn dide Al-Mutaffifiin 1-4

Islām ẹ jija okun ẹbí ni eewọ, a ti sọ síwájú nínú ipinrọ tí nọmbà rẹ jẹ (**31**) àwọn aaya ati hadiisi to n tọka si iyẹn, àwọn Anọbi ati awọn Ojiṣe pátápátá- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá wọn- ni wọn fi ẹnu ko lori ṣiṣe àwọn nkan eewọ yii ni eewọ

◆ **Islām n kọ àwọn iwà burúkú bii irọ, ireje, ijànbá, ẹtanje, keeta, ète aburú, olè-jíjà, tenbeḷẹkun, ati àbòsí, Islam kọ gbogbo iwà ti ko dára.**

Islam n kọ àwọn iwà burúkú ni àpapọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Má ẹ kọ páriké rẹ sí ènìyàn. Má sì ẹ rìn lóri ilẹ̀ pẹlú

fààrí. Dájúdájú Allāhu kò fẹ̀ràn gbogbo onígbèéraga, onífáàrí. Luqman 18 Ojìṣẹ̀ Ọ̀lọ̀hun - ki ikẹ̀ ati ọ̀la Ọ̀lọ̀hun maa ba a - sọ pe: Dájúdájú nínú àwọn ti mo nífẹ̀ẹ̀ si ju nínú yín, ti ibùjókòó wọn yoo si sunmọ̀ mi ju ni ọ̀jọ̀ igbende, àwọn naa ni àwọn ti ìwà wọn dára jù nínú yín, àwọn ti mo sì korira ju nínú yín, ti ibùjókòó wọn yóò si jìnà si mi ju ni ọ̀jọ̀ igbende, àwọn naa ni àwọn ẹ̀lẹ̀jọ̀-wẹ̀wẹ̀, ati awọn alasotan-ọ̀rọ̀, ati awọn al-mutafay'hiquun, wọn sọ pé: Irẹ̀ Ojìṣẹ̀ Ọ̀lọ̀hun, a ti mọ̀ àwọn ẹ̀lẹ̀jọ̀-wẹ̀wẹ̀ ati awọn alasotan-ọ̀rọ̀, àwọn wo wa ni al-mutafay'hiquun? O sọ pe: Àwọn naa ni àwọn onigberaga. As-Silsilatu As-Sohiha 791

Islam kọ irọ̀ pípa, Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ pe: Dájúdájú Allāhu kò níí fi ọ̀nà mọ̀ ẹ̀ni tí ó jẹ̀ aláṣẹ̀jù, òpùrọ̀. Gaafir 28 Ojìṣẹ̀ Ọ̀lọ̀hun - ki ikẹ̀ ati ọ̀la Ọ̀lọ̀hun maa ba a - sọ pe: Ẹ̀ ṣọ̀ra fun irọ̀ pípa, torí pé irọ̀ maa n sun ni lọ̀ sibi ẹ̀ṣẹ̀ ni, ẹ̀ṣẹ̀ si nìyí, o maa n sun ni lọ̀ inú iná ni, ọ̀mọ̀niyan ko nii yẹ̀ ko nii gbo lẹ̀niti yoo maa pa irọ̀, ti yoo tun maa wa gbogbo ọ̀na láti pa irọ̀, tí tí wọn yóò fi kọ̀ ọ̀ ni ọ̀dọ̀ Ọ̀lọ̀hun pé opurọ̀ ni. Sohihu Muslim: 2607 Ojìṣẹ̀ Ọ̀lọ̀hun - ki ikẹ̀ ati ọ̀la Ọ̀lọ̀hun maa ba a - sọ pe: Àmì ti a fi n da munafiki mọ̀ mẹ̀ta ni: Ti o ba sọ̀rọ̀ yóò parọ̀, ti o ba ṣe àdéhùn yóò yapa, ti wọn ba gbára le e yóò janba Sohihu ti Buhari 6095

Islām kọ irejẹ O wa ninu Hadiisi pe Ojise Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- kojá níbi tí òkiti óunjẹ kan wa, o wa ki ọwọ rẹ bọ inú óunjẹ naa, ni ọwọ rẹ wa tutù, o wa sọ pé: Kini eléyí, ire oluta-ounjẹ? O sọ pe: Òjó ni o pa a ire Ojise Ọlọhun, o sọ pe: I ba dára ki o jẹ ki èyí ti ojo pa yí wa lókè ki awọn èyàn lè ri i, ẹnikéni ti o ba ti wuwa irejẹ ki i se ara ijọ mi. Sohiihu Muslim: 102

Islam kọ ijàmbá àti etanjẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Èyin tí ẹ gbàgbó ní òdodo, ẹ má se jànbá (**ọran-anyàn**) Allāhu àti (**sunnah**) Òjise; ẹ má se jànbá àwọn àgbàfipamó yín, ẹ sì mọ (**ijànbá**). Al-Anfaal 27 Allah tun sọ pe: (**Àwọn ni**) àwọn t'ó n mú àdéhùn Allāhu se. Àti pé wọn kì í tú àdéhùn. Ar-Ra'd 20 Ojise Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- máa n sọ fún àwọn ọmọ ogun rẹ ti wọn ba jáde pe: Ẹ lọ jagun, ẹ o gbọdọ ji mu nínú ọrò ogun síwájú ki wọn o tó pin in, ẹ o gbọdọ jànbá àdéhùn, ẹ o gbọdọ se ẹni tí ẹ bá pa ni isekúse, ẹ o gbọdọ pa ọmọ ti ko bai tii bàlágà. Sohiihu ti Muslim 1731 Ojise Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Nkan meerin kan n be, ẹni tí wọn ba ti wà lára rẹ, o ti di munafiki ponnbele, ẹni ti iròyìn kan nínú ẹ ba ti wa lára rẹ, o ti ni iròyìn nínú iwà munafiki lára niyẹn tití yóò fi fi í sílẹ: Ti wọn ba fi ọkàn tan an yóò jànbá, ti o ba sọro yoo

---

parọ, ti o ba ẹ àdéhùn yóò yapa, ti o ba ba èyàn ja yóò pa irọ
Sohiihu ti Al-Bukhaar 34

Islam kọ keeta, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Tàbí wọn n ẹ ilara àwọn ènìyàn lóri ohun tí Allāhu fún wọn nínú oore àjùlọ Rẹ ni? Dájúdájú A fún àwọn ẹbí (**Ānábì**) 'Ibrōhīm ní Tírà àti ijìnlẹ ọye (**sunnah**). A sì fún wọn ní ijọba t'ó tóbi. An-Nisaa 54 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Ọpòlópò nínú àwọn tí A fún ní Tírà n fẹ láti da yín padà sípò kẹfèrí léyìn tí ẹ ti ní ìgbàgbọ ọdodo, ní ti kèeta láti inú ẹmí wọn, (**àti**) léyìn tí ọdodo (**Islām**) ti fojú hàn sí wọn. Nítorí náà, ẹ forìjìn wọn, kí ẹ ẹ̀sámójú kúrò fún wọn (**nípa ìnira tí wọn n fi kàn yín**) títi Allāhu yó fi mú àşẹ Rẹ wá (**láti ja wọn lógun**). Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lóri gbogbo ñhkan. Al-Baqara 109 Ojìşẹ Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Àrùn àwọn ijọ ti wọn şíwájú yín ti rìn wọ ààrin yín: Ìlara ati ikorira, oun naa si ni olufa-nkan, mi o sọ pe o maa fa orí o, şùgbón ẹsin ni o maa fa, mo fi Ẹni ti ẹmí mi n bẹ lówọ Rẹ búra, ẹ o le wọ alujanna titi ti ẹ maa fi ni ìgbàgbọ, ẹ o si nii gbagbọ títi ti ẹ o fi nífẹ́ ara yín, ẹ ki n fun yin ni iro nípa nkan ti yóò fi iyẹn rinlẹ fun yin? Ẹ maa fọn salamọ ka láàrin yin. Sunanu Tirmiziy 2510

Islam kọ ètè aburu, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Báyeṅ ni A ẹ sọ àwọn àgbà kan di ọdaràn ilú nínú ilú kòòkan, nítorí kí wọn lè máa dète níbẹ. Wọn kò sì dète sí ẹníkẹni bí kò ẹ sí ara wọn, wọn kò sì fura. An-Aam 123 Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe àwọn yehudi gbìyànjú láti pa Anọbi Isa- ki ọlẹ Ọlọhun maa ba a- wọn da ètè, Ọlọhun naa si da ètè si wọn, Ọlọhun wa ẹ àlàyé pé iya ètè aburú ko nii ko le ẹni kan lórí afi oniṣẹ aburu, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Nígbà tí **(Ànábì)** ʾĪsā fura sí àìgbàgbọ lódò wọn **(pé wọn fẹ pa ọun)**, ó sọ pé: **“Ta ni olùrànlọwọ mi sí ọdò Allāhu?”** Àwọn ọmọlẹyìn **(rẹ)** sọ pé: "Àwa ni olùrànlọwọ fún **(ẹsìn)** Allāhu. A gba Allāhu gbọ. Kí o sì jẹrìí pé dájúdájú mùsùlùmí ni wá. Olúwa wa, a gbàgbọ nínú ohun tí O sọkalẹ. A sì tẹlé Ọjísẹ. Nítorí náà, kọ wá mọ àwọn olùjẹrìí." Wọn déte, Allāhu sì déte. Allāhu sì l’óore jùlọ nínú àwọn adéte. **(Ẹ rántí)** nígbà tí Allāhu sọ pé: **“ʾĪsā, dájúdájú Mo máa gbà ọ (kúrò lọwọ wọn).1 Mo máa gbé ọ wá sókè lódò Mi. Mo sì máa fọ ọ mọ lódò àwọn t’ó ẹ̀ àì gbàgbọ.2 Mo sì máa fi àwọn t’ó tẹlé ọ borí àwọn t’ó ẹ̀ àì gbàgbọ tí tí di Ọjọ Àjínde. Lẹyìn náà, ọdò Mi ni ibùpadàsí yín. Mo sì máa ẹ̀ idájọ láààrin yín nípa ohun tí ẹ̀ yapa ẹnu sí. Aal-Imraan 52-55 Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe àwọn ijọ Anọbi Solih gbèrò láti pa a, wọn da ètè, Ọlọhun naa si da ètè si wọn, O si pa wọn run ati ijọ wọn lapapọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Wọn**

---

wí (fúnra wọn) pé: “Kí á dìjọ fí Allāhu búra pé dájúdájú a máa pa òun àti àwọn ènìyàn rẹ ní òru. Lẹyin náà, dájúdájú a máa sọ fún ẹbí rẹ pé ìparun àwọn ènìyàn rẹ kò sojú wa. Dájúdájú olódodo sì ni àwa.” Wọn déte gan-an, Àwa náà sì déte gan-an, wọn kò sì fura. Wo bí àtubòtán ète wọn ti rí. Dájúdájú A pa àwọn àti ijọ wọn run pátápátá. An-Nam'l 49-51

Islam kọ olè-jíjà, Ojişę Qlọhun- ki ike ati ọla Qlọhun máa bá a- sọ pé: Onişina ko nii maa şe şina nígbà tí ó bá n şe e ki o tun maa je onigbagbo, olè ko nii maa jalè nígbà tí ó bá n jalè ki o tún máa je onigbagbo, ọmuti naa ko nii maa je onigbagbo nígbà tí ó bá n mu ọtí lówó, şùgbón ààyè şi wa fun ẹni tí o şe àwọn nkan wonyi lati tuuba leyin ti o ba şe e tan. Şohiihu ti Buhari 6810

Islam kọ ìkojá-ààlà, Qlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Dájúdájú Allāhu n pàşę şişe déédé, şişe rere àti fífún ẹbí (**ní nńkan**). Ó sì n kọ iwà ìbàjẹ, ohun burúkú àti rúkèrúddò. Ó n şe wáásí fun yín nítorí kí ẹ lè lo ìrántí. An-Nah'l 90 Ojişę Qlọhun - ki ike ati ọla Qlọhun maa ba a - sọ pe: Dájúdájú Qlọhun ránşé si mi pe ki ẹ maa tẹrí ba fun ara yín ti ẹni kankan ko fi nii maa şe àbòsí fún ẹlòmíràn, ti ẹni kankan ko si tun nii maa şe faari si ẹlomiran Şohiihu ti Abu Daaud 4895

Islam kọ àbòsí, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Allāhu kò sì fẹràn àwọn alábòsí Aal-Imraan 57 Allah tun sọ pe: Dájúdájú àwọn alábòsí kò ní jèrè. Al-An'aam 21 Allah tun sọ pe: **(Ní ti)** àwọn alábòsí, Ó sì pèsè iyà ẹlẹta-eléro sílẹ dè wọn. Al-In'saan 31 Ojiṣe Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Àwọn mẹta kan n bẹ ti wọn ko nii da ipepe wọn padà: Aṣiwaju ti o jẹ onideede, ati alaawẹ titi yóò fi ṣinu, ati ipepe ẹni tí a ẹ àbòsí sí, torí pé ipepe rẹ wọn yóò gbe e gorí ẹsujo, wọn yoo wa ṣi àwọn ilẹkun sánmò fun un, Olúwa ti O ni agbára ti O gbọnn gbọnn yóò wa sọ pe: Mo fi agbára Mi búra, bo pẹ bo ya Maa ran ẹ lówó. Muslim ni o gbe e jáde **(2749)** ni ṣókí pèlú iyàtò díẹ, ati Tirmiziy **(2526)** pèlú iyàtò díẹ, ati Ahmad **(8043)** tiẹ si ni gbólóhùn náà. Nígbà tí Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- rán Muaz lọ si Yemen, lára nkan ti ó sọ fún un ni pé: ṣọra fun ipepe ẹni tí a ẹ àbòsí si, torí pé ko si gaga láàrin rẹ àti aarin Ọlọhun Sohiihu ti Al-Bukhaar 1496 Ojiṣe Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Ẹ tẹti ẹ gbó, ẹnikẹni ti o ba ẹ àbòsí fún ẹni tí a ẹ àdéhùn fun nínú àwọn Kèfèrí, tabi o din ẹto rẹ ku, tabi o la nkan ti ko lágbára bọ ọ lọrun, tàbí o gba nkankan lówó rẹ ti inú rẹ ko dun si, èmi **(Anọbi)** gan ni màá ba onítòhún ja ni ọjọ igbende alukiyaamọ. Sunanu Abu Daaud 3052 Islam- gégé bí iwọ naa ti ri i- o n kọ gbogbo iwà ti ko dára tàbí ibalopọ ti àbòsí.

◆ **Islām n kọ ibalopo ti owó ti èlé ba wa ninu ẹ, tabi ìnira, tabi ẹtanje, tabi àbòsí, tàbí ireje, tàbí nkan ti o ba le ẹ okunfa inira ti o maa kárí àwùjọ ati awọn ọmọ ilú ati ẹni kọọkan.**

Islām n kọ ibalopo ti owó ti èlé ba wa ninu ẹ, tabi ìnira, tabi ẹtanje, tabi àbòsí, tàbí ireje, tàbí nkan ti o ba le ẹ okunfa inira ti o maa kárí àwùjọ ati awọn ọmọ ilú ati ẹni kọọkan. A ti dárúko síwájú ni ìbèrè ipinro yii àwọn Aaya ati Hadiisi ti o n ẹ èlé ni eewo, tabi àbòsí, tabi ireje, tabi ibaje ni orile, Ọlọhun ti ọla Re ga so pe: Àwọn t'ó ní fi ìnira kan àwọn onígàgbó òdodo lókúnrin àti onígàgbó òdodo lóbínrin nípa n̄nkan tí wọn kò ẹ, dájúdájú wọn ti ru ẹrù (**ọràn**) ìparómóni àti ẹsẹ pónnbélé. Al-Ah'zaab 58 Allah ti ọla Re ga julọ tun so pe: Ẹnikéni tí ó bá ẹ işẹ rere, ó ẹ é fún ẹmí ara rẹ. Ẹnikéni tí ó bá sì ẹ aburú, ó ẹ é fún ẹmí ara rẹ. Olúwa rẹ kò sì ní ẹ àbòsí sí àwọn ẹrúsìn. Fussilat:46 O wa ninu Sunna pe: "Ojişẹ Ọlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ẹ idájó pe ki èyàn ma ẹ nkan ti o le mu ìnira wa, ki èyàn ma ẹ fi ara ni ẹni ti o ba fi ara ni èyàn pada Sunanu Abu Daaud Ojişẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - so pe: Ẹni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ojọ ìkẹyìn, ki o ma ẹ fi şuta kan

alamuleti rẹ, ẹni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ọjọ ìkẹyìn, ki o yaa maa pọn àlejò rẹ le, ẹni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ọjọ ìkẹyìn, ki o yaa maa sọ dáadáa jáde ni ẹnu tabi ki o dake. Ninu ẹgbawa miran, o wa nibẹ pe: Ki o yaa maa ẹ dáadáa si alamuleti rẹ. Sohiihu Muslim: 47 Ojiṣẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Wọn fi iyà jẹ arábìnrin kan látàrí onlongbo kan ti o ti mọ ẹwọn titi o fi kú, o si ti ara rẹ wọ iná, ko fun un ni oúnjẹ, ko si fun un ni nkan mu, o de e mọlẹ, ko si tu u silẹ ki o maa jẹ nínú kòkòrò ilẹ. Sohiihu ti Al-Bukhaar 3482 Eleyii nipa ẹni tí ó fi suta kan onlongbo, ka mai tii sọ ẹni tí o fi suta kan ọmọniyan. Lati ọdọ Ibnu Umar, o sọ pe: Ojiṣẹ Ọlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- gun minbari, o wa pe pẹlú ohun òkè lẹniti o sọ pe: Mo pe ẹyin ti ẹ gba Islām pẹlú ahọn ti ìgbàgbọ koi tii de ọkàn yin, e o gbọdò fi suta kan àwọn Musulumi, ẹ o si gbọdò bu wọn, ẹ o si gbọdò maa wa ọna lati fi àléébù wọn han, torí pé ẹni tí ó bá n wa ọna láti fi àléébù ọmọ iyá rẹ ti o jẹ Musulumi han, Ọlọhun yóò fi àléébù tiẹ náà hàn, ẹni tí Ọlọhun ba si fi àléébù rẹ hàn, yóò dójú ti i, kódà ki o wa nínú yàrá rẹ, o sọ pe: Ibnu Umar wo Kaaba ni ọjọ kan ni o wa sọ pe: O ma tobi o! ọwọ rẹ naa si tobi!, ṣùgbón onigbagbọ ni ọwọ ju ọ lọ ni odo Olohun. Tirmiziy ni o gbe e jade (2032), ati Ibnu Hibbaan (5763) Ojiṣẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Ẹnikẹni ti o ba gba Ọlọhun gbọ

ati ọjọ ìkẹyìn, ko gbọḍo fi suta kan alamuleti rẹ, ẹnikẹni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ọjọ ìkẹyìn, ki o maa pọn àlejò rẹ le, ẹnikẹni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ọjọ ìkẹyìn, ki o maa sọ dáadáa jáde lẹnu tabi ki o dake. Sohiihu ti Al-Bukhaar 6018 Lati ọḍo Abu Huraira, lati ọḍo Anọbi- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- o sọ pé: Ñjẹ ẹyin mọ tani oloṣi? Wọn sọ pé oloṣi ninu wa, ire Ọjiṣe Ọlọhun, oun naa ni ẹni tí ko ni owó ti ko si ni dúkiá. O sọ pe: "Dájúdájú oloṣi ninu ijọ mi ni ẹni tí yóò wa ni ọjọ igbende pèlú aawẹ àti irun ati saka, yóò tun wa wá pèlú pe o ti bu eléyíí, o parọ ṣina mọ eléyíí, o jẹ dukia eléyíí ni ọna aitọ, wọn yóò wa da a joko sílẹ, eleyii yóò gba ninu iṣe-rere rẹ, toun naa yóò gba ninu iṣe-rere rẹ, ti iṣe-rere ba ti wa tan síwájú ki o to san gbese gbogbo ẹṣẹ ti o wa lorum rẹ, wọn yóò mu nínú ẹṣẹ wọn, wọn yóò da a le e lórí, wọn yóò wa ju u sínú iná" Muslim ni o gbe e jade (2581), ati Tirmiziy (2418), ati Ahmad (8029), ti ẹ si ni gbólóhùn náà.

Ọjiṣe Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Ẹka igi kan n bẹ ni ojú ọna ti o n ko suta ba àwọn èyàn, arákúnrin kan si mu u kúrò lónà, o si ti ara rẹ wọ alujanna" Buhari ni o gbe e jade (652) pèlú ìtumò rẹ, ati Muslim (1914) pèlú nkan ti o jọ bẹẹ, ati Ibnu Maajah (3682), ati Ahmad (10432) ti àwọn méjèjè si ni gbólóhùn náà, mí mú suta kuro lona maa n mu èyàn wọ

---

alujanna, kini o wa lérò pe o maa şelè si ẹni tí n fi suta kan àwọn èyàn, ti o si n ba ayé wọn jẹ

◆ **Islām wa lati wa da aabo bo làákàyè ati lati şe gbogbo nkan ti o ba le ba a jẹ ni eewo gégé bí mímu ọtí, o pàtàkì làákàyè, o şe e ni okunfa lila nkan ọni lẹrun, o si la a kúrò nibi àjàgà itankitan ati iborisa. Ko si si awon àşírí ikọko kankan ninu Islām, bẹẹ si ni ko si awon idajo kankan ti o wa fun awon ipò kan nikan ti ko kan òmíràn, gbogbo awon idájọ re ati òfin re pátá ni o ba làákàyè ti o ni alaafia mu, o si wa ni ibamu si nkan ti déédéé ati oğbon n tọka si.**

Islam wa pèlú dídá ààbò bo làákàyè, o si pàtàkì re, Ọlọhun ti ọla Re ga so pe: Dájúdájú ìgbórò, ìríran àti ọkàn; ikòòkan iwònyen ni A óò bèèrè nípa re. Al-Isroo 36 Dandan ni fun omọniyan ki o dáàbò bo làákàyè re, torí ẹ ni Islām şe şe ọtí àti oogun olóró ni eewo, mo si ti so nípa şíşe ọtí ni eewo ni ipinro ti nómbà re jẹ (34), ti ọpọlọpọ nínú awon aaya Kuraani si maa n parí pèlú gbólóhùn Ọlọhun ti ọla Re ga pe: nítorí kí ẹ lè şe

làákàyè Al-Baqara 242 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Ìṣẹmí ayé kò sì jẹ kiní kan bí kò ẹ eré àti ìranù. Ogbà Ìkẹyìn sì lóore jùlọ fún àwọn t'ó n bẹrù (**Allāhu**). Ẹ́ ẹ̀ ọ̀ ẹ̀ ẹ̀ làákàyè ni? Al-An'aam 32 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Dájúdájú Àwa sò ọ kalẹ ní n̄nkan kíké ní èdè Lárúbáwá nítorí kí ẹ̀ lè ẹ̀ làákàyè. Yuusuf: 2 Ọlọhun ti ọla Rẹ ga wa Ẹ̀làyé pe imona ati oḡbọn, ko si ẹni ti yóò ẹ̀ àn̄fààní latara méjèjèjì ju àwọn oni làákàyè lọ, àwọn naa si ni àwọn ọlọgbón, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ó n fún ẹni tí Ó bá fẹ ní òye ìjìnlẹ̀. Ẹni tí A bá sì fún ní òye ìjìnlẹ̀, A kúkú ti fún un ní oore púpọ̀. Ẹni kan kò ní lo ìrántí àfi àwọn onílàákàyè. Al-Baqara: 269

Fun ìdí eyi ni Islam ẹ̀ ẹ̀ làákàyè ni okùnfà lila nkan bọni ọrun, Ojìṣẹ Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Wọn ti gbe kálámù sókè nibi nkan méta kan: Ẹni ti o n sun tí tí yóò fi jí, ati ọmọkekere titi yóò fi bàlágà, ati weere titi yóò fi ni làákàyè" Buhari gbe e jade ẹniti o ti parẹ ninu awọn ti wọn gba a wa pẹ̀lú gbólóhùn amọdaju síwájú hadiisi (**5269**) pẹ̀lú nkan ti o jọ bẹ̀. Abu Daaud gbe e jade lai pa ẹni kankan rẹ ninu awọn ti wọn gba a wa (**4402**), tiẹ si ni gbólóhùn naa, ati Tirmiziy (**1423**), ati An-Nasaa'i ninu (**As-Sunanul Kubro**) (**7346**), ati Ahmad (**956**) pẹ̀lú iyàtò díè, ati Ibnu Maajah (**2042**) ni ẹ́kí O la a kúrò nibi àjàgà itankitan ati ibọrisa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ

nipa işesi àwọn ijọ bi wọn şe dirọ mọ àwọn itankitan, ati bi wọn şe kọ òdodo ti o wa lati ọdọ Ọlọhun: Bákan náà, Àwa kò rán olùkìlò kan sí ìlú kan şíwájú rẹ, àyàfi kí àwọn onígbedemuke ìlú náà wí pé: "Dájúdájú àwa bá àwọn bàbá wa lóri èsìn kan. Dájúdájú àwa sì ni olùtèlé wọn lóri orípa wọn." Az-Zukhruf: 23 Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ nípa Anọbi Ibrahim- ki ọlẹ Ọlọhun maa ba a- wipe o sọ fun àwọn ijọ rẹ pe: Kí ni àwọn ère wònyí tí è ní dúrò tì lórùn şe jẹ ná?" Wọn wí pé: **"A bá àwọn bàbá wa tí wọn ní jòsìn fún wọn ni."** Al-Anbiyaa 52-53 Islam wa, o si pa àwọn èyàn láşe pe ki wọn fi jijosin fun àwọn ooşa silẹ, ki wọn si bọpa-bọşe kuro nibi awọn itankitan ti wọn jogún lati ọdọ àwọn bàbá wọn ati awọn baba-baba wọn, ki wọn si tẹle ojú ọna àwọn Ojiseş **(ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá wọn).**

Àwọn àşírí ikọkọ kankan ko si nínú Islām, bẹẹ si ni ko si awọn idajọ ti o wa fun eeyan ti won wa ni ipò kan nìkan ti ko kan òmíràn ninu ẹ Wọn bi Aliy ọmọ Abu Toolib- ki Ọlọhun yónú si i- léèrè, oun si ni ọmọ ọmọ-iyá baba Anọbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- o si tun jẹ ọkọ ọmọ rẹ, wọn bi i léèrè pé: Njẹ Ojiseş Ọlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- da yin sa leşa pèlú nkankan bi? O sọ pé: Ko da wa sa leşa pèlú nkankan ti ko wa kan gbogbo àwọn èyàn pátápátá àyàfi nkan ti n bẹ ninu apo idà mi yíí, o sọ pe: O ba mu iwé kan jáde ti wọn kọ sínú rẹ

---

pé: Ọlọhun ẹẹ ibi le ẹni ti o ba du nkan fun nkan ti o yatọ si Ọlọhun, Ọlọhun tun ẹẹ ibi le ẹni tí o ba paarọ àmì àlà ilẹ̀, Ọlọhun tun ẹẹ ibi le ẹni tí ó bá ẹẹ ibi le bàbá rẹ̀, Ọlọhun tun ẹẹ ibi le ẹni tí o ba n dáàbò bo ọ̀daràn" Sohiihu Muslim: 1978 Gbogbo àwọn ìdájọ́ Islām ati òfin rẹ̀ pátá ni o ba làákàyè ti o ni alaafia mu, o si wa ni ibamu si nkan ti déédéé ati oḡbọ́n n tọka si.

◆ **Àwọn ẹ̀sìn irọ̀, ti àwọn ti wọ̀n n ẹ̀ e ko ba ni agbọye àwọn àtakò ti o wa ninu ẹ̀, ati awọ̀n nkan ti o tako làákàyè, àwọn àlùfáà ẹ̀sìn naa yoo jẹ ki awọ̀n olutẹle wọ̀n lérò pe ẹ̀sin ju làákàyè lọ ni, ati pe ko si igbalaaye fun làákàyè lati gbọ ẹ̀sin ye. Àmọ́ Islām ka ẹ̀sin kun imọlẹ̀ ti o maa tan si ojú ọ̀na fun làákàyè, ti àwọn ti wọ̀n n ẹ̀ ẹ̀sin irọ̀ n fẹ ki awọ̀n èyàn pa làákàyè ti ki wọ̀n si maa tẹle àwọn, ti Islām si n fẹ ki oḡmọ̀niyan ta làákàyè rẹ̀ ji lati mọ̀ pátó bi àwọn ọ̀rọ̀ ẹ̀ jẹ gan.**

Àwọn ẹ̀sìn irọ̀, ti àwọn ti wọ̀n n ẹ̀ e ko ba ni agbọye àwọn àtakò ti o wa ninu ẹ̀, ati awọ̀n nkan ti o tako làákàyè, àwọn

àlùfàà èsìn naa yoo jẹ ki awọn olutele wọn lérò pe esin ju làákàyè lọ, ati pe ko si igbalaaye fun làákàyè lati gbọ esin ye. Àmọ Islām ka esin kun imọlẹ ti o maa tan si ojú ọna fun làákàyè, ti àwọn ti wọn n ẹ esin iro n fẹ ki awọn èyàn pa làákàyè ti ki wọn si maa tele àwọn, ti Islām si n fẹ ki ọmọniyan ta làákàyè rẹ ji lati ronú jinlẹ, ati lati mọ pátó bi àwọn ọrò ẹ jẹ gan. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Báyan sìn ni A ẹ fi imísí ránşé sí ọ nínú àşş Wa. Ìwọ kò mọ kí ni Tírà àti ìgbàgbọ òdodo tẹlẹ (**şíwájú imísí náà**),1 şùgbón A ẹ imísí náà ní imólẹ kan tí À n fi ẹ imònà fún ẹnì tí A bá fẹ nínú àwọn ẹrúşìn Wa. Dájúdájú ìwọ n pèpè sí ọnà tààrà (**'Islām**). As-Shuura: 52 Imisi ti Ọlọhun ko àwọn ẹri sínú, ti àwọn ẹri naa yóò maa tọ làákàyè ti o ni alaafia sọna lọ sibi ododo to n wa lati mọ ati lati gba a gbọ. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Ẹyin èniyàn, dájúdájú ẹrí ọrò ti dé ba yín láti ọdò Olúwa yín. A sì tún sọ imólẹ t'ó yanjú kalẹ fun yín. An-Nisaa: 174 Ọlọhun ti ọla Rẹ ga n fẹ ki ọmọniyan maa şemi nínú imọlẹ imona ati imò ati òdodo, ti àwọn ẹşu si n fẹ ki ọmọniyan maa wa nínú okunkun kèfèrí ati aimọkan ati anu, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Allāhu ni Alárànşè àwọn t'ó gbàgbọ ní òdodo. Ó n mú wọn jáde kúrò nínú àwọn òkùnkùn wá sínú imólẹ. Àwọn t'ó sù şàì gbàgbọ, àwọn ọrìşà ni aláfẹyìntì wọn. Àwọn ọrìşà n mú wọn jáde kúrò nínú imólẹ wá sínú àwọn òkùnkùn. Al-Baqara: 257

◆ Islam n babara imọ ti o ba ni alaafia, o si n ẹni ni ojúkòkòrò lati maa ẹ iwadi ti imọ ti ko nii si ife-inu ninu ẹ, o si tun n pepe si wiwoye ati rí ronú nipa ara wa ati nipa ayé ni àyíká wa, àwọn àbájáde iwádíí imọ ti o ba si ni àlàáfíà ko le tako Islam.

Islam n babara imọ ti o ba ni àlàáfíà, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Allāhu yóò ẹ̀gbéga àwọn ipò fún àwọn t’ó gbàgbó ní òdodo àti àwọn tí A fún ní imọ nínú yín. Allāhu sì ni Alámòtán nípa ohun tí ẹ ní ẹ níşé. **(Suratul Mujaadalah :11)** Ọlọhun so ijeri àwọn onimimọ papọ mọ ijeri Rẹ ati ijeri àwọn Malaika lori nkan ti a n jeri si ti o tobi ju Allāhu jẹrìí pé dájúdájú kò sí ọlọhun kan tí ijósìn tọ sí àfi Ọun. Àwọn molāika àti onímò ẹ̀sìn **(tún jẹrìí bẹ̀ẹ̀.)**, Allāhu ni Onídéédé. Kò sí ọlọhun kan tí ijósìn tọ sí àfi Ọun, Alágbára, Ọlógbón. Aal Im’raan/18 Eleyii n şàlàyé ipò ti àwọn onimimọ wa nínú Islām, Ọlọhun ko si pa Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- láşẹ lati wa alekun nkankan tayọ imọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Kí o sì sọ pé: **“Olúwa mi, şalékún imọ fún mi.”** Too'haa: 114 Ojışẹ Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: **“Eniti o ba tọ oju ona kan**

leniti o n wa imo ni ibe, Olohun a ro ona kan fun un losi AL-Jannah, ati pe awon Malaika yoo maa tẹ awon iyẹ won sile ni eniti n yonu si ẹni ti o n wa imọ, atipe dajudaju ẹni tí ó n wá ìmọ, gbogbo nkan ti n be ni sanmo ati ile ni yoo maa toro aforijin fun un titi de ori awon eja ti n be ninu omi, ati pe dajudaju ola ti n be fun onimimo lori olusin Olohun da gegebi ola ti n be fun osupa lori awon irawo yoku. Dajudaju awon onimimọ ni won jogun awon Anḡbi, awon Anḡbi o si fi diinar pelu dirham sile lati jogún, nkan ti won fi sile naa ni imo, eniti o ba gba a mu, onitoun ti di ipin ti o pe mu”. Abu Da’ud ni o gbe e jade (3641), ati Tirmidhiy (2682), ati Ibn Maajah (223) ati pe gbolohun yii tie ni, ati Ahmad (21715).

Islaam nse wa ni ojukokoro lori sise iwadi ti o je ti mimo eleyi ti o bora kuro nibi ìfẹ-inu, ti o si n pepe lọ sibi iwoyesi ati rironu nipa emi wa, ati nipa agbaye ti o yi wa ka. Olohun ti ola Re ga so pe: A óò máa fi àwọn àmì Wa hàn wọn nínú òfurufú àti nínú ẹmí ara wọn tí tí ó máa fi hàn kedere sí wọn pé dájúdájú al-Kur’ān ni òdodo. Njẹ Olúwa rẹ kò tó kí ó jẹ pé dájúdájú Òun ni Arínú-róde lórí gbogbo ñhkan? Suuratu Fussilat: 53. Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Şé wọn kò wo ìjọba àwọn sánmọ àti ilẹ pèlú gbogbo ñhkan tí Allāhu dá? Àmọ sá ó lè jẹ pé Àkókò ikú wọn ti súnmọ. Nígbà náà, ọrọ wo ni wọn yóò gbàgbọ lẹyìn rẹ?

Suuratul Ah'roof: 185. Allah ti ọla Re ga julọ tun sọ pe: **Şé wọn kò rìn kiri lórí ilẹ kí wọn wo bí ìkángun àwọn t'ó síwájú wọn ẹe rí? Wọn ní agbára jù wọn lọ. Wọn fi ilẹ dákó. Wọn sì lo ilẹ fún ohun tí ó pò ju bí (àwọn ará Mọkkah) ẹe lò ó. Àwọn Òjísẹ wọn sì mú àwọn ẹrì t'ó yanjú wá bá wọn. Nítorí náà, Allāhu kò şàbòsí sí wọn, şugbọn ẹmí ara wọn ni wọn n şàbòsí sí. Suuratur Ruum: 9.**

Atipe awon abajade (**esi**) ti o je ti mimo ti o si ni alaafia ko le wa ni itako pelu Islaam. Ati pe a maa so apejuwe kan ti Al-Qur'aan ti se awon alaye ijinle nipa re siwaju nkan ti o le ni ẹgbẹrún kan ati ọgọrún-ún meerin odun, ti imo ijinle ode-oni şẹşẹ fi idi re mule ni igbehin-gbehin; awon abajade imo wa wa ni ibamu si nkan ti o wa ninu Al-Qur'aa ti o tobi julo, oun naa ni siseda ọlẹ-inu si inu ikun iya re. Olohun ti ola Re ga so pe: **Dájúdájú A ti ẹe ẹdá ẹniyàn láti inú ohun tí A mọ jáde láti inú erùpẹ amò. Léyìn náà, A ẹe é ní àtò sínú àyè ààbò (iyẹn, ilé-omọ).** Léyìn náà, A sọ àtò di ẹjẹ dídì. Léyìn náà, A sọ ẹjẹ dídì di bááşí ẹran. Léyìn náà, A sọ bááşí ẹran di eegun. Léyìn náà, A fi ẹran bo eegun. Léyìn náà, A sọ ọ di ẹdá miíràn.¹ Nítorí náà, ìbùkún ni fún Allāhu, Ẹni t'Ó dára jùlọ nínú àwọn ẹlédàà (**oníşẹ-onà**).² Suuratul Muh'minuun: 12-14.

◆ Ati pe Olohun ko nii gba ise, Ko si ni se esan le e lori ni ojo ikehin ayaafi ti o ba wa lati odo eniti o ni igbagbo pelu Olohun ti o si tun tele ase Re, ti o si tun gba awon ojise Re – ki ike ati ola maa ba won – ni ododo, ati pe Olohun ko nii gba ninu awon ijosi ayaafi èyí ti O ba se e lofin, nitori naa bawo wa ni omoniyan o se maa se aigbagbo pelu Olohun ti yoo wa maa reti ki o san an ni esan? Ati pe Olohun ko nii gba igbagbo enikenin ninu awon eeyan ayaafi ti o ba ni igbagbo si awon Anṣibi- ki ola o maa ba gbogbo won lapapo- ti o si tun ni igbagbo si jije ojise Muhammad (ki ike ati ola Olohun maa ba a).

Ati pe Olohun ko nii gba ise, Ko si ni se esan le e lori ni ojo ikehin ayaafi ti o ba wa lati odo eniti o ni igbagbo si Olohun ti o si tun tele ase Re, ti o si tun gba awon ojise Re – ki ike ati ola maa ba won – ni ododo. Olohun ti ola Re ga so pe: Èni tí ó bá ń gbèrò (**oore**) ayé yìí (**nìkan**), A máa taari ohun tí A bá fẹ́ sí i nínú rẹ̀ ní kíákíá fún ẹ̀ni tí A bá fẹ́. Lẹ̀yìn nàà, A máa ẹ̀ iná Jahanamọ̀

fún un; ó máa wọ inú rẹ ní ẹni yẹpẹrẹ, ẹni ẹkò. Ẹni tí ó bá sì gbèrò (**oore**) ọrun, tí ó sì ẹ ẹrẹ rẹ, ó sì jẹ onígbàgbọ ọdodo, àwọn wònyẹn, ẹrẹ wọn máa jẹ àtẹwógbà (**pèlú ẹsan rere**). Suuratul Is'raai: 18-19. Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Nítorí náà, ẹnikẹni tí ó bá ẹ nínú àwọn ẹrẹ rere, tí ó sì jẹ onígbàgbọ ọdodo, kò sí kíkò fún ẹrẹ rẹ. Àti pé dájúdájú Àwa máa ẹ àkọsilẹ rẹ fún un. Suurtul Anbiyaah: 94. Ati pe Olohun ko nii gba ninu awon ijosi ayaafi eyi ti O ba se e lofin. Olohun ti ola Re ga so pe: Nítorí náà, ẹnikẹni tí ó bá n retí ìpàdé Olúwa rẹ, kí ó ẹ ẹrẹ rere. Kò sì gbọdò fi ẹni kan kan ẹ akegbé níbi jíjòsìn fún Olúwa rẹ.” Al-Kahf 110 O wa salaye wipe dajudaju ise ko nii je ise daadaa ayaafi ki o je lati inu nkan ti Olohun se ni ofin, ti eniti ti o ni i si fi imokanga fun Olohun ninu ẹrẹ rẹ, ti o si tun ni igbagbo pelu Olohun ti o si gba awon Anọbi Re ni ododo ati awon Ojise Re – ki ola o maa ba won – amo eniti ise re ba yato si iyen, Olohun ti ola Re ga ti so pe: Àti pé A máa wá síbi ohun tí wọn ẹ níşẹ, A sì máa sọ ọ di eruku àfédànù. Suuratul Fur'qaan: 23. Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Àwọn ojú kan yòò wálẹ (**ní ti iyẹpẹrẹ**) ní ojọ yẹn. Oníşẹ àşekúdírógbó (**ni wọn nílẹ ayé**). (3) Wọn máa wọ inú Iná t'ó gbóná janjan (**ní ọrun**). (4) Suuratul Gooshiyah: 2-4. Awon oju yii yoo wale (**ni ti iyepere**) yoo si se asekudorogbo ise, amo latari wipe o n sise pelu nkan ti o yato si

imona lati odo Olohun; Olohun se ina ni ibuseri si re; nitoripe wọn ko se ise pelu nkan ti o yato si nkan ti Olohun se ni ofin nikan, bi ko se wipe won tun josin pelu awon ijodin burúkú, wọn si tun tẹle awon olori anu awon ti won n da adadaale awon esin buruku fun won. Nitori naa, ise daadaa eleyi ti yoo je atewogba ni odo Olohun naa ni eleyi ti o se deede pelu nkan ti Ojise – ki ike ati ola Olohun maa ba a – mu wa. Ati pe bawo ni omoniyani o se maa se aigbagbo si Olohun, ti yoo si maa reti ki O sesan fun un.

Ati pe Olohun ko nii gba igbagbo enikenin ninu awon eeyan ayaafi ti o ba ni igbagbo si awon Anabi – ki ola o maa ba gbogbo won lapapo – ti o si tun ni igbagbo si jije ojise Muhammad – ki ike ati ola Olohun maa ba a - a si ti so awon eri kan síwájú lori iyen ni ipinro ogun (20). Olohun ti ola Re ga tun so pe: **Òjísẹ náà (sollālāhu 'alayhi wa sallam)** gbàgbò nínú ohun tí wón sòkalẹ fún un láti ọdọ Olúwa rẹ. Àwọn onígbàgbò ọdodo náà (**gbàgbò nínú rẹ**). Ènì kòòkan (**wón**) gbàgbò nínú Allāhu, àwọn mọlāika Rẹ, àwọn Tírà Rẹ àti àwọn Òjísẹ Rẹ. A kò ya ènì kan sọtò nínú àwọn Òjísẹ Rẹ. Wón sì sọ pé: **“A gbọ (àṣẹ), a sì tẹlé (àṣẹ). À n tọrọ àforijìn Rẹ, Olúwa wa. Ọdọ Rẹ sì ni àbò ẹdá.”** Suuratul Baqara: 285 Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: **Ẹyin tí ẹ gbàgbò ní ọdodo, ẹ gbàgbò dáadáa nínú Allāhu àti Òjísẹ Rẹ, àti Tírà tí**

(Allāhu) sòkalè fún Òjìsé Rẹ̀, àti Tírà tí Ó sòkalè síwájú. Ẹnikéni tí ó bá ẹ̀sàì gbàgbọ̀ nínú Allāhu, àwọn mọ̀lāika Rẹ̀, àwọn Tírà Rẹ̀, àwọn Òjìsé Rẹ̀ àti Ojọ̀ lẹ́kẹ̀yìn, dájúdájú ó ti ẹ̀sàì ní ẹ̀sàì t'ó jìnnà tefétefé. Suuratun-Nisai: 136. Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe: **(Ẹ̀ rántí)** nígbà tí Allāhu gba àdéhùn lówó àwọn Ànábì pé: **“(Ẹ̀ lo) èyí tí Mo bá fun yín nínú Tírà àti ijìnlẹ̀ ọ̀ye (ìyẹn, sunnah ẹ̀ni kòòkan wọ̀n). Lẹ̀yìn náà, Òjìsé kan (ìyẹn, Ànábì Muhammad s.a.w.) yóò dé ba yín; ó máa fi èyí t'ó jẹ̀ ọ̀dodo rinlẹ̀ nípa èyí t'ó wà pẹ̀lú yín. Nítorí náà, ẹ̀ gbọ̀dò gbà á gbọ̀, ẹ̀ sì gbọ̀dò ràn án lówó.”** (Allāhu) sọ pé: **“Njẹ̀ ẹ̀ gbà? Ẹ̀ ẹ̀ sì máa lo àdéhùn Mi yìí?”** Wọ̀n sọ pé: **“A gbà.”** (Allāhu) sọ pé: **“Nítorí náà, ẹ̀ jẹ́rì sí (àdéhùn náà). Èmi n ẹ̀ pẹ̀lú yín nínú àwọn Olùjẹ́rìí.”** Aal Im'raan/81

◆ **Dajudaju afojusun gbogbo ise ti o je titi Olohun ni pe: ki esin ododo o mu omoniyani ga, yoo wa je eru kan ti o mo esin kanga fun Olohun Oba gbogbo agbanla-aye, yoo si tun tu u sile kuro ni jije eru fun omoniyani tabi ohun elo tabi itankitan. Nitori naa, Esin Islaam - gegebi iwo naa se ri i - kii se afomo awon eeyan,**

---

ko si ki n gbe won tayo ipo won, ko si ki n so won di oluwa ati olujosin fun.

Dajudaju afojusun gbogbo ìránṣẹ́ ti o je titi Olohun ni pe: ki ẹsin ododo o mu omoniyán ga, yóò wa jẹ eru kan ti o mo esin kanga fun Olohun Oba gbogbo agbanla-aye, yoo si tun tu u sile kuro ni jije eru fun omoniyán tabi ohun elo tabi itankitan. Ojise Olohun - ki ike ati ola Olohun maa ba a- so pe: **“Èru owo diinar ati owo dirham, ati aso qoteefah pelu aso khomiisọ ti parun, ti won ba fun un yoo yonu, ti won ko ba fun un ko nii yonu”** Sohiihu ti Al-Bukhaar 6435 Nitori naa, omoniyán ti o pe ko nii je eniti yoo maa teriba fun nkankan ayaafi Alloohu. Owo ko si nii so o di eru tabi iyi tabi ipo tabi idile. O si n be ninu itan yii ohun ti yoo maa ẹ afihan fun oluka, nkan ti awon eeyan wa lori re siwaju riran ojise, ati bi won se di leyin re **(riran ojise niṣẹ)**.

Nigbati awon Musulumi akoko se Hijira lo si ilu Abasha, ti oba Abasha ni igba naa loun - An-Najaashi - si bi won leere, ti o si so fun won pe: **“Esin wo ni yii, ti o se wipe e yapa awon ijo yin ninu re, ti e ko si darapo mo esin mi tabi esin okan ninu awon ijo yii? Jahfar omo Abi Toolib so fun un pe: Ire oba! Awa je ijo kan ti o je alaimokan, a maa n sin awon orisa, a si maa n je okunbete, a maa n se awon ibaje, a si tun maa n ja okun**

---

ebi, a si tun maa n se aburu si alabagbe, alagbara inu wa maa n je ole. Ori iyen ni a si wa titi ti Olohun fi ran Ojise kan si wa laarin wa, a mo iran re, ati ododo re, ati afokantan re, ati kiko ara ro kuro nibi nkan ti ko leto. O wa pe wa lo si odo Olohun ki a le mu Un ni okan soso, ki a si maa josin fun Un, ki a si tun bora kuro nibi nkan ti awa ati awon baba wa n josin fun ninu awon nkan ti o yato si I (Olohun) ninu okuta, ati awon orisa. O si pa wa lase pelu imaa so ododo, ati imaa pe afunso (Amanah), ati imaa da ebi po, ati imaa se daadaa si alabagbe, ati jijawo kuro nibi awon nkan eewo ati tita awon eje sile, o si ko fun wa kuro nibi awon ibaje, ati oro eke ati imaa je owo omo-orukan ati imaa pa iro agbere mo awon obinrin ti won ko ara won ni ijanu. O si tun pa wa lase ki a maa sin Olohun ni Oun nikan, ki a si ma mu nkankan mo Oun ni orogun. O si tun pa wa lase pelu Irun kiki ati Zakah yiyo ati Aawe gbigba. O so pe: o wa ka awon alamori Esin Islam fun un". A si gba a ni ododo, a si ni igbagbo pelu re, a si tun tele e pelu nkan ti o mu wa, a si tun sin Olohun ni Oun nikan ti a ko si mu nkankan mo On ni orogun, a si se nkan ti o se ni eewo lewa lori ni eewo, a si gba nkan ti o se leto fun wa ni eto". Imam Ahmad lo gbe e jade (1740) pelu iyato die, ati Abu Naheem ninu tira re ((IL'YATUL AOLIYAA))(1/115) ni nkan ti o se ni soki. Esin Islaam - gegebi

iwo naa se ri i - kll se afomo awon eeyan, ko si ki n gbe won tayo ipo won, ko si ki n so won di oluwa ati eni ti a maa josin fun. Olohun Oba ti o la Re ga so pe: So pe: **“Ẹyin ahlu-I-kitāb, ẹ wá síbi ọrò kan t’ó dọgba láààrin àwa àti ẹyin, pé a ò ní jòsìn fún ẹnì kan àfi Allāhu. A ò sì ní fi kiní kan wá akegbé fún Un. Àti pé apá kan wa kò ní sọ apá kan di olúwa lẹyin Allāhu.”** Tí wón bá sì gbúnrí, ẹ so pe: **“Ẹ jẹrìí pé dájúdájú mùsùlùmí ni àwa.”** Aal Im’raan/64 Allah ti o la Re ga julọ tun so pe: **(Ànábì kan)** kò sì ní pa yín ní àṣẹ pé kí ẹ so àwọn molāika àti àwọn Ànábì di olúwa. Šé ó máa pa yín ní àṣẹ ṣíṣe àìgbàgbọ lẹyin tí ẹ ti jẹ mùsùlùmí ni? Suuratu Al-Imraan: 80 Ojise Olohun - ki ike ati o la Olohun maa ba a - so pe: **“E maa se yin mi ni ayinju gegebi awon Nasoorah se yin Omo Maryam ni ayinju, dajudaju emi o eru Re (Olohun) ni mi; nitori naa e so pe: Ẹrú Olohun ati Ojise Re”**. Sọhiihu ti Buhari 3445

◆ **Olohun Oba se tituuba ni ofin, oun naa si ni: Pipada omoniyani si odo Oluwa re, ati gbigbe ese ju sile, ati pe Islaam maa n pa nkan ti o ba saaju re re ninu awon eṣe. Ati pe tituuba naa maa npa nkan ti o ba ti saaju re re ninu awon eṣe. Nitori naa,**

---

omoniyan o bukaata si ki o maa jewo awon asise re ni iwaju awon eeyan abara.

Olohun Oba se tituuba ni ofin, oun naa si ni: Pipada omoniyan si odo Oluwa re, ati gbigbe ese ju sile, Olohun ti ola Re ga so pe: Kí gbogbo yín sì ronú pìwàdà sòdò Allāhu, èyin onígbagbó òdodo nítorí kí ẹ̀ lè jèrè. {suratul Nuur: 31.} Allah ti ọla Re ga julọ tun sọ pe: Şé wọn kò mò pé dájúdájú Allāhu Òun l'Ó n gba ìronúpìwàdà lówó àwọn ẹ̀rúsìn Rẹ̀, Ó sì n gba àwọn ọ̀rẹ̀, àti pé dájúdájú Allāhu, Òun ni Olùgba-ìronúpìwàdà, Àşàkẹ̀-òrun? Suuratut Taobah: 104. Allah ti ọla Re ga julọ tun sọ pe: Òun ni Ẹ̀ni t'Ó n gba ìronúpìwàdà àwọn ẹ̀rúsìn Rẹ̀. Ó n şe àmójúkúrò níbi àwọn àşìşe. Ó sì mọ̀ ohun tí ẹ̀ n şe níşé. Suuratush Shuuroh: 25. Ojişe Ọlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Inu Olohun maa n dun gidi gan si tituuba (**ironu piwada**) ẹru Re ti o je Mu'mini ju didunu arakunrin kan lo, ti arákùnrin naa wa ni inu asale ti o tun je aaye iparun, ti nkan ogun re si wa pelu re, ti jije ati mimu re naa tun wa lori re, ni o ba sun lo, o si taji pada, nkan ogun re si ti lo, o wa bare si ni wa a titi ti òùngbẹ̀ fi n gbe e. Leyin naa ni o wa so pe: Maa pada si aaye mi eleyi ti mo wa tele, maa wa sun titi ti maa fi ku, o wa gbe ori re le apa re ki o le ba ku, ni o ba taji, nkan ogun si ti wa

---

ni odo re, ti ipese, jije ati mimu re si wa lori re. Inu Olohun maa n dun gidi gan si tituuba (**rironu piwada**) eru Re ti o je Mu'mini ju bi inu eni yii se dun si riri ti o ri nkan ogun ati ipese re lo".
Sohiihu Muslim: 2744

Ati pe Islaam maa n pa nkan ti o ba saaju re re ninu awon ese. Ati pe tituuba naa maa n pa nkan ti o ba ti saaju re re ninu awon ese, Olohun ti ola Re ga so pe: *Sọ fún àwọn t'ó Ẹ̀àì gbàgbọ́ pé tí wọ̀n bá jáwọ́ (**nínú àìgbàgbọ́**), A máa Ẹ̀àforìjìn ohun t'ó tí ré kojá fún wọ̀n. Tí wọ̀n bá tún padà (**síbẹ̀, àpẹ̀júwe**) ìparun àwọn ẹ̀ni àkókó kúkú tí ré kojá (**ní ìkìlò fún wọ̀n**). Suuratul Anfaal: 38. Olohun si tun pe awon Nasoorah si tituuba (**rironu piwada**), Oba ti ipo Re gbongbon so pe: Nítorí náà, Ẹ̀é wọ̀n kò ní ronú pìwàdà sọ̀dò Allāhu, kí wọ̀n sì tọ̀rọ̀ àforìjìn lódò Rẹ̀? Allāhu sì ni Aláforìjìn, Àṣàkẹ̀-òrun. Suuratul Maaidah: 74. Olohun si tun se gbogbo awon oluyapa ati awon elese ni ojukokoro si tituuba (**rironu piwada**), Oba ti ola Re ga so pe: *Sọ pé: "Èyin ẹ̀rúsin Mi, tí ẹ̀ ti dẹ̀ṣẹ̀ púpọ̀ sí ẹ̀mí ara yín lórùn, ẹ̀ má Ẹ̀ sọ̀rẹ̀tí nù nípa ìkẹ̀ Allāhu. Dájúdájú Allāhu l'Ó n Ẹ̀àforìjìn gbogbo ẹ̀ṣẹ̀ pátápátá. Dájúdájú Allāhu, Òun ni Aláforìjìn, Àṣàkẹ̀-òrun. Suuratuz Zumar: 53. Nigbati Amru Bn Al-Aas pinu lati gba Islaam, o paya wipe won o ni fi ori awon ese re ti o ti se siwaju Islaam jin in. Amru so leniti o n gba egbawa nkan ti o Ẹ̀lẹ̀ yii**

---

wa: Nigbati Olohun- Oba ti O biyi ti O gbonngbon- fi Islaam si mi ni okan, o so pe: Mo wa ba Anabi- ki ike ati ola Olohun maa ba a- lati gbe àdéhùn fun un, nigba naa ni o wa tẹ ọwọ re si mi, mo wa so pe: Mi o ni se adehun fun o ire ojise Olohun titi ti wa fi fi ori ese mi ti o ti saaju jin mi, o so pe: Ojise Olohun- ki ike ati ola Olohun maa ba a- wa so fun mi pe, ire Am’ru, se oo mo wipe hijira maa n pa awon ese ti o saaju re re ni, ire Am’ru, se oo mo wipe Islaam maa n pa awon ese ti o saaju re re ni?. Muslim lo gbe e jade (121) ni nkan ti o gun bi iru eleyii, ati Ahmad (17827) atipe gbolohun yii ti e ni.

◆ **Nitori naa, ninu Esin Islaam, asopo laarin omoniyani ati Olohun maa n wa taara ni, nitori naa, oo bukaata si enikankan lati je alagata laarin iwo ati Olohun. Esin Islaam si tun wa ko ki a so awon abara di olujosin fun tabi akegbe fun Olohun nibi jije Oluwa Re ati nibi lileto si ijiosin Re.**

Ninu Esin Islaam, omoniyani ko bukaata si ki o maa jewo awon ese re ni iwaju awon eeyan, ati pe ninu esin Islaam asopo laarin eeyan ati Olohun maa n wa taara ni, nitori naa, oo bukaata si enikankan lati je alagata laarin iwo ati Olohun,

gegebi o se rekoja ni ipinro **(36)**. Dajudaju Olohun ti ola Re ga pe gbogbo eeyan lo sibi tituuba **(ironu piwada)** ati siseri pada si odo Re, Oun naa bakanna ni O tun ko fun won kuro nibi ki won mu awon Anabi tabi awon Malaaika ni alagata laarin Re ati awon eru Re. Nitori naa, Oba ti ola Re ga so pe: **(Ànábì kan)** kò sì ní pa yín ní àṣẹ pé kí ẹ sọ àwọn mọlāika àti àwọn Ànábì di olúwa. **Şé ó máa pa yín ní àṣẹ ṣíṣe àìgbàgbọ̀ lẹ̀yìn tí ẹ ti jé mùsùlùmí ni?** Suuratu Al-Imraan: 80 Esin Islaam - gegebi o se ri i - si tun wa kọ ki a so awon abara di olujosin fun tabi akẹgbẹ fun Olohun nibi jije Oluwa Re ati nibi lileto si ijosin Re. Olohun ti ola Re so nipa awon Nasoorah pe: **Wọ̀n mú àwọn àlùfáà wọ̀n (nínú yẹhudi) àti àwọn àlùfáà wọ̀n (nínú nasara) ní olúwa lẹ̀yìn Allāhu. (Wọ̀n tún mú) Mọsīh ọmọ Mọryam (ní olúwa lẹ̀yìn Allāhu).** Bẹẹ̀ sì ni A ọ̀ pa wọ̀n láṣẹ kan tayọ jíjọ̀sìn fún Ọlọhun, Ọkan soṣo. Kò sí ọlọhun tí jìjọ̀sìn tọ sí àfi Ọun. Ó mọ tayọ n̄nkan tí wọ̀n n̄ fi ṣẹbọ sí I. Suuratut Taobah: 31. Ati pe Olohun tako awon keferi latari wipe won mu awon alagata laarin won ati Oun **(Alloohu)**. Nitori naa, Olohun ti ola Re ga so pe: **Gbọ!** Ti Allāhu ni ẹ̀sìn mímọ̀. Àwọn tí wọ̀n sì mú àwọn aláfẹ̀yìntì kan yàtọ̀ sí Allāhu, **(wọ̀n wí pé):** "A ọ̀ jọ̀sìn fún wọ̀n bí kò ẹ̀ pé nítorí kí wọ̀n lè mú wa súnmọ̀ Allāhu pékípékí ni." Dájúdájú Allāhu l'Ó máa dájọ̀ láààrin wọ̀n nípa ohun tí wọ̀n n̄ yapa ẹnu nípa rẹ

(iyen, èsìn 'Islām). Dájúdájú Allāhu kì í fi ọ̀nà mọ ẹ̀ni tí ó jẹ ọ̀pùrọ́, aláìgbàgbọ́. Suuratuz Zumar: 3. Olohun si tun salaye wipe dajudaju awon oloosa - awon alaimokan - maa n mu awon alagata laarin won ati Olohun, won wa maa n so pe: dajudaju awon **(alagata)** maa n sun won mo Olohun.

Ati pe ti Olohun ba kò fun awon eeyan kuro nibi ki won o mu awon Anabi tabi awon Malaika ni alagata laarin Re ati awon eru Re; nitori naa, eniti o yato si won **(awon Anabi ati awon Malaika)** lo fi n leto ju láti ma ẹ se mu ni alagata. Bawo wa ni, ti awon Anabi ati awon Ojise - ki ola o maa ba won - na si maa n tara sàsà láti sunmọ Olohun. Olohun ti ola Re ga so ni Eni ti O n fun wa ni iro nipa isesi awon Anabi ati awon Ojise - ki ola o maa ba won- pe: Dájúdájú wọ̀n ń yára gágá níbi àwọ̀n iṣẹ́ rere. Wọ̀n ń pè Wá pẹ̀lú ìrẹ̀tí àti ìpáyà. Wọ̀n sì jẹ́ olùṭẹ̀rìba fún Wa. Suuratul Anbiyaah: 90. Allah ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe: Àwọ̀n wọ̀nyẹ̀n tí wọ̀n ń pè **(lẹ̀yìn Rẹ)** ń wá àtẹ̀gùn sọ̀dọ̀ Olúwa wọ̀n ni! - Èwo nínú wọ̀n l'ó súnmọ **(Allāhu)** jùlọ **(báyìí)**? – Àwọ̀n nàà ń retí ikẹ Allāhu, wọ̀n sì ń páyà iyà Rẹ. Dájúdájú iyà Olúwa rẹ jẹ ohun tí wọ̀n gbọ̀dọ̀ sọ̀ra fún. Suuratul Is'raah: 57. Iyen ni wipe: Dajudaju awon ti e n pe leyin Olohun - ninu awon anabi ati awon eniire - awon naa maa n sunmọ Olohun, won si tun

---

maa n rankan ike Re, won si tun maa n beru iya Re; bawo wa ni won o se maa pe won leyin Olohun.

◆ Ni ipari tira yii, a maa ranti wipe awon èèyàn, pèlú bi igba won ati awon eyameya won ati awon ilu won ati àwùjọ wọn ẹ yàtò síra, bẹẹ náà ni wọn ẹ yàtò síra níbi irori wọn àti erongba wọn, ti àyíká wọn àti iṣẹ wọn naa si tun yàtò síra, èyí ni o jẹ ki o jẹ dandan fun wọn láti ni afinimona kan ti o maa tọ wọn sọna, ati eto kan ti yoo ko wọn jọ, ati adari kan ti yoo maa dáàbò bo wọn, awon ojise alaponle - ki ike ati ola maa ba won - maa n se iyen pelu imisi lati odo Olohun, won maa n to awon eeyan s'ona losi oju-ona daadaa ati imona, won si maa n ko won jo si ori ofin Olohun, won si tun maa n dajo laarin won pèlú ododo. Nitori naa, alamori wọn yoo duro deede ni ibamu si jije ipe won fun awon ojise yii, ati sisunmo igba won si awon iranse ti

---

**Olohun. Olohun wa fi opin si awon iranse
Re pelu riran Anṣbi Muhammad - ki ike
ati ola Olohun maa ba a - ni ise, O si ko
akosile siseku gbere fun un, O si tun se e
ni imona fun awon eeyan ati ike ati imole
ati itosona lo si oju-ona ti yoo muni de
odo Re - mimo Re.**

Ni ipari tira yii, a maa ranti wipe awon èyàn, pèlú bi igba won ati awon eyameya won ati awon ilu won ati àwùjò wọn ẹ yàtò síra, bẹ̀ẹ̀ náà ni wọn ẹ yàtò síra níbi irori wọn àti erongba wọn, ti àyíká wọn àti iṣẹ wọn naa si tun yàtò síra, èyí ni o jẹ ki o jẹ dandan fun wọn láti ni afinimona kan ti o maa tọ wọn sọna, ati eto kan ti yoo ko wọn jọ, ati adari kan ti yoo maa dáàbò bo wọn, awon ojise alaponle - ki ike ati ola maa ba won - maa n se iyen pelu imisi lati odo Olohun, won maa n to awon eeyan s'ona losi oju-ona daadaa ati imona, won si maa n ko won jo si ori ofin Olohun, won si tun maa n dajo laarin won pèlú ododo. Nitori naa, alamori wọn yoo duro deede ni ibamu si jije ipe won fun awon ojise yii, ati sisunmo igba won si awon iranse ti Olohun. Nigba ti anu ti wa po, ti aimokan si ti kari, ti won si ti josin fun awon orisa; Olohun gbe anabi Re Muhammad - ki ike

---

ati ola Olohun maa ba a - dide pelu imona ati esin ododo lati mu awon eeyan kuro nibi awon okunkun ṣíṣe Kéfèrí, aimokan, ati iborisa, lọ si ibi igbagbo ati imona.

◆ **Fun idi eyii, mo n pe o, iwo omoniyan, ki o duro fun Olohun ni iduro ododo eleyi ti yoo bora kuro nibi àṣà ati ìṣe, ki o si tun lo mo wipe waa pada si odo Oluwa re leyin iku re, ki o si tun woye si ara re ati awon agbegbe ti o wa ni ayika re. Nitoni naa, gba Islām, ki o le ba se oriire ni aye re ati orun re. Ti o ba wa fe wo inu Islaam, ko si nkankan ti o je dandan fun o ju ki o jeri wipe ko si eniti ijosin to si ni ododo ayaafi Alloohu, ati pe dajudaju Muhammad ojise Re ni, ki o si tun bopa bose kuro nibi gbogbo nkan ti won ba n josin fun yato si Oba Alloohu, waa tun ni igbagbo wipe dajudaju Olohun yoo gbe awon ti won wa ninu saare dide, ati pe dajudaju isiro ati esan ododo ni, ti o ba ti wa jeri pelu ijeri yii, o ti di Musulumi. O**

---

wa je dandan fun o leyin iyen ki o maa josin fun Olohun pelu nkan ti O se ni ofin bii Irun, ati zakah, ati Aawe, ati Hajj ti o ba ni ikapa ona ati lo.

Fun idi eyii, mo n pe o iwo omoniyani ki o duro fun Olohun ni iduro ododo eleyi ti yoo bora kuro nibi àṣà ati ìṣe, gegebi Olohun ti ola Re ga se pe o ninu gbolohun Re: Sọ pé: **“Ohun kan ṣoṣo ni mò ñ ṣe wáàsí rẹ fun yín pé, ẹ dúró nítorí ti Allāhu ní méjì àti ní ẹyọ kòòkan. Léyìn náà, kí ẹ ronú jinlẹ. Kò sí àlùjànnú kan lára ẹni yín. Kò sí jẹ kiní kan bí kò ṣe olùkìlò fun yín ṣíwájú iyà líle kan.”** Suuratu Saba’: 46. ki o si tun lo mo wipe dajudaju ire o pada si odo Oluwa re leyin iku re, Olohun ti ola Re ga so pe: Àti pé kò sí kiní kan fún èniyàn àfi ohun t’ó ṣe níṣẹ. Àti pé dájúdájú iṣẹ rẹ, láìpẹ wọn máa fi hàn án. Léyìn náà, wọn máa san án ní ẹsan rẹ, ní ẹsan t’ó kún jùlọ. Àti pé dájúdájú ọdọ Olúwa rẹ ni ọpin (**ìrìn-àjò ẹdá**). Suuratun Najm: 39-42. ki o si tun woye si emi re ati awon agbegbe ti o wa ni ayika re. Olohun ti ola Re ga so pe: Ṣé wọn kò wo iṣọba àwọn sánmọ àti ilẹ pẹlú gbogbo nńkan tí Allāhu dá? Àmọ sá ó lè jẹ pé Àkókò ikú wọn ti súnmọ. Nígba náà, ọrọ wo ni wọn yóò gbàgbọ léyìn rẹ? Suuratul Ah’roof: 185.

Gba Islām, ki o le ba se oriire ni aye re ati orun re. Ti o ba wa fe wo inu Islaam, ko si nkankan ti o je dandan fun o ju ki o jeri wipe ko si eniti ijosi to si ni ododo ayaafi Alloohu, ati pe dajudaju Muhammad ojise Re ni. Nigbati Ojise - ki ike ati ola Olohun maa ba a - ran Muadh lo si Yemen leniti n pepe lo si inu Esin Islaam, o so fun un pe: **“Dadadaju ire o lo ba ijo kan ninu awon ti won fun ni tira, yaa pe won lo si ibi jjeri wipe ko eniti ijosi to si ni ododo ayaafi Olohun Alloohu ati wipe dajudaju emi o ojise Olohun ni mi, ti won ba ti wa tele o nibi iyen, wa fi mo won wipe dajudaju Olohun ti se irun wakati maarun ni oranyan le won lori ni gbogbo ojo ati oru, ti won ba tun tele o nibi iyen, wa fi mo won wipe dajudaju Olohun ti se zakah ni oranyan le won lori, won o maa gba a lati odo awon aboṛo won, won o si maa da a pada fun awon olosi won, ti won ba tun tele e nibi iyen, wa sora kuro nibi imaa gba awon eyi ti o dara julo ninu awon dukia won”**. Sohiihu Muslim: 19 ki o si tun bopa bose kuro nibi gbogbo nkan won ba n josin fun yato si Oba Alloohu. Iwa ibopa-bose kuro nibi nkan ti won n josin fun yato si Olohun Alloohu naa ni AL-HANEEFIYYAH tii se ilàṅà Anabi Ibroohim - ki ola maa ba a- Olohun ti ola Re ga so pe: Dájúdájú àwòkòṣe rere ti wà fun yín ní ara (**Ānábì**) 'Ibrōhīm àti àwọn t'ó wà pèlú rẹ. Nígbà tí wọn sọ fún ìjọ wọn pé: "Dájúdájú

àwa yowó-yosè kúrò nínú òrò yín àti ohun tí ẹ́ n jòsìn fún lẹ̀yìn Allāhu. A takò yín. Ọ́tá àti ìkórira sì ti hàn láààrin wa títí láélaé àyàfi ìgbà tí ẹ́ bá tó gbàgbó nínú Allāhu nìkan soṣo. Suuratul Mumtahana: 4. Waa si tun ni igbagbo wipe dajudaju Olohun yoo gbe awon ti won wa ninu saare dide, Olohun ti ola Re ga so pe: Ẹ̀yẹ̀n nítorí pé dájúdájú Allāhu, Ọ̀un ni Ọ̀dodo. Dájúdájú Ọ̀un l'Ó n sọ àwọ̀n òkú di aláàyè. Dájúdájú Ọ̀un sì ni Alágbára lóri gbogbo n̄nkan. Àti pé dájúdájú Àkókò náà n bọ. Kò sí iyéméjì nínú rẹ̀. Dájúdájú Allāhu yòò gbé àwọ̀n t'ó n bẹ nínú sàrèè dide. Suuratul Hajj: 6-7. Ati pe dajudaju isiro ati esan ododo ni, Olohun ti ola Re ga so pe: Allāhu ṣẹ̀dá àwọ̀n sánmọ̀ àti ilẹ̀ pẹ̀lú òdodo àti nítorí kí Á lè san ẹ̀mí kọ̀ọ̀kan ní ẹ̀san n̄nkan tí ó ṣe níṣẹ́. A ò sì níí ṣe àbòsí sí wọ̀n. Suuratul Jaathiyah: 22.

Ti o ba ti wa jẹrìí pelu ijeri yii, o ti di Musulumi. O wa je dandan fun o leyin iyen ki o maa josin fun Olohun pelu nkan ti O se ni ofin bii Irun, ati Zakah, ati Aawe, ati Hajj ti o ba ni ikapa ona ati lo, ati nkan ti o yato si iyen.

Eda kan nìyí pelu déètì 19-11-1441

Ojogbon Muhammad omo Abdullaah As-Suhaym ni o ko o.

Oluko imo Aqeedah (**adisokan**) ni ipin awon eko ti o jemo ti

Islaam (**tele ri**).

Kulliyyah Terbiyah ni ile-eko giga Al-Malik Suhuud.

Ilu Riyadh, ni orílẹ̀-èdè Saudi Arabia

	◆ ◆ ◆	
	Ẹsin Isilaamu	1
	Eleyii ni akọsilẹ soki kan nipa ẹsin Isilaamu gẹgẹ bi o ẹ wa ninu Alikuraani alapọnle pẹlu Sunnah Anọbi	1
	Ẹsin Isilaamu ni iṣẹ naa ti Allah fi ranṣẹ si gbogbo eniyan. Paapaajulo Oun ni iṣẹ ayeraye ti o siṣẹ opin awọn iranṣẹ Oluwa Allah	3
	Ẹsin Isilaamu kii ẹ ẹsin adayanri fun awọn ẹya tabi awọn ijo kan pato. Ṣugbọn O jẹ ẹsin Allah fun gbogbo eniyan patapata	4
	Isilaamu ni ifiranṣẹ Allah, eyi ti O wa lati pe awọn iṣẹ awọn Anọbi ati awọn ojiṣẹ to ti koja, eyi ti O fi ran wọn si awọn ijo wọn, ki ike ati ola Allah maa ba awọn ojiṣẹ Ọlọhun wọnyii..	5
	Gbogbo awọn Anọbi patapata- ki ike ati aanu Allah maa ba wọn- ẹsin kan ṣoṣo ni ẹsin wọn, bo tilẹ jẹ pe ilana iṣẹsin wọn ya lotooto.....	7
	Gẹgẹ bi gbogbo awọn Anọbi: Nuha, Ibrahim, Musa, Sulayman ati Dawuda ẹ pepe, beẹ naa ni Isilaamu ẹ pepe si inigbagbo pe ẹni to nṣẹ Oluwa ni Allah, Aṣẹda, Olufunilarisiki, Ayeni, Apani, Ọlọla-gongo, Oun naa nii Oludari gbogbo nkan, Oun nikan yii naa ni Alaanu, Onike to ga julọ.....	8

Ọlọhun Allah ti mimọ n bẹ fun-un ti ọla Rẹ sí ga julọ ni Aşẹda, Oun naa ni O lẹtọ si ijọsin ni Oun nikan, ati wipe a o gbọdọ sin eyikeyi nkan miran mọ Ọn. 12

Allah ni O da gbogbo nkan to n bẹ ninu Aye yala awọn nkan ti a ri tabi eyi ti a ko ri. Gbogbo nkan to ti yatọ si I (Allah) ni yoo maa jẹ ẹda kan ninu awọn ẹda Rẹ, O si da sanmọ ati ilẹ ni ijo męfa 18

Allah ti mimọ ati giga ọla n bẹ fun-Un ko ni igbakeji yala nipa ọla tabi işẹda tabi idari tabi ijọsin bo tii wu ko mọ 20

Ati pe Alloohu Oba ti mimo n be fun Un, ko bi omo, won ko si bi I, ko si si akegbe ati alafijo Kankan fun Un. 23

Ati pe Alloohu ti mimo n be fun Un ti ola Re si tun ga O ki n sokale si inu nkankan, ko si ki n di abara si inu nkankan ninu eda Re. 24

Alloohu ti mimo n be fun Un ti ola Re si tun ga je Aláàánú Onike si awon eru Re, fun idi eyi O ran awon ojise, O si tun so awon tira kale.....26

Alloohu Oun ni Oluwa Onike, Oun nikan ni Ẹni tí yóò şe işiro gbogbo ẹda ni ojo igbende nigba ti Yóò gbe gbogbo wọn dide lati inu saare wọn, ti Yíò sí san èyàn koọkan ní ẹsan pelu nkan ti o ba şe ninu dáadáa tàbí aidara, ẹnití o ba sì şe àwọn işe olóore ti o si jẹ Mu'mini, idẹkùn gbere n bẹ fún un, ati pe ẹnití o

---

ba ɛ aigbagbo ti o si tun ɛ awon iɛ aburu, iya ti o tobi n bɛ fún un ni ojo ìkẹhìn.....27

Alloohu ti mimo n bɛ fún Un ti ola Re Si tun ga da Anobi Ādam lati ara erupe, O wa je ki awon aromodomo re o maa po si leyin re. Nitori naa, awon èyàn patapata bakan náà ni won ni ipile won, ko si olá fún iran kan lori iran kan, ko si tun sí fún ijọ kan lori ijọ kan ayaafi pelu ìberù Alloohu 31

Ati pe gbogbo omọ kọkan ní won bi sí inú adamọ (**Esin Islaam**).....32

Ko sí ẹnikení ninu awon eeyan ti won bi ni elese, tabi eniti n jogun ese ẹniti o yato sí i.....34

Ati pe nkan ti a tori re dá awon èniyàn naa ni: Jijosin fún Olohun ni Oun nikan. 36

Islam pon omoniyan le- ati okunrin ati obinrin- o si se agbateru fun un nibi gbogbo iwo re, o si se e ni ẹniti won o bi leere nípa gbogbo awon nkan ti o sesa re fúnra re ati awon iɛ re ati awon iwà re, o si tun n di ru u abajade eyikeyi iɛ ti o ba le fi ko inira ba emi ara re tabi ti o le ko inira ba elomiiran....36

Islaam se okunrin ati obinrin ni deede ara won nibi iɛ ati ojuse ati ekan. 41

Islaam pon obinrin le, o si ka won kun pe bakan náà ni won ɛ ri pelú awon okunrin, o si ɛ inawo ni dandan lori okunrin ti

---

o ba ni ikapa, ìnàwó ọmọ̀bìnrin jẹ́ dandan lori bàbá rẹ, ti ìyá si jẹ́ dandan lórí ọmọ̀kùnrin rẹ́ tí ó bá ti bàlágà ti o si ni ikapa, ti ìyàwó si jẹ́ dandan lori ọkọ rẹ.....42

Iku kii se titan gberere, ati pe iku a maa pa ara ati emi, iku emi si ni pipinya re kuro ni ara, leyin naa yoo pada si ara leyin igbedide ojo Alukiyaamọ, ati pe Emi o ni bo si ara miran leyin iku ko si nii pada sinu ara mii (**akudaaya**). 45

Islaam n pepe lo si ibi nini igbagbo pelu awon ipile igbagbo ti o tobi, awon naa ni nini igbagbo si Olohun ati awon Malaika Rẹ, ati nini igbagbo si awon iwe Olohun gégé bíi Taoreeta ati Injiila ati Zabuura – siwaju ki won o to yi oro inu won pada – ati Alukurani, ati nini igbagbo si gbogbo awon Anabi ati awon Ojise- ki ola maa ba gbogbo won- ati ki a ni igbagbo si ẹnì tí o kẹyin won, oun naa ni Muhammad Ojise Olohun, igbeyin awon Anabi ati awon Ojise, ati nini igbagbo si ojo ikẹyin, ki a si tun mo wipe kani isemi ile-aye je opin ni; ere ponbele ni isemi ati bibẹ o ba jẹ, ati nini igbagbo si kadara. 47

Àti pé awon Anabi Olohun won ti so won kuro nibi sise asise – ki ola o maa ba won – nibi nkan ti won n mu de etigbo awon eeyan nipa Olohun, won si tun so won kuro nibi gbogbo nkan ti o ba ti tako laakaye tabi nkan ti iwa to dáa ba tako, ati pe awon Anabi Olohun won je eniti a ti la mimu awon ase

---

Olohun de odo awon ẹrú Re bọ lọrun, ati pe awon Anabi Olohun ko si nkankan fun won ninu awon iròyìn jijẹ oluwa tabi ẹni tí ó létòṣ si ijòsìn; bi kii se pe abara ni won gegebi awon abara yoku ti Olohun si n mu imisi awon oro Re wa ba won.61

Islam n pepe si ijòsìn fun Olohun nìkan ṣoṣo pèlú àwọn ipilẹ ijòsìn nílá bii: IRUN ti o se pe oun naa ni diduro ati titẹ kọkọrọ ati fifi ori kanlẹ, ati iranti Olohun ati yiyin-In ati adua, oṣoṣo niyan yoo maa ki irun naa ni ẹmarun ni ojoojumọ, ko si si opinya kankan laarin awon ti won n ki i, ati olówò ati talika, adarí ati ẹni tí wọn n dari, gbogbo wọn maa to ni saafu kan naa ninu irun. Bákan náà ni ZAKAT tii se odiwon kékeré ninu dukia ni ibamu si awon májè mú ati ipebubu tí Olohun ti pebubu re, ti o je dandan ninu dúkiá àwọn oloṣo, ti wọn maa yo fun awon alaini ati awon mիրան ni ẹkan ni odún. Bákan náà ni AAWẸ tí í se kiko ẹnu ro nibi awon nkan tii ba aawẹ je ninu oṣu Ramadan, ni eyi ti o maa n re erongba ati sùúrù ninu ẹmí. Bákan náà ni HAJJ tii se lílọ si ilé Oluwa ni ilu Meka ni ẹkan ni igbésí ayé fun ẹni tí ó bá ni ikapa. Ninu Hajj yii, gbogbo èyàn maa ri bákan náà nibi idojúkọ Olohun Adẹda, ti ko si nii si pe ẹnikan wa ni ipò tí o ga ju ẹlómիրան lọ.....67

Lara àwọn nkan ti o maa n je ki ijòsìn o da yàtò ju nínú Islam ni àwọn ọna ti a n gba se e, àti àwọn àsikò re, àti àwọn

---

májè mú rẹ, Ọlọhun ẹ e ni òfin, O si mu u de ọdọ ojìşẹ Rẹ, abara kankan ko si le e kun tabi din in ku titi di òní, gbogbo àwọn ijòşìn nílá nílá yii ni gbogbo àwọn Anọbi naa pepe si, ki ọlà Ọlọhun lọ máa bá wọn. 73

Ojìşẹ ẹsin Isilaamu naa ni Muhammad ọmọ Abdullaah ti o wa nínú àwọn arọmọdọmọ Ismail ọmọ Ibrahim (**ki ọlà Ọlọhun maa ba wọn**). Wọn bi i si ilú Męka ni ọdún 571 ti hijra, wọn gbe e dide ni ojìşẹ nibe, o şi şe hijra lati ibe lọ sí ilú Mędina. Ko ba àwọn ijọ rẹ kópa nibi alaamọri oosa, şùgbọn ó máa n ba wọn kópa nibi àwọn işẹ ti o gbọnngbọn. Ìwà rẹ dara şíwájú ki o to di ojìşẹ ti àwọn ijọ rẹ si maa n pe e ni olufokantan. Ọlọhun gbe e dide ni ojìşẹ nigba ti o pe ọmọ ogoji ọdún, O si kun un lówó pẹlú àwọn nkan iyanu nílá, eyi ti o tobi ju nínú rẹ naa ni Alukurani Alapọnle, oun si ni o tobi ju ninu awọn àmì àwọn Anọbi, oun naa şi ni àmì ti o n şeku ninu awọn àmì àwọn Anọbi tití di òní. Nígba tí Ọlọhun pe ẹsin fun un, ti ojìşẹ- ki ikẹ ati ọlà Ọlọhun máa bá a- náà si jẹ ẹ bi o şe tọ ati bí ó şe yẹ, o kú ni ọmọ ọdún męta lé ni ọgọta, wọn sin in sí ilú Mędina, oun si ni igbeyin àwọn Anọbi ati awọn ojìşẹ, Ọlọhun gbe e dide pẹlú imọna àti ẹsin òdodo, lati mu àwọn èniyàn kúrò nínú òkùnkùn ibọrisa, aigbagbo, ati aimọkan, lọ sibi imọlẹ imọ Ọlọhun lọkan

---

ati ìgbàgbó, Ọlọhun si jẹri si i pe Oun ni Oun gbe e dide láti maa pepe sibẹ pèlú iyonda Rẹ. 75

Sheria Islam ti Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa naa ni òpin àwọn iṣẹ-riran ti Ọlọhun ati awọn òfin Rẹ, oun si ni òfin ti o pe ti dídára ẹsin ọmọniyan ati ayé rẹ n bẹ nibẹ, o si n sọ: Ẹsin àwọn èyàn, ati ẹjẹ wọn, ati dúkiá wọn, ati làákàyè wọn, àti àwọn ọmọ wọn, o si ti pa gbogbo òfin ti o síwájú rẹ rẹ, gégé bí àwọn òfin tí ó síwájú naa ẹ pa ara wọn rẹ. 80

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga ko nii tẹwọ gba ẹsin kankan yàtò sí Islām ti Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa, ẹni tí ó bá gba ẹsin míràn yàtò sí Islām, wọn ko lee gba a lówọ ẹ lailai 83

Alukurani Alapọnle ni tira ti Ọlọhun fi ránṣẹ si Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- oun si ni ọrọ Olúwa gbogbo àgbáyé, Ọlọhun pe àwọn èyàn ati alujannu nija lati mu irú rẹ wa, tabi suura kan nínú irú rẹ, ipenija naa ẹ n bẹ titi di òní. Alukurani si n fesi fun àwọn ìbèèrè pàtàkì ti o pọ ti o n ko idamudaabo ba ẹgbẹẹgbèrún ninu awọn èyàn. Alukurani yii nkan ti a sọ ni titi di òní pèlú èdè Lárúbáwá ti o fi sọkalẹ, ti arafi kankan ko si dinku níbẹ, wọn tẹ ẹ jáde, wọn sì fọn ọn ka, tira nla ni tii ko agara ba ẹni tí ó bá fẹ mu irú rẹ wa, nñkan ti o létọọ si

kíkà ni tabi kika ongbifọ àwọn ìtumò rẹ̀. Gégé bẹẹ naa ni ìlànà Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ati ẹkọ rẹ ati ìtàn ìgbésí ayé rẹ, gbogbo ẹ ni wọn ọ t́ wọn si gbe de ọdọ wa ni ibamu si sisẹnṭele lati ọdọ àwọn ti wọn maa n gba ẹgbawa ti wọn ẹe fi ọkan tan. Wọn tẹ oun naa jáde pẹlú èdè Lárúbáwá tii ẹ ẹdè Anọbi Muhammad **(ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a)**, wọn si t́mò rẹ si ọpọlọpọ nínú àwọn èdè. Alukurani ati Sunna ni ipilẹ kan ọso fun àwọn idajọ Islam ati awọn ọfin rẹ. Wọn kii mu Islam latara iwà àwọn ti wọn n pe apemọra rẹ, bi ko ẹ wipe wọn maa n mu u latara imisi ti Ọlọhun tii ẹ Alukurani ati Sunna.....84

Islam n pàṣẹ ẹ́ṣẹ dáadáa sí àwọn ọb́ méjèèjì kódà ki wọn ma jẹ Musulumi, o si tun pàṣẹ ẹ́ṣẹ dáadáa si awọn ọmọ náà pẹlú. 89

Islām n pàṣẹ déédéé nibi ọrọ ati ịṣẹ pẹlú àwọn èyàn tí tí ó fi dé orí àwọn ọtá. 94

Islām n pàṣẹ ẹ́ṣẹ dáadáa si gbogbo ẹdá pátá, o si n pèpè lọ síbi àwọn iwà dáadáa àti àwọn ịṣẹ rere. 97

Islam n pàṣẹ ki a ní àwọn iwà ẹlẹyìn bíi ọdodo, ati pípé àmàànnà, ati ìkórará nibi nkan ti ko dára, ati ìtìjú, ati ìgboyà, ati ninawo, ati títoṣe, ati ríran ẹni tí ó ní bukaata lówó, àti ríran ẹni

---

tí ó wa nínú ibanujẹ lówọ, àti bíbọ ẹni tí ebi n pa, ati jíjẹ alamuleti rere, ati dida ẹbí pọ, ati ki káàánú àwọn ẹranko.99

Islam ẹ nkan ti ó dára nínú nkan jíjẹ ati nkan mímu ní ẹtọ, o si tun pàşẹ mimọ ọkàn àti ara àti ilé, torí ẹ ni o ẹ ẹ igbéyàwó ní ẹtọ gégé bí àwọn Anọbi- ki ọlà máa bá wọn- ẹ pàşẹ rẹ, gbogbo nkan ti o dara ni wọn máa n pàşẹ rẹ. 105

Islām ẹ àwọn ipilẹ àwọn nkan ti a ẹ ni eewọ ni eewọ, gege bii ẹbọ pèlú Ọlọhun, àti şíşe Kèfèrí, ati sísin àwọn ooşa, ati sisọ ohun ti èyàn ò mò nípa Ọlọhun, àti pípa àwọn ọmọ, ati pípa ẹmí ti a pọnle, àti şíşe ibajẹ ni orílẹ, àti idán, ati ìwà ibajẹ ti o fi ojú hàn ati èyí tí ó pamọ, àti şíná, ati ki ọkùnrin maa ba ọkùnrin ẹgbé rẹ ni aşepọ, o ẹ èlé ni eewọ àti jíjẹ okunbete, àti àwọn nkan ti wọn ba dú fún àwọn ooşa, o ẹ ẹran ẹlédè ni eewọ, àti àwọn ẹgbin ti o şékù, o ẹ jíjẹ dúkiá ọmọ orukan ni eewọ, ati didin òşùwọn kù, o ẹ jija okùn-ibí ni eewọ. Àwọn Anọbi pátá- ki ọlà maa ba wọn- ni wọn fi ẹnu ko lori şíşe àwọn nkan eewọ yii ni eewọ.....107

Islām n kọ àwọn ìwà burúkú bii irọ, irejẹ, ijànbá, ẹtanjẹ, keeta, ète aburú, olè-jíjà, tẹnbẹlẹkun, ati àbòsí, Islam kọ gbogbo ìwà ti ko dára.....112

Islām n kọ ibalopo ti owó ti èlé ba wa ninu ẹ, tabi ìnira, tabi ẹtanjẹ, tabi àbòsí, tàbí irejẹ, tàbí nkan ti o ba le ẹ okunfa inira ti o maa kárí àwùjọ ati awọn ọmọ ilú ati ẹni kọkọkan.....119

Islām wa lati wa da aabo bo làákàyè ati lati ẹ gbogbo nkan ti o ba le ba a jẹ ni eewọ gégé bí mímu ọtí, o pàtàkì làákàyè, o ẹ e ni okunfa lila nkan bọni lọrun, o si la a kúrò nibi àjàgà itankitan ati ibọrisa. Ko si si awọn àşírí ikọkọ kankan ninu Islām, béẹ si ni ko si awọn idajọ kankan ti o wa fun àwọn ipò kan nikan ti ko kan òmíràn, gbogbo àwọn idájọ ẹ ati òfin ẹ pátá ni o ba làákàyè ti o ni alaafia mu, o si wa ni ibamu si nkan ti déédéé ati ọgbọn n tọka si.....122

Àwọn ẹsìn irọ, ti àwọn ti wọn n ẹ e ko ba ni agboye àwọn àtakò ti o wa ninu ẹ, ati awọn nkan ti o tako làákàyè, àwọn àlùfáà ẹsìn naa yoo jẹ ki awọn olutele wọn lérò pe ẹsin ju làákàyè lọ ni, ati pe ko si igbalaaye fun làákàyè lati gbọ ẹsin ye. Àmọ Islām ka ẹsin kun imọlẹ ti o maa tan si ojú ọna fun làákàyè, ti àwọn ti wọn n ẹ ẹsin irọ n fẹ ki awọn èyàn pa làákàyè ti ki wọn si maa tele àwọn, ti Islām si n fẹ ki ọmọniyan ta làákàyè ẹ ji lati mọ pátó bi àwọn ọrò ẹ jé gan. 125

Islam n babara imọ ti o ba ni alaafia, o si n ẹni ni ojúkòkòrò lati maa ẹ iwadi ti imọ ti ko nii si ifẹ-inu ninu ẹ, o si tun n pepe

---

si wiwoye ati rí ronú nipa ara wa ati nipa ayé ni àyíká wa, àwọn àbájáde iwádíí ìmò ti o ba si ni àlàáfíà ko le tako Islam....127

Ati pe Olohun ko nii gba ise, Ko si ni se esan le e lori ni ojo ikehin ayaafi ti o ba wa lati odo eniti o ni igbagbo pelu Olohun ti o si tun tele ase Re, ti o si tun gba awon ojise Re – ki ike ati ola maa ba won – ni ododo, ati pe Olohun ko nii gba ninu awon ijiosin ayaafi èyí ti O ba se e lofin, nitori naa bawo wa ni omoniyani o se maa se aigbagbo pelu Olohun ti yoo wa maa reti ki o san an ni esan? Ati pe Olohun ko nii gba igbagbo enikenin ninu awon eeyan ayaafi ti o ba ni igbagbo si awon Anṓbi- ki ola o maa ba gbogbo won lapapo- ti o si tun ni igbagbo si jije ojise Muhammad **(ki ike ati ola Olohun maa ba a)**.....130

Dajudaju afojusun gbogbo ise ti o je titi Olohun ni pe: ki esin ododo o mu omoniyani ga, yóò wa jẹ eru kan ti o mo esin kanga fun Olohun Oba gbogbo agbanla-aye, yoo si tun tu u sile kuro ni jije eru fun omoniyani tabi ohun elo tabi itankitan. Nitori naa, Esin Islaam - gegebi iwo naa se ri i - kii se afomo awon eeyan, ko si ki n gbe won tayo ipo won, ko si ki n so won di oluwa ati olujosin fun.....133

Olohun Oba se tituuba ni ofin, oun naa si ni: Pipada omoniyani si odo Oluwa re, ati gbigbe ese ju sile, ati pe Islaam maa n pa nkan ti o ba saaju re re ninu awon eṣe. Ati pe tituuba

---

naa maa npa nkan ti o ba ti saaju re re ninu awon eṣe. Nitori naa, omoniyani o bukaata si ki o maa jewo awon asise re ni iwaju awon eeyan abara. 136

Nitori naa, ninu Esin Islaam, asopo laarin omoniyani ati Olohun maa n wa taara ni, nitori naa, oo bukaata si enikankan lati je alagata laarin iwo ati Olohun. Esin Islaam si tun wa ko ki a so awon abara di olujosin fun tabi akegbẹ fun Olohun nibi jije Oluwa Re ati nibi lileto si ijosiin Re.....139

Ni ipari tira yii, a maa ranti wipe awon èyàn, pèlú bi igba won ati awon eyameya won ati awon ilu won ati àwùjọ wọn ẹ yàtò síra, bẹ̀ẹ̀ náà ni wọn ẹ yàtò síra níbi irori wọn àti erongba wọn, ti àyíká wọn àti iṣẹ wọn naa si tun yàtò síra, èyí ni o jẹ ki o jẹ dandan fun wọn láti ni afinimona kan ti o maa tọ wọn sọna, ati eto kan ti yoo ko wọn jọ, ati adari kan ti yoo maa dáàbò bo wọn, awon ojise alaponle - ki ike ati ola maa ba won - maa n se iyen pelu imisi lati odo Olohun, won maa n to awon eeyan s'ona losi oju-ona daadaa ati imona, won si maa n ko won jo si ori ofin Olohun, won si tun maa n dajo laarin won pèlú ododo. Nitori naa, alamori wọn yoo duro deede ni ibamu si jije ipe won fun awon ojise yii, ati sisunmo igba won si awon iranse ti Olohun. Olohun wa fi opin si awon iranse Re pelu riran Anḡbi Muhammad - ki ike ati ola Olohun maa ba a - ni ise, O si ko

---

akosile siseku gbere fun un, O si tun se e ni imona fun awon eeyan ati ike ati imole ati itosona lo si oju-ona ti yoo muni de odo Re - mimo Re.....142

Fun idi eyii, mo n pe o, iwo omoniyan, ki o duro fun Olohun ni iduro ododo eleyi ti yoo bora kuro nibi àṣà ati ìṣe, ki o si tun lo mo wipe waa pada si odo Oluwa re leyin iku re, ki o si tun woye si ara re ati awon agbegbe ti o wa ni ayika re. Nitori naa, gba Islām, ki o le ba se oriire ni aye re ati orun re. Ti o ba wa fe wo inu Islaam, ko si nkankan ti o je dandan fun o ju ki o jeri wipe ko si eniti ijosi to si ni ododo ayaafi Alloohu, ati pe dajudaju Muhammad ojise Re ni, ki o si tun bopa bose kuro nibi gbogbo nkan ti won ba n josi fun yato si Oba Alloohu, waa tun ni igbagbo wipe dajudaju Olohun yoo gbe awon ti won wa ninu saare dide, ati pe dajudaju isiro ati esan ododo ni, ti o ba ti wa jeri pelu ijeri yii, o ti di Musulumi. O wa je dandan fun o leyin iyen ki o maa josi fun Olohun pelu nkan ti O se ni ofin bii Irun, ati zakah, ati Aawe, ati Hajj ti o ba ni ikapa ona ati lo. 144

الإسلام

رسالة موجزة عن الإسلام
كما جاء في القرآن الكريم والسنة النبوية
(مع الأدلة)

كتبه الأستاذ الدكتور

محمد بن عبد الله السحيم